

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчально-методичний посібник
для студентів
спеціальності **012** «Дошкільна освіта»

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти
імені проф. Т. І. Поніманської

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчально-методичний посібник
для студентів
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Рівне – 2023

УДК 378:001.89 (072)

Н 34

Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 2 від 15.02.2023 р.)

Рецензенти:

Петренко О.Б. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Улюкаєва І.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Авторський колектив:

І. М. Дичківська (р. 1-3; р. 4, т. 1–6), Н. М. Горопаха (р. 4, т. 7–12), К. В. Джеджера (р. 4, т. 13–18), О. А. Козлюк (р. 1-3; р. 4, т. 19–24), О. І. Косарева (р. 4, т. 25–30), Н. В. Маліновська (р. 4, т. 31–36), Т. О. Павлюк (р. 4, т. 37–41), Н. М. Руденко (р. 4, т. 42–47), О. І. Шадюк (р. 4, т. 48–52), О. О. Шостак (р. 4, т. 53–57); О. І. Юрчук (р. 4, т. 58–63), Л. А. Янцур (р. 3; р. 4, т. 64–68), О. В. Войтович (р. 4, т. 69–73), Г. В. Марчук (р. 4, т. 74–78).

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / Авт. кол.: І. М. Дичківська, Н. М. Горопаха, К. В. Джеджера, О. А. Козлюк [та ін.]; за заг. ред. І. М. Дичківської, О. А. Козлюк. Рівне: РДГУ, 2023. 171 с.

У посібнику розкрито особливості науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Представлено вимоги до написання і оформлення курсових та кваліфікаційних робіт, що включають вибір теми, хід роботи та етапи її виконання, структуру роботи, оформлення, оцінювання та процедуру захисту. У посібнику вміщено орієнтовну тематику, а також прикладні програми курсових та кваліфікаційних робіт зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Посібник може бути корисним не лише здобувачам вищої освіти і викладачам, а й усім, кого цікавлять дослідження у галузі дитячої психології та дошкільної освіти.

УДК 378:001.89 (072)

© І. М. Дичківська, К. В. Джеджера,
Н. М. Горопаха, О. А. Козлюк,
О. І. Косарева, Н. В. Маліновська,
Т. О. Павлюк, Н. М. Руденко,
О. І. Шадюк, О. О. Шостак,
О. І. Юрчук, Л. А. Янцур,
О. В. Войтович, Г. В. Марчук, 2023

ЗМІСТ

Розділ 1. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти	4
Розділ 2. Вимоги до написання і оформлення курсових та кваліфікаційних робіт	8
Вибір теми	8
Хід роботи	8
Етапи виконання роботи	9
Структура роботи	10
Оформлення роботи	14
Академічна доброчесність	17
Оцінювання та процедура захисту	19
Розділ 3. Орієнтовна тематика курсових та кваліфікаційних робіт	28
Тематика курсових робіт з дошкільної педагогіки	28
Тематика кваліфікаційних робіт	30
Розділ 4. Орієнтовні прикладні програми курсових та кваліфікаційних робіт	33
Додатки	169

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти є одним із напрямів їхньої самостійної роботи у закладі вищої освіти, важливим чинником підготовки висококваліфікованих фахівців.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти охоплює два взаємозв'язані аспекти:

- навчання здобувачів вищої освіти елементів дослідницької діяльності, організації і методики наукової творчості;
- наукові дослідження, що здійснюються здобувачі вищої освіти під керівництвом професорсько-викладацького складу закладу вищої освіти.

Зміст і характер науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти визначається проблематикою науково-дослідної і науково-методичної діяльності кафедри, факультету, закладу вищої освіти загалом; тематикою досліджень, що здійснюється кафедрою у творчій співпраці з виробництвом (закладами дошкільної освіти); умовами дослідницької роботи здобувачів вищої освіти, наявністю бази дослідження, можливостей доступу до потрібної наукової інформації, наявністю комп'ютерної техніки, кваліфікованого наукового керівництва.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта здійснюється в таких напрямках:

– науково-дослідна робота як невід'ємний елемент освітнього процесу, що включена до навчальних планів і є обов'язковою для всіх здобувачів вищої освіти (курсів роботи, кваліфікаційні роботи);

– науково-дослідна робота, що здійснюється поза освітнім процесом у межах студентського наукового товариства, у наукових гуртках, проблемних групах тощо;

– науково-організаційні заходи (наукові конференції здобувачів вищої освіти, конкурси наукових робіт здобувачів вищої освіти, олімпіади з дошкільної педагогіки тощо).

Належним чином організована науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти сприяє поглибленому опануванню змісту освітніх компонентів, виявленню індивідуальності, формуванню власної точки зору щодо конкретної дисципліни та розвитку самостійності.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти впливає із завдань освітнього процесу і сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців. Однією з провідних вимог до здобувачів вищої освіти є всебічний розвиток їхніх творчих здібностей та дослідницьких умінь. Вона спрямована на розвиток у майбутніх педагогів і науковців здібностей до пошукової, дослідницької діяльності, творчого розв'язання освітніх завдань, а також формування умінь і навичок застосування дослідницьких методів для розв'язання педагогічних проблем та ситуацій.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти передбачає участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; участь у виконанні держбюджетних наукових робіт; проведення досліджень, написання статей, тез доповідей, інших публікацій тощо.

Основними видами науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти є:

- аналіз наукової літератури;
- добір наукової літератури, складання бібліографій з визначених тем;
- підготовка наукових повідомлень і рефератів;
- наукові доповіді, тези;
- наукові статті;
- курсові роботи;
- кваліфікаційні роботи.

Детальніше зупинимось на тих видах науково-дослідної роботи, що передбачені навчальними планами спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Курсова робота – один із видів науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення самостійної науково-дослідної роботи з певної дисципліни, яка є обов'язковою і її виконують у відповідності з навчальним планом. Здобувачів вищої освіти, які не виконали курсову роботу, до складання кваліфікаційного екзамену з фаху не допускають.

Навчальними планами для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачено виконання курсової роботи з дитячої психології (2 курс), з дошкільної педагогіки (3 курс), зі спеціалізації (4 курс), а навчальними планами для другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта передбачено написання курсової роботи з актуальних питань дошкільної та інклюзивної освіти (1 курс).

Мета курсової роботи – поглибити теоретичні знання, здобуті здобувачами у процесі вивчення освітніх компонентів, і виробити вміння застосовувати їх у практичній реалізації питань навчання, розвитку і виховання дітей дошкільного віку; розширити їхній науково-теоретичний світогляд; формувати вміння аналізувати освітні явища і факти, розвивати інтерес до наукових досліджень. У процесі виконання курсової роботи формуються навички теоретичного аналізу, збору і вивчення педагогічного досвіду, вміння творчо застосовувати теоретичні знання на практиці, виховується інтерес до дослідницької роботи.

Згідно Стандарту вищої освіти для другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 “Дошкільна освіта”, атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної задачі або проблеми в сфері дошкільної освіти, що характеризується невизначеністю умов та вимог і передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на офіційному сайті або в репозитарії закладу вищої освіти.

Кваліфікаційна робота – самостійне психолого-педагогічне дослідження, що характеризує рівень готовності здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти до самостійного наукового пошуку. Вона має висвітлювати актуальні проблеми психології, педагогіки та методик дошкільної освіти, організаційно-правові та управлінські аспекти дошкільної освіти.

Обов'язковою умовою її підготовки є чітке уявлення автора про сучасний рівень наукових досягнень в теорії та практиці дошкільної освіти, дитячої психології і перспективи розвитку педагогічної науки загалом. На основі цих уявлень здобувач вищої освіти має розробити власні педагогічні положення, що будуть перевірені у процесі дослідно-експериментальної роботи.

Робота має чітко визначати мету і завдання дослідження, містити його об'єкт і предмет, методи наукового дослідження, висвітлювати практичне значення здобутих результатів. Структура роботи зумовлюється визначеними в дослідженні завданнями. У кваліфікаційній (магістерській) роботі мають бути представлені власне бачення і розуміння досліджуваної проблеми, роздуми і міркування випускника щодо її практичного втілення та реалізації, судження, що стосуються інноваційних підходів до роботи вихователя, вихователя-методиста, директора (завідувача) закладу дошкільної освіти, методиста науково-методичного центру або спеціаліста з дошкільної освіти органу управління освітою.

Усі види науково-дослідних робіт мають виконуватись *державною мовою* з дотриманням норм *академічної доброчесності*. У будь-якій роботі повинна бути дотримана коректність посилань та цитувань. Обов'язковим є посилання на авторів дослідження і відповідні джерела.

Керівниками курсових робіт призначаються викладачі університету, які мають досвід роботи та/або науковий ступінь та/або наукове звання за профілем навчання, або висококваліфіковані спеціалісти виробництва у відповідній сфері.

Керівниками кваліфікаційних робіт можуть бути провідні фахівці випускових кафедр університету, що мають науковий ступінь та/або наукове звання за профілем навчання, а також провідні фахівці виробничої сфери у галузі дошкільної освіти.

Окремо увагу зосередимо на наукових статтях, тезах, які є обов'язковими видами науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти, що навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також результатом апробації результатів їхнього дослідження.

Наукова стаття – один із видів публікацій, у якій подають проміжні або кінцеві результати, висвітлюють конкретні окремі питання за темою дослідження, фіксують науковий пріоритет автора.

Оптимальний обсяг наукової статті (0,5 – 0,7 друк. арк.).

Рукопис статті повинен мати повну назву роботи, прізвище та ініціали автора, анотацію, список використаної літератури.

Структура статті:

- вступ (постановка наукової проблеми, актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, що постають перед Україною, значення для розвитку певної галузі науки і практики – 1 абзац або 5-10 рядків);
- основні дослідження і публікації з проблеми, за останні роки, на які спирається автор, виділення невирішених раніше питань чи проблем, яким присвячено статтю (0,5-2 сторінки друкованого тексту);
- формулювання мети статті (постановка завдання) – висловлюють головну ідею публікації, яка суттєво відрізняється від сучасних уявлень про проблему, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; звертають увагу на введення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених. Мета статті випливає з постановки наукової проблеми та огляду основних публікацій з тем (1 абзац, або 5-10 рядків);
- виклад змісту власного дослідження – основна частина статті, у якій висвітлюють основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, програму експерименту. Аналіз отриманих результатів, особистий внесок автора в реалізацію основних висновків тощо (5-6 сторінок);
- висновок, у якому формулюють основний умовивід автора, зміст висновків і рекомендацій, їх значення для теорії і практики, суспільна значущість та перспективи подальшого вивчення проблеми (1/3 сторінки).

Тези доповіді – це стисло сформульовані основні положення науково-дослідницької роботи. Вони позбавлені деталей, пояснень, таблиць, ілюстрацій тощо.

РОЗДІЛ 2

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ І ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Вибір теми

Тематика робіт може бути запропонована кафедрою або самим здобувачем вищої освіти, що дозволяє забезпечити його право на академічну свободу. Тематика має відображати актуальні проблеми дошкільної освіти і мати орієнтацію на тематику науково-методичних досліджень співробітників кафедри. Здобувач вищої освіти обирає тему, яка його найбільше цікавить, пов'язану з власним досвідом роботи і спілкуванням з дітьми та з проблемою, над якою працює методичне об'єднання вихователів, у якому він бере участь під час практики.

Під час вибору тематики необхідно враховувати:

- реальність і практичну значущість для закладів дошкільної освіти;
- наявність новизни і можливість вияву творчості;
- тематика кваліфікаційних робіт повинна бути пов'язана з безпосереднім об'єктом діяльності фахівця другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта;
- можливість відображення в тематиці аспектів, які цікавлять кафедру.

Кожна тема має бути розглянута методичною комісією кафедри і затверджена на засіданні кафедри.

Обравши тему серед запропонованих, студент складає план роботи і погоджує його з науковим керівником. Здобувачу вищої освіти, який з будь-яких причин не заявив про вибір теми у визначений термін, завідувач кафедри призначає керівника, який видає йому тему і відповідне завдання.

Зміна теми допускається лише в окремих випадках за мотивованою заявою студента та відповідним рішенням кафедри. Зміни можна внести не пізніше, ніж за три місяці до подання терміну подання кваліфікаційної роботи до захисту. У такому разі наказ про допуск до захисту формується з урахуванням скорегованих тем.

При формулюванні теми роботи не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Треба уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...», «Розкрити особливості...», «Аналіз...», «Вивчення...» тощо, у яких не відображено достатньою мірою суть проблеми.

Обравши тему, необхідно визначити конкретні завдання роботи, її структуру, логіку самого процесу пошуку матеріалу, аналізу літератури, а також напрям педагогічного дослідження.

Хід роботи

Насамперед, слід чітко визначитись у напрямі теми роботи, до якої проблеми входить, як її вирішують на практиці. Доцільно вести робочі записи власних вражень, думок, щоб під час першої консультації з науковим керівником викласти своє розуміння теми.

Далі слід дібрати літературу, ознайомитись спочатку з теоретичними, згодом – методичними роботами. Варто проаналізувати Стандарт дошкільної освіти (Базовий компонент дошкільної освіти), нормативні документи, завдання різних освітніх програм для закладів дошкільної освіти з означеного питання.

Добираючи літературу, слід скласти каталог бібліографічних карток, погодити його з науковим керівником, а згодом вивчити ці джерела більш ретельно, зробити відповідні виписки, конспекти, тези.

Важливо також скласти чіткий раціональний план роботи, передбачивши теоретичну та експериментальну частину, правильно назвати кожен розділ і параграф (підрозділ) роботи.

Здобувач вищої освіти вивчає стан проблеми в практиці дошкільної освіти (на матеріалі публікацій з досвіду роботи, а також вивчення досвіду роботи закладів дошкільної освіти). Після цього формулюють мету і завдання власної пошукової експериментальної роботи. Експеримент має бути проведено у природних умовах освітнього процесу, протягом 3-5 місяців. Уважно вивчивши результати дослідно-педагогічної роботи, їх слід узагальнити і представити науковому керівникові як перший варіант роботи, згодом – доопрацювати згідно вказівок і порад.

Кваліфікаційну роботу, як правило, виконують на основі раніше захищеної курсової роботи, однак вона вимагає більшого експериментального матеріалу. Тому експериментальний етап магістерської роботи триває значно довше і поширюють його на більшу кількість учасників експерименту.

Усі етапи роботи відображають у календарному плані-графіку виконання роботи, затвердженому керівником.

Етапи виконання роботи

I етап. Визначення проблеми, виокремлення теми та встановлення її актуальності у теоретичному та практичному аспектах. Формулювання дослідницького апарату: визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження. Розробка плану роботи.

II етап. Теоретичне обґрунтування головних питань теми. Вивчення теоретичних джерел: філософської, психолого-педагогічної літератури та їхнього аналізу.

III етап. Констатувальний етап експериментальної роботи: виявлення стану проблеми у цей період, встановлення завдань роботи та розробка програми формульованого етапу експерименту.

IV етап. Формувальний етап експерименту – проведення роботи за власною дослідницькою програмою, спрямованою на перетворення педагогічного явища, що досліджують.

V етап. Контрольний етап експерименту. Перевірка ефективності формульованого експерименту.

VI етап. Обробка експериментальних даних, визначення результатів дослідження.

VII етап. Формулювання висновків та практичних рекомендацій.

VIII етап. Оформлення роботи.

Структура роботи

Робота складається зі вступу, теоретичної та експериментальної частин, висновків, списку використаних джерел, додатків. Теоретична й експериментальна частини повинні мати відповідні назви, їхні частини – також.

У вступі необхідно обґрунтувати *актуальність* обраної проблеми для педагогічної теорії і практики. Окрім актуальності, має бути представлено увесь апарат дослідження. Дослідницький апарат повинен відображати стратегію дослідження, тобто виявити основні суперечності чи невідповідності між досягнутим рівнем педагогічного знання і проблеми розвитку педагогічної теорії і практики.

Об'єктом дослідження є певна частина освітнього процесу, що відповідає проблемі дослідження. Формулюючи його, слід відповісти на питання: що розглядається?

Предметом дослідження є певний аспект розгляду об'єкта дослідження. Предметом дослідження можуть бути зміст, форми педагогічного процесу, методи, умовні, що виникають у ньому, особливості діяльності дітей і педагога. Наприклад, у темі «Виховання гуманних почуттів у старших дошкільників засобами художньої літератури» об'єктом є гуманне виховання (виховний процес), а предметом – педагогічні умови формування гуманних почуттів старших дошкільників засобами художньої літератури в процесі виховання.

На основі об'єкта і предмета формулюють мету і завдання дослідження, де важливо з'ясувати, який результат має одержати дослідник. Мету виражають за допомогою дієслів *виявити, з'ясувати, встановити, розкрити, обґрунтувати, довести*. Завдання визначають, що потрібно зробити, щоб досягти мети. Іншими словами – мета дослідження конкретизується в завданнях. Для курсової роботи достатньо 3-4 завдання, для кваліфікаційної роботи зазвичай виокремлюють 4-5 завдань.

Для кваліфікаційних робіт обов'язково потрібно вказати також методи, які будуть використані у дослідженні. Як правило, хід експериментальної роботи виключає три етапи: констатувальний, формувальний і контрольний, на кожному етапі використовують низку конкретних методів дослідницької роботи.

У першій частині – теоретичній – дають аналіз наукової літератури, який може включати історико-педагогічний аспект проблеми; філософське і психологічне обґрунтування з позицій сучасної науки; аналіз наукових досліджень з цієї проблеми.

Кожен параграф закінчується лаконічним висновком.

У другій частині – експериментальній – слід описати дослідно-експериментальну роботу, проведenu здобувачем вищої освіти, або його педагогічний досвід.

Важливо представити аналіз стану досліджуваного питання в практиці виховання і навчання до проведеної дослідником роботи, потім відобразити принципи створення програми власної роботи з цього питання, саму програму, висвітлити хід її виконання і проаналізувати отримані результати.

У висновках підводять загальний підсумок виконаної роботи на основі теоретичних висновків першої частини і даних експерименту, пропонують

методичні поради щодо вдосконалення роботи закладів дошкільної освіти. Висновки повинні відображати реалізацію завдань дослідження.

Структура курсової роботи: вступ (актуальність обраної теми, визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження), 2 розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.

Найбільш ґрунтовною є структура кваліфікаційної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня освіти. До неї входить:

Вступ. Обґрунтування актуальності теми; визначення апарату дослідження: об'єкта – (загальної сфери пошуку); предмета (конкретного ракурсу дослідження об'єкта); мети (цілі, яку ставить перед собою дослідник); завдань, що конкретизують мету. Зокрема, завдання дослідження включають в себе такі елементи: вивчення та аналіз психолого-педагогічної літератури та вирішення певних теоретичних питань, що входять до загальної проблеми; експериментальне вивчення вирішення цієї проблеми, виявлення її реального стану, типових недоліків, їхніх причин, особливостей передового досвіду та ін., обґрунтування та розробку необхідної системи роботи для вирішення поставленої мети; експериментальну перевірку передбачуваної системи роботи; розробку методичних рекомендацій для тих, хто буде використовувати дослідження на практиці.

У вступі кваліфікаційної роботи повинно бути відображено: актуальність дослідження, проблему; тему; зв'язок роботи з науковими програмами, темами кафедри; об'єкт, предмет, мету, завдання, методи, дослідно-експериментальну базу, практичну значущість, апробацію результатів дослідження та публікації автора з теми роботи. Орієнтовний обсяг цієї частини роботи становить не більше 3 сторінок друкованого тексту.

Перший розділ (теоретичний) має містити аналітичний огляд вітчизняних та зарубіжних робіт з проблеми дослідження. У ньому викладають результати, одержані різними авторами, розкривають наукові факти, що інтерпретовано в аспекті теми кваліфікаційної роботи.

Другий розділ (експериментальний) є головним змістом кваліфікаційної роботи. У ньому детально описують зміст, форми і методи роботи, які використовувались у процесі експериментального дослідження, для досягнення очікуваних результатів. Методика дослідження включає стратегію отримання нового педагогічного знання та конкретну програму дослідження. Розробку методики орієнтують на вивчення педагогічного явища через накопичення фактів, їхнє висвітлення і тлумачення. Експериментальна робота повинна включати констатувальний, формувальний та контрольний етапи, їхній опис і аналіз проміжних та остаточних результатів. Назви параграфів цієї частини мають відображати зміст кожного етапу експериментальної роботи.

Висновки – завершальна частина роботи. Вони обіймають до 3 сторінок тексту і резюмують проведену роботу, виконання головних завдань дослідження.

Далі міститься *список використаних джерел*. Він свідчить про обсяг використаних автором джерел, рівень вивчення стану досліджуваної проблеми і

навичок роботи з науковою літературою. У списку використаних джерел книги і статті записують під номерами в алфавітному порядку.

Для будь-якої теми корисними можуть бути такі джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 304 с. (Альма-матер).
3. Лохвицька Л. Дошкільна освіта: історія і сьогодення. Тернопіль: Мандрівець, 2011 (Серія «Довідники та словники».)
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-тє вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
5. Про дошкільну освіту: Закон України. Київ, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 15.01.23).
6. Улюкаєва І. Г. Історія дошкільної педагогіки: підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 424 с.

Загальна кількість використаних джерел має бути не меншою, ніж 20-25 – у курсовій та 30-40 – у кваліфікаційній роботі.

Додатки. Дозволяють проілюструвати хід експериментальної роботи. Сюди включають – конспекти занять, ігор, зразки дитячих оповідань, творчі роботи, ксерокопії архівних документів тощо.

Кваліфікаційна робота має таку структуру:

вступ (актуальність теми та проблема дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, темами кафедри, визначення об'єкта, предмета, мети, завдань і методів дослідження, експериментальна база, практичне значення, апробація результатів дослідження, публікації, структура роботи);

2-3 розділи;

висновки;

список використаних джерел;

додатки.

Орієнтовна кількість друкованих сторінок для кваліфікаційної роботи 60-70. З них: вступ – 2-3 сторінки, теоретична частина – до 20 сторінок, експериментальна частина – 30-35 сторінок, висновки – 2-3 сторінки, кількість джерел – не менше 30-40.

Кваліфікаційна робота може виконуватися як у традиційному вигляді (класичний педагогічний експеримент), так і у вигляді магістерських проєктів.

Магістерські проєкти можуть бути практичного (методичного), винахідницького спрямування. Результатом проєкту є освітній продукт, що поданий у вигляді:

- навчально-методичного комплексу (посібник, зошити для дитини, дидактичний матеріал тощо);

- електронного методичного комплексу (посібник, зошити, он-лайн навчальні ігри тощо);
- електронного продукту в електронному середовищі (блог, веб-сайт тощо);
- інтерактивного навчального ресурсу, створеного у програмному забезпеченні Smart Notebook або інших програм-конструкторів.

Рекомендована структура магістерського проєкту

- а) титульний аркуш;
- б) описова частина;
- в) список використаних джерел;
- г) додатки.

Титульний аркуш оформлюється за загальними вимогами.

В *описовій частині* магістерського проєкту рекомендовано актуалізувати ідею проєкту (оцінка та аналіз ситуації), відобразити його концепцію, етапи планування, корекцію за підсумками моніторингу, оцінку результатів. Всю описову частину (30-35 стор.) можна умовно розділити на такі складові: вступ, інформаційний блок, дидактико-методичний блок, технологічний блок, контрольньо-оцінний блок.

У *вступі* має бути обґрунтована актуальність проблеми дослідження, висвітлено ступінь дослідженості проблеми, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, тип і структуру проєкту, новизну та практичну значущість із опорою на розроблений освітній продукт.

Інформаційний блок містить ключові поняття, що розкриваються у проєкті; схеми, у яких висвітлено зв'язок між поняттями та їхній зміст.

У *дидактико-методичному блоці* необхідно розкрити методичні підходи до розв'язання проблеми, основні форми, методи та засоби, що застосовуються для розв'язання завдань, сформулювати методичні рекомендації.

Технологічний блок містить опис застосованої технології, або розробленої здобувачем освітнього рівня системи занять, ігор, вправ або засобів ІКТ (електронного сайту, блогу, електронних навчальних ресурсів, відеороликів тощо), що розробляються у проєкті. Для електронних посібників та Smart-комплексів, технологічний блок може бути поданий на електронному носії, або представлений в електронному середовищі.

У *контрольно-оцінному блоці* необхідно зазначити очікувані результати розвитку особистості дитини, студента – майбутнього педагога та результатами реалізації розробленої технології, методики, освітнього продукту та висновки й узагальнення.

Додатки подаються за необхідності та містять експериментальні, методичні, ілюстративні матеріали та інші, що не увійшли до основного змісту роботи.

Довідка про апробацію з ЗДО або витяг із протоколу засідання кафедри ЗВО, на якій здійснювалось наукове керівництво проєктом, оформлюється у довільній формі та завіряється печаткою закладу.

Оформлення роботи

Перша сторінка роботи – титульна (додаток А), на наступній розміщують зміст роботи, далі – текст.

Робота має бути написана (або надрукована) грамотно, без скорочень, акуратно, на білому папері, з однієї сторони листка, одним кольором.

Сторінки нумерують, починаючи з 2-ої і до останньої. Після закінчення кожної частини роботи пишуть назву наступної і далі – її зміст. Назву кожної частини роботи у тексті і слід виділити. **Орієнтовний обсяг курсової роботи – 30, кваліфікаційної (магістерської) – 60-70, магістерського проєкту – 35-40 друкованих сторінок.**

У теоретичній частині роботи під час аналізу літератури посилання доречно робити у [8, с.12] дужках, де 8 – номер джерела зі списку літератури, с.12 – номер сторінки.

Сторінки роботи повинні мати **поля**: ліве – 25-30 мм, верхнє і нижнє – 20 мм, праве – 10 мм.

У роботі можуть бути таблиці, графіки, схеми.

Таблиці, графіки, схеми у тексті називають і нумерують. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця 2.1

Критерії та показники рівнів сформованості гуманістичної спрямованості спілкування у старших дошкільників

Загальний список використаних джерел формлюють за ДСТУ 2015.

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел.

Книги	
Приклади	Однотомні видання
Один автор	Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Вид. 2-ге, зі зм. і доп. Тернопіль: Мандрівець, 2022. 216 с.
	Пагута Т. І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально-методичний посібник. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 298 с.
	Пукас І. Л. Основи саморозвитку професійної компетентності майбутнього вихователя закладу дошкільної

	освіти: монографія. Київ: ЦУЛ, 2022. 134 с.
Два автори	Левківський М., Пащенко Д. Історія педагогіки. Київ: ЦУЛ, 2021. 380 с. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Київ: ЦУЛ, 2021. 232 с.
Три автори	Борисенко Т., Бречка Р., Крамаренко Н. Дошкільнятам про основи правознавства: посібник для вихователя. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 144 с. Лисенко Н. В., Лисенко О. М., Мацук Л. О. Ознайомлення з природою та основи про екологічної освіти дітей дошкільного віку. Київ: ВД «Слово», 2019. 336 с. Будак В. Д., Якименко С. І., Філімонова Т. В. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку. Монографія. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 184 с.
Чотири автори	Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г. В. Сухорукової. 4-е вид. Київ: Слово, 2020. 376 с.; іл.
П'ять і більше авторів	Гіперактивна дитина в сучасному закладі дошкільної освіти / Локшина О. та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2018. 88 с.
Без автора	Інтерактивні семінари для вихователів. Нові формати дошкільної освіти / авт.-упоряд. Л. М. Витовтова, В. О. Маренич. Харків: Вид. група «Основа», 2022. 159, [1] с. (Серія «Новий Базовий компонент») Нові формати роботи з батьками дошкільників / авт.-упоряд. І. І. Нікітіна. Харків: Вид. група «Основа», 2021. 174, [2] с. (Серія «Новий Базовий компонент»).
Електронні ресурси	Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками: Лист МОН №1/9-766 від 12.12.2019. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-komunikaciyi-z-ditmi-doshkilnogo-viku-z-rodin-uchasnikiv-oosato-vnutrishno-peremishenih-osib-ta-organizaciyi-vzayemodiyi-z-yihnimi-batkami (дата звернення: 15.01.23)

	Методичні рекомендації про окремі питання діяльності закладу дошкільної освіти у 2022/2023 навчальному році. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/62e/3b9/2e7/62e3b92e7f631954849654.pdf (дата звернення: 05.01.2023).
Інші видання	
Автореферати дисертацій	Агіляр Туклер В. В. Виховання ініціативності дітей старшого дошкільного віку в сюжетно-рольовій грі: автореф. дис. ... кан. пед. наук: 13.00.08 «Дошкільна педагогіка». Київ, 2020. 23 с. Вахняк Н. В. Формування культури батьківства у взаємодії дошкільного закладу з молодими сім'ями: автореф. дис. ... кан. пед. наук: 13.00.08 «Дошкільна педагогіка». Київ, 2021. 24 с.
Дисертації	Теличко Т. В. Формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах міждисциплінарного підходу: дис. ... д-ра філос. за спеціальністю 015 – професійна освіта (за спеціалізаціями). Мукачево, 2021. 294 с.
Частина видання	
Розділ книги	Рібцун Ю. В. Дитина із порушенням мовленнєвого розвитку. <i>Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами</i> : навч.-метод. посіб. У 9 кн. / за заг. ред. А.А.Колупаєвої. Київ: ТОВ ВПЦ “Літопис-ХХ”, 2010. Книга 9. 36 с. (Серія “Інклюзивна освіта”)
Тези, доповідь	Козлюк О. А. Формування соціальних навичок у дошкільників з особливими освітніми потребами. <i>Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти</i> : Матеріали II Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської. Рівне: Вид-ць О. Зень, 2019. С.93-95.
Стаття у збірнику наукових праць (збірнику матеріалів)	Козлюк О. А. Виховання у дошкільників толерантного ставлення до людей з особливими освітніми потребами засобами інклюзивної літератури. <i>Інноватика у вихованні</i> : зб. наук. пр. Вип. 16. / упоряд. О.Б.Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Р. Л. Сойчук, Т.С.Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2022. С. 161-170.
Стаття періодичного видання (журнал, газета)	Присяжнюк Л. Дитина і природа: форми взаємодії. <i>Дошкільне виховання</i> . 2023. № 1. С. 10-13. Стеценко І. Досліди у STREAM-освіті. Особливості організації дослідницької діяльності дошкільнят. <i>Палітра педагога</i> . 2022. №2 (128). С. 3-7.

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках. Кожен новий додаток починають з нової сторінки. Додаток містить заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово «Додаток _____» і велику літеру (наприклад, Додаток А), що позначає додаток.

У додатках можуть бути представлені матеріали анкет, бесід з дітьми, протоколи спостережень, конспекти занять, творчі роботи дітей, фотографії та ін.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, Щ, Ч, Ь. *Наприклад:*

ДОДАТКИ

Додаток А

Список дітей експериментальної групи

№ з/п	Ім'я дитини	Вік	Примітка
1	Віка М.	5 р. 6 міс.	Відвідує д/с перший рік
2	Гліб М.	5 р. 3 міс.	
3	Юрко К.	5 р. 7 міс.	

Академічна доброчесність

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання чи наукових досягнень.

Рівненський державний гуманітарний університет в освітньому процесі керується системою антиплагіату, рекомендовану для використання Міністерством освіти і науки України «StrikePlagiarism.com», яка з 2002 року активно займається зміною ставлення до академічного плагіату і розробкою технологічних, правових і процедурних контрзаходів.

За інформацією розробників програми, система виявлення плагіату здатна розпізнавати більше 200 мов. Алгоритм розроблений для запобігання різним типам маніпуляцій з текстом: штучні інтервали, мікропробіли, білі знаки, заміна схожими буквами з іншого алфавіту. Всі спроби маніпуляцій відображаються в звіті подібності. Алгоритм також ідентифікує запозичення в перефразуванні.

Антиплагіатна система сама по собі не показує плагіат в тексті. Вона лише надає певну карту із запозиченнями і є допоміжним інструментом для ідентифікації академічного плагіату.

Система перевірки формує звіт подібності, що включає 2 коефіцієнта: перший показує запозичення у кількості 5 слів підряд, другий – 25. Надмірною вважається: для першого – 30%; для другого – 5%.

Звіт поділяє джерела на групи та показує, скільки фрагментів та слів було знайдено, а також гіперпосилання. Джерела поділені на 4 групи:

1. Фрагмент та гіперпосилання з наукових баз даних.
2. Фрагмент та гіперпосилання з локальної бази даних (репозитарій університету).
3. Фрагмент та гіперпосилання з іншої бази даних університету-партнера.
4. Фрагмент та гіперпосилання з Інтернету.

Система показує текстові запозичення. Є плагіат чи ні може стверджувати лише експерт. Наявність у роботі запозичень цілком нормальна. Але вони не повинні мати ознак плагіату, тобто відповідати нормам академічного письма.

Оцінка роботи складається з декількох етапів:

- ✓ якщо робота не містить запозичень більше ніж 30% першого коефіцієнта;
- ✓ якщо робота не містить запозичень більше ніж 5% 2-го коефіцієнта;
- ✓ якщо всі цитати правильно оформлені;
- ✓ якщо робота не містить ніяких маніпуляцій з алфавітом, заміни букв, прихованого тексту;
- ✓ робота приймається до захисту.

Що не є плагіатом:

- ✓ ідеї або визначення, ідіоми;
- ✓ перефразування своїми словами фрази при перекладі з діалекту або іншої мови;
- ✓ загальновідомі знання і факти;
- ✓ витвори фольклору;
- ✓ офіційні документи (закони, накази, постанови, судові рішення, державні стандарти) та їхні офіційні переклади.

Кожний, хто бажає знати, як працює система «StrikePlagiarism.com», має можливість зареєструватись у web-додатку та одноразово безкоштовно завантажити до 500 символів для аналізу. Детальніше про систему «StrikePlagiarism.com» можна дізнатися за посиланням <https://strikeplagiarism.com/en/>.

Згідно графіку, студентські кваліфікаційні роботи, оформлені відповідно вимог в готовому до захисту вигляді, для перевірки на наявність академічного плагіату надсилаються в електронному вигляді. Звіт системи та висновок експерта буде відправлено на електронну пошту кафедри або наукового керівника, що надіслали роботи на перевірку.

Рішення щодо допущення до захисту кваліфікаційної роботи студента, яка була перевірена на наявність академічного плагіату і потребує значного доопрацювання, приймає комісія, склад якої формує завідувач випускової кафедри.

Радимо не використовувати для перевірки безкоштовні системи, оскільки Ваші роботи можуть бути скопійовані і в подальшому ними зможуть скористатись. Бережіть свою інтелектуальну власність та захищайте своє авторське право.

За результатами перевірки на дотримання вимог академічної доброчесності та відсутності ознак плагіату унікальність тексту кваліфікаційної роботи повинна становити 65%. Для курсових робіт допускається унікальність тексту у межах 50%, оскільки студенти роблять лише перші кроки у своїй науково-пошуковій діяльності.

Оцінювання та процедура захисту

Готову *курсону роботу* здобувачі вищої освіти подають у визначені кафедрою терміни на рецензування та оцінювання. Вивчивши зміст курсової роботи, науковий керівник готує рецензію із виставленням попередньої оцінки, за встановленим кафедрою зразком (Додаток Б). До захисту студент повинен ознайомитись з оцінками (балами), виставленими в рецензії, підготуватись до обґрунтування виокремлених положень.

На захисті курсової роботи здобувачу вищої освіти необхідно назвати дослідницький апарат, розкрити основний зміст проведеної експериментально-дослідної роботи (методика дослідження, результати дослідження, власні висновки). Також він повинен відповісти на зауваження наукового керівника у разі їх наявності та запитання членів комісії. Необхідно добре знати зміст курсової роботи, щоб вільно оперувати її основними положеннями. Це, в свою чергу, також свідчитиме про самостійність виконання роботи здобувачем вищої освіти.

Остаточна оцінка за курсову роботу виставляється за результатами публічного захисту курсової роботи з урахуванням рецензії наукового керівника. Цю оцінку повинні засвідчити своїми підписами члени комісії з захисту.

В окремих випадках комісією з захисту може бути прийняте рішення про зарахування попередньої оцінки як остаточної, якщо здобувач вищої освіти з нею погоджується.

Для полегшення оцінювання виконання курсової роботи науковий керівник може скористатися критеріями оцінювання курсових робіт з дошкільної педагогіки (табл. 2.1):

Оцінка А «відмінно» (90-100 балів). Робота виконана на високому рівні. У роботі чітко обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, чітко визначено дослідницький апарат. План роботи відповідає темі і в логічній послідовності розкриває її основні теоретичні та експериментальні аспекти. Представлено ґрунтовний теоретичний аналіз досліджень з проблеми з посиланням на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження має чітку структуру, вдало обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість діагностичних методів та методик, правильно здійснений кількісний та якісний аналізи. Наведені приклади відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Чітко сформульовані висновки, що відображають реалізацію завдань дослідження та містять самостійно сформульовані висновки та цікаві рекомендації (пропозиції).

Робота містить усі необхідні структурні елементи для курсової роботи, грамотна і оформлена згідно існуючих вимог.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє глибокі знання щодо змісту виконаної ним роботи, впевнено відповідає на поставлені запитання.

Оцінка В «добре» (82-89 балів). Робота виконана на достатньому науково-теоретичному рівні. У роботі обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат. План роботи відповідає темі і логічно висвітлює її основні теоретичні та експериментальні аспекти. Представлено ґрунтовний теоретичний аналіз досліджень з проблеми з посиланням на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження має чітку структуру, вдало обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість методів та методик, правильно здійснений кількісний та якісний аналіз. Наведено приклади відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Сформульовані висновки відображають реалізацію завдань дослідження.

Робота містить усі необхідні структурні елементи для курсової роботи, зустрічаються поодинокі граматичні та стилістичні помилки, оформлена згідно існуючих вимог.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє належні знання змісту виконаної ним роботи, відповідає на поставлені запитання.

Оцінка С «добре» (74-81 бал). Робота виконана на достатньому рівні. У роботі обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат, можуть допускатись незначні неточності. План роботи відповідає темі, однак може бути порушена логічність висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів. Представлено теоретичний аналіз досліджень з проблеми, наявні посилання на відповідні джерела та дослідників, однак не скрізь. Експериментальне дослідження має чітку структуру, обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість методів та методик, правильно здійснений кількісний аналіз. Якісний аналіз досить збіднений, недостатньо прикладів відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Сформульовані висновки відповідають темі дослідження, однак недостатньо чітко відображають реалізацію завдань дослідження.

Робота містить усі необхідні структурні елементи курсової роботи, зустрічаються граматичні та стилістичні помилки, певні технічні огріхи. Однак в основному робота оформлена згідно існуючих вимог.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє знання змісту виконаної ним роботи, відчуває незначні труднощі відповідаючи на поставлені запитання та зауваження.

Оцінка Д «задовільно» (64-73 бали). Робота виконана на середньому рівні. У роботі недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, неточності у визначенні дослідницького апарату. План роботи відповідає темі, однак порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів, питання висвітлено поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз досліджень з проблеми, матеріал носить суто

інформативний характер, майже або зовсім відсутні посилання на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження не має чіткої структури, може бути представлено лише констатувальним етапом. Не обґрунтована належним чином процедура проведення дослідження, використовується недостатня кількість методів та методик, поверхово здійснений кількісний аналіз. Якісний аналіз досить збіднений або взагалі відсутній, недостатньо прикладів відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Сформульовані висновки недостатньо чітко і не зовсім відображають реалізацію завдань дослідження.

У роботі представлені всі або відсутні декілька структурних елементів курсової роботи. Робота містить багато помилок (технічний переклад, граматичні та стилістичні помилки, технічні огріхи). Робота оформлена з порушенням існуючих вимог.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє досить низький рівень знань змісту виконаної ним роботи, відчуває значні труднощі, відповідаючи на поставлені запитання та зауваження.

Оцінка Е «задовільно» (60-63 бали). Робота виконана на середньому рівні. У роботі недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження або взагалі відсутня, неточності у визначенні дослідницького апарату. План роботи відповідає темі частково, порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів, питання висвітлені поверхово. Відсутній теоретичний аналіз досліджень з проблеми, матеріал носить суто інформативний характер, зовсім відсутні посилання на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження не має чіткої структури, може бути представлено лише одним етапом. Не обґрунтована процедура проведення дослідження, використовується один-два методи або методики, можуть не зовсім відповідати темі дослідження. Поверхово здійснений кількісний аналіз результатів дослідження, якісний аналіз взагалі відсутній. Обсяг вибірки не більше 10 осіб. Висновки сформульовані недостатньо чітко або не відображають реалізацію завдань дослідження.

У роботі представлені не всі структурні елементи курсової роботи. Робота містить багато помилок (технічний переклад, граматичні та стилістичні помилки, технічні огріхи); оформлена з порушенням існуючих вимог.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань змісту виконаної ним роботи, не може належним чином відповісти на поставлені запитання та висловлені зауваження.

Оцінка Е «задовільно» (60-63 бали). Робота виконана на середньому рівні. У роботі недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження або її обґрунтування взагалі відсутнє, помилки у визначенні дослідницького апарату. План роботи відповідає темі повністю або частково, однак порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів. Відсутній теоретичний аналіз досліджень з проблеми, матеріал носить суто інформативний характер, зовсім відсутні посилання на відповідні джерела та дослідників. Питання лану висвітлені поверхово. Експериментальне дослідження не має чіткої структури, може бути представлено лише одним

етапом. Не обґрунтована процедура проведення дослідження, використовується один-два методи або методики, можуть не зовсім відповідати темі дослідження. Поверхово здійснений кількісний аналіз результатів дослідження, якісний аналіз взагалі відсутній. Висновки сформульовані недостатньо чітко або не відображають реалізацію завдань дослідження.

У роботі представлені не всі структурні елементи курсової роботи. Робота містить багато помилок (технічний переклад, граматичні та стилістичні помилки, технічні огріхи). Робота оформлена з порушенням існуючих вимог.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань змісту виконаної ним роботи, не може належним чином відповісти на поставлені запитання та висловлені зауваження.

Оцінка «незадовільно» (FX (35-59), F (0-34)). Робота виконана на початковому рівні. Відсутнє належне обґрунтування актуальності проблеми дослідження, помилки у визначенні дослідницького апарату або він взагалі відсутній. План роботи не відповідає темі. У викладі матеріалу відсутня логіка висвітлення теоретичних та експериментальних аспектів проблеми. У роботі зустрічаються серйозні помилки та неточності, мало то поверхово опрацьована психолого-педагогічна література з проблеми дослідження. Робота позбавлена певної самостійності. Не містить аналізу практичного стану досліджуваної проблеми. Відсутня статистична обробка даних. Висновки відсутні або носять декларативний характер.

Порушена структура роботи. Не відповідає вимогам до написання курсових робіт. Робота неграмотна, є суттєві зауваження до її оформлення.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти відчуває значні труднощі у відповідях на поставлені запитання з теми, не знає теорії досліджуваної проблеми, при відповідях допускає суттєві помилки.

Оцінка «незадовільно» вказує на необхідність доопрацювання або повного перероблення роботи.

Готову *кваліфікаційну роботу* здобувачі подають на кафедру за три тижні до початку державної атестації. Не пізніше ніж за 10 днів до початку роботи атестаційної комісії на засіданні кафедри проводиться попередній захист роботи і приймається рішення про допуск роботи до захисту. Вивчивши зміст кваліфікаційної роботи, науковий керівник готує відгук про виконання роботи, подання голові атестаційної комісії та віддає на зовнішнє рецензування (інший заклад вищої освіти, виробництво).

У відгуку керівника встановлюється:

- актуальність обраної теми;
- повнота реалізації завдань дослідження;
- ступінь самостійності здобувача при виконанні кваліфікаційної роботи;
- достовірність отриманих результатів;
- адекватність використаних методів дослідження;
- загальна оцінка виконаної кваліфікаційної роботи, відповідність якості підготовки студента вимогам державного стандарту і можливості присвоєння йому відповідної кваліфікації;

- грамотність і стильова майстерність автора;
- інші питання, які характеризують професійні якості здобувача.

У рецензії обов'язково мають бути відображені такі моменти:

- відповідність змісту роботи заявленій темі і меті;
- повнота розв'язання завдань дослідження;
- практична цінність роботи та можливість реалізації запропонованих автором рекомендацій;
- недоліки кваліфікаційної роботи;
- оцінка, на яку заслуговує робота.

Зміст рецензії не повинен дублювати відгук керівника, оскільки відгук керівника – це переважно оцінка й характеристика професійних якостей здобувача вищої освіти та його діяльності у ході виконання кваліфікаційного дослідження, а рецензія – якісна оцінка виконаної роботи.

Після ознайомлення з кваліфікаційною роботою, відгуком наукового керівника, рецензією, протоколом звіту подібності кафедра приймає рішення про допуск чи не допуск здобувача вищої освіти до захисту кваліфікаційної роботи в Атестаційну комісію.

Не пізніше, ніж за 3 дні до захисту кваліфікаційної роботи в Атестаційну комісію подаються:

- виконана паперова робота (зшита та пронумерована) в одному примірнику та електронний варіант, надісланий на електронну адресу кафедри;
- копії студентських статей та тез доповідей, а також сертифікатів, що засвідчують участь у студентських наукових конференціях;
- протокол аналізу звіту подібності (висновок про дотримання вимог академічної доброчесності);
- відгук наукового керівника та висновок про виконання кваліфікаційної роботи (подання Голові атестаційної комісії);
- одна (зовнішня) рецензія.

Захист кваліфікаційних робіт відбувається під час атестації у вигляді усного викладу її основного змісту до 10 хвилин. **Захист кваліфікаційної роботи обов'язково супроводжується презентацією основних положень роботи.** До захисту здобувач вищої освіти повинен ознайомитись зі змістом відгуку наукового керівника і рецензії, підготувати відповіді на висловлені зауваження та побажання.

На захисті кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти необхідно назвати дослідницький апарат, розкрити основний зміст проведеної експериментально-дослідної роботи (методика дослідження, результати дослідження, власні висновки). Також він повинен відповісти на зауваження наукового керівника у разі їх наявності та рецензентів, а також на запитання голови та членів атестаційної комісії. Необхідно добре знати зміст кваліфікаційної роботи, щоб вільно оперувати її основними положеннями. Це, в свою чергу, також свідчитиме про самостійність виконання роботи здобувачем вищої освіти.

При оцінюванні кваліфікаційної роботи необхідно враховувати:

- відображення в ній актуальності проблеми дослідження, обізнаність її автора з сучасним станом відповідної галузі науки, теорією проблеми з теми дослідження;
- якість оформлення роботи, грамотність викладу змісту;
- наявність практичної значущості роботи; відсутність явних ознак плагіат, сумлінність запозичень тощо;
- наявність апробації результатів дослідження шляхом участі у різних наукових конференціях та публікаціях результатів дослідження;
- зміст доповіді й аргументованість відповідей на запитання;
- виявлену під час захисту теоретичну і практичну підготовку здобувача вищої освіти.

Остаточна оцінка за кваліфікаційну роботу виставляється за результатами публічного її захисту з урахуванням висновку наукового керівника та думки рецензента. Цю оцінку повинні засвідчити своїми підписами члени комісії з захисту.

Після захисту **примірник кваліфікаційної роботи з електронним варіантом передається на кафедру, де він зберігається протягом 5 років.**

Оцінка А «відмінно» (90-100 балів). Робота виконана на високому науковому рівні, має дослідницький характер. Чітко обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат. План роботи відповідає темі і в логічній послідовності розкриває її основні теоретичні та експериментальні аспекти. Представлено ґрунтовний теоретичний аналіз досліджень з проблеми з посиланням на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження має чітку структуру, вдало обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість діагностичних методів та методик, правильно здійснений кількісний та якісний аналізи. Наведені приклади відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Обсяг вибірки становить 50-60 осіб. Має обґрунтовані, експериментально перевірені результати, що характеризуються логічним, послідовним викладом матеріалу з відповідними висновками і пропозиціями.

Робота містить усі необхідні структурні елементи, оформлена згідно існуючих вимог.

За результатами дослідження опубліковані 2 і більше статті та/або тез доповідей.

Має позитивний відгук наукового керівника і рецензію на роботу.

Під час захисту дипломної роботи здобувач вищої освіти демонструє глибоке знання щодо змісту виконаної ним роботи, вільно володіє матеріалами дослідження, вносить обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення ефективності й якості процесу, що досліджувався, а під час відповіді використовував наочні матеріали, логічно й вичерпно відповідає на поставлені запитання.

Оцінка В «добре» (82-89 балів). Робота виконана на достатньому науково-теоретичному рівні, має дослідницький характер. У роботі обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат. Зміст

роботи відповідає темі і логічно висвітлює її основні теоретичні та експериментальні аспекти. Представлено ґрунтовний теоретичний аналіз досліджень з проблеми з посиланням на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження має чітку структуру, вдало обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість методів та методик, правильно здійснений кількісний та якісний аналіз. Наведено приклади відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Обсяг вибірки становить не менше 50 осіб. Має обґрунтовані, експериментально перевірені результати, характеризується викладом матеріалу з відповідними висновками, однак містить не зовсім обґрунтовані пропозиції. Сформульовані висновки відображають реалізацію завдань дослідження.

Робота містить усі необхідні структурні елементи для дипломної роботи, зустрічаються поодинокі граматичні та стилістичні помилки, оформлена згідно існуючих вимог.

За результатами дослідження опубліковано 2 статті та/або тези доповідей.

Має позитивний висновок наукового керівника і відгуки рецензентів.

Під час захисту дипломної роботи здобувач вищої освіти демонструє знання проблеми дослідження, вносить пропозиції щодо вдосконалення процесу, що досліджував, під час відповіді використовував наочні матеріали, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання.

Оцінка С «добре» (74-81 бал). Робота виконана на достатньому рівні, має дослідницький характер. У роботі обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат, можуть допускатись незначні неточності. План роботи відповідає темі, однак може бути порушена логічність висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів. Представлено теоретичний аналіз досліджень з проблеми, наявні посилання на відповідні джерела та дослідників, однак не скрізь. Експериментальне дослідження має чітку структуру, обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість методів та методик, правильно здійснений кількісний аналіз. Якісний аналіз досить збіднений, недостатньо прикладів відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Обсяг вибірки становить 40-50 осіб.

Має обґрунтовані, експериментально перевірені результати, характеризується викладом матеріалу з відповідними висновками, однак містить не зовсім обґрунтовані пропозиції. Сформульовані висновки відповідають темі дослідження, однак недостатньо чітко відображають реалізацію завдань дослідження.

Робота містить усі необхідні структурні елементи, зустрічаються граматичні та стилістичні помилки, певні технічні огріхи, несуттєві помилки в оформленні.

За результатами дослідження опубліковано 1 статтю та/або тези доповіді.

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє знання проблеми дослідження, вносить пропозиції щодо вдосконалення процесу, що досліджував, під час відповіді використовував наочні посібники,

відчуває незначні труднощі або недостатньо впевнено відповідає на поставлені запитання та зауваження.

Оцінка Д «задовільно» (64-73 бали). Робота виконана на середньому рівні, має дослідницький характер. У роботі недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, неточності у визначенні дослідницького апарату. План роботи відповідає темі, однак порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів, питання висвітлено поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз достатньої кількості досліджень з проблеми, матеріал носить суто інформативний характер, майже або зовсім відсутні посилання на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження відзначається поверховим аналізом та недостатньо перевіреними результатами, проглядається непослідовність викладу матеріалу. Не обґрунтована належним чином процедура проведення дослідження, використовується недостатня кількість методів та методик, поверхово здійснений кількісний аналіз. Якісний аналіз досить збіднений або взагалі відсутній, недостатньо прикладів відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Обсяг вибірки становить 20-30 осіб. Висновки сформульовано недостатньо чітко. Вони не повністю відображають реалізацію завдань дослідження, містять необґрунтовані пропозиції.

У роботі наявні всі або відсутні окремі структурні елементи кваліфікаційної роботи (наприклад, аналіз результатів дослідження чи висновки). Робота містить багато помилок (технічний переклад, граматичні та стилістичні помилки, технічні огріхи). Робота оформлена з порушенням існуючих вимог.

Наявна 1 публікація або відсутні публікації з теми дослідження.

У висновку керівника та відгуках рецензентів є суттєві зауваження до змісту роботи чи методики дослідження, аналізу результатів.

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє досить низький рівень знань змісту виконаної ним роботи, відчуває значні труднощі, відповідаючи на поставлені запитання та зауваження, виявляє невпевненість.

Оцінка Е «задовільно» (60-63 бали). Робота виконана на середньому рівні, має дослідницький характер. Недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження або взагалі відсутня, помилки у визначенні дослідницького апарату. План роботи відповідає темі частково, порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів, питання висвітлені поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз досліджень з проблеми, матеріал носить суто інформативний характер, зовсім відсутні посилання на відповідні джерела та дослідників. Експериментальне дослідження відзначається поверховим аналізом та недостатньо перевіреними результатами, проглядається непослідовність викладу матеріалу. Необґрунтована процедура проведення дослідження, використовується один-два методи або методики, можуть не зовсім відповідати темі дослідження. Поверхово здійснений кількісний аналіз результатів дослідження, якісний аналіз взагалі відсутній. Обсяг вибірки не

більше 10-20 осіб. Висновки недостатньо чітко відображають реалізацію завдань дослідження.

У роботі наявні всі або відсутні окремі структурні елементи дипломної роботи (наприклад, аналіз результатів дослідження, висновки, додатки). Робота містить багато помилок (технічний переклад, граматичні та стилістичні помилки, технічні огріхи). Є суттєві зауваження до її оформлення.

Відсутні публікації з теми дослідження.

У висновку керівника та відгуках рецензентів є суттєві зауваження до змісту роботи чи методики дослідження, аналізу результатів.

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань змісту виконаної ним роботи, не дає повних, аргументованих відповідей на поставлені запитання та висловлені зауваження.

Оцінка «незадовільно» (*FX (35-59), F (0-34)*). Робота виконана на початковому рівні, не має дослідницького характеру. Відсутнє належне обґрунтування актуальності проблеми дослідження, помилки у визначенні дослідницького апарату або він взагалі відсутній. План роботи не відповідає темі, порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів, питання висвітлені поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз досліджень з проблеми, матеріал носить суто інформативний характер, зовсім відсутні посилання на відповідні джерела та дослідників. Не містить аналізу і практичного стану досліджуваної проблеми. Висновки відсутні або носять декларативний характер.

Порушена структура роботи. Не відповідає вимогам до написання кваліфікаційних робіт. Робота неграмотна, містить граматичні, орфографічні та стилістичні помилки, є суттєві зауваження до її оформлення.

Відсутні публікації з теми роботи.

У висновку керівника та відгуках рецензентів є критичні зауваження.

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач відчуває значні труднощі у відповідях на поставлені запитання з теми, не знає теорії досліджуваної проблеми, при відповідях допускає суттєві помилки, не підготував презентацію.

Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку під час захисту кваліфікаційної роботи, відраховується із закладу вищої освіти.

РОЗДІЛ 3 ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Тематика курсових робіт з дошкільної педагогіки

Реалізація змісту освітнього напрямку «Особистість дитини» у закладі дошкільної освіти.

Реалізація змісту освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» у закладі дошкільної освіти.

Реалізація змісту освітнього напрямку «Дитина в природньому довкіллі» у закладі дошкільної освіти.

Реалізація змісту освітнього напрямку «Гра дитини» у закладі дошкільної освіти.

Реалізація змісту освітнього напрямку «Дитина в соціумі» у закладі дошкільної освіти.

Реалізація змісту освітнього напрямку «Мовлення дитини» у закладі дошкільної освіти.

Реалізація змісту освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» у закладі дошкільної освіти.

Реалізація індивідуального підходу у фізкультурно-оздоровчій роботі з дошкільниками.

Індивідуальний підхід до дітей на заняттях з образотворчого мистецтва.

Виховання ціннісного ставлення до прав та обов'язків у старших дошкільників.

Виховання толерантного ставлення до традицій і культури народів світу.

Сенсорне виховання дітей молодшого дошкільного віку в побутовій діяльності.

Сенсорне виховання старших дошкільників у побутовій діяльності.

Сенсорне виховання дітей дошкільного віку засобами природи.

Пізнавальний розвиток дитини третього року життя.

Соціально-моральний розвиток дитини третього року життя.

Наступність у трудовому вихованні старших дошкільників і молодших школярів.

Розвиток творчої активності дітей під час ознайомлення з українським народним мистецтвом.

Формування у дітей старшого дошкільного віку основ економічної культури.

Використання ігрових технологій у моральному вихованні старших дошкільників.

Виховання у дошкільників любові до Батьківщини засобами народної педагогіки.

Валеологічне виховання дітей старшого дошкільного віку.

Проблемні ситуації в ознайомленні дошкільників із правилами поведінки у природі.

Дидактична гра як засіб сенсорного виховання молодших дошкільників.

Використання творів художньої літератури в ознайомленні старших дошкільників з працею дорослих.

Виховання відповідальності старших дошкільників у спільній продуктивній діяльності.

Виховання морально-етичних почуттів у старших дошкільників засобами літературної спадщини В. Сухомлинського.

Виховання доброзичливого ставлення до людей різних національностей.

Проблемні ситуації в ознайомленні дошкільників з правилами поведінки.

Формування почуття справедливості у старших дошкільників.

Виховання у дітей любові до України засобами музики.

Виховання у дітей турботи про дідусів і бабусь.

Виховання доброти і чуйності у дітей старшого дошкільного віку.

Формування у дошкільників уявлень про людей планети.

Формування у дітей дошкільного віку уявлень про рід і родовід.

Формування у дошкільників первинних уявлень про екологічні зв'язки в природі.

Гендерне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами казки.

Використання малих форм фольклору в ознайомленні старших дошкільників з природою і формуванні екологічних знань.

Співпраця закладу дошкільної освіти і сім'ї з екологічного виховання старших дошкільників.

Партнерство закладу дошкільної освіти з батьками у вихованні морально-вольових якостей дітей.

Виховання працелюбності у дітей дошкільного віку.

Формування економічного досвіду дошкільників у процесі ігрової діяльності.

Виховання культури праці у молодших дошкільників під час трудової діяльності.

Художньо-естетичний розвиток старших дошкільників засобами декоративно-прикладного мистецтва.

Розвиток гуманних почуттів дітей у спілкуванні з вихователем.

Вплив екологічного виховання на розвиток моральних почуттів у дітей старшого дошкільного віку.

Використання засобів народної педагогіки у розумовому вихованні дошкільників.

Виховання сенсорної культури дітей дошкільного віку.

Екскурсії як засіб формування світогляду старших дошкільників.

Ігри з будівельним матеріалом як засіб розумового виховання дітей 5-го року життя.

Інтегровані заняття як форма організації валеологічного виховання дітей дошкільного віку.

Інтегровані заняття як форма організації екологічного виховання дітей дошкільного віку.

Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї в процесі фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку.

Гра-драматизація як засіб ознайомлення дітей з традиціями українського народу.

Пальчикові ігри як засіб сенсорного виховання дітей раннього віку.

Ознайомлення старших дошкільників з історією рідного міста як засіб патріотичного виховання.

Роль дитячої літератури в навчанні дошкільників правилам етикету.

Спільна діяльність вихователя і батьків з навчання дошкільників правилам сімейного етикету.

Використання методу ігрових проектів у підготовці дітей старшого дошкільного віку до школи.

Виховання емпатії у дітей старшого дошкільного віку.

Використання творів народного декоративно-прикладного мистецтва на заняттях з декоративного малювання.

Використання мистецтва натюрморту в навчанні старших дошкільників предметному малюванню.

Використання книжкової ілюстрації в навчанні дошкільників ілюстративному малюванню.

Використання пейзажного жанру живопису в навчанні старших дошкільників малюванню на теми природи.

Ознайомлення старших дошкільників з народними промислами рідного краю на заняттях декоративною діяльністю.

Тематика кваліфікаційних робіт

Формування рухової компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування особистісної компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування предметно-практичної компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування дослідницької компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування ігрової компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування соціально-громадянської компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування мовленнєвої компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування комунікативної компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування художньо-мовленнєвої компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування мистецько-творчої компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування цифрової компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Формування хореографічної компетентності дошкільника в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Педагогічні умови ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами безпечної поведінки.

Педагогічні умови адаптації дитини раннього віку до умов закладу дошкільної освіти.

Педагогічні умови виховання впевненості у дітей молодшого дошкільного віку.

Виховання у дітей гуманного ставлення до близьких дорослих.

Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї з формування моральних норм поведінки.

Партнерство закладу дошкільної освіти і родини у патріотичному вихованні.

Педагогічні умови економічного виховання дітей дошкільного віку у взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Народна рухлива гра як засіб виховання у старших дошкільників початкових патріотичних почуттів.

Мультфільми як засіб розвитку моральних почуттів старших дошкільників.

Розвиток творчих здібностей дошкільників у процесі роботи з казкою на музичних заняттях.

Дослідницька діяльність дошкільників як умова ефективного розумового розвитку.

Виховання гуманних взаємин старших дошкільників засобами художньої літератури.

Спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї з навчання дітей старшого дошкільного віку правилам мовного етикету.

Розвиток ігрової діяльності як умови підготовки дітей до школи.

Педагогічні умови розвитку творчого мислення дітей засобами теорії розв'язання винахідницьких завдань.

Педагогічні умови формування читацької культури у старших дошкільників.

Формування моральних почуттів у старших дошкільників засобами сучасної дитячої книги.

Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами музейної педагогіки.

Гра-стратегія як засіб формування творчих здібностей старших дошкільників.

Вплив стилю дитячо-батьківських взаємин на формування готовності дитини до навчання в школі.

Підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей уявлень про родинні зв'язки.

Підготовка майбутніх вихователів до сенсорного виховання дітей дошкільного віку.

Наступність у роботі закладу дошкільної освіти і школи з організації образотворчої діяльності.

Тема війни і миру в малюнках дітей старшого дошкільного віку.

Спільна робота вихователя та батьків в навчанні дошкільників образотворчій діяльності.

Декоративна діяльність старших дошкільників за мотивами петриківського розпису.

Використання ігрових прийомів у навчанні молодших дошкільників образотворчій діяльності.

Шляхи ознайомлення старших дошкільників з творами живопису.

Педагогічні умови організації самостійної зображувальної діяльності в закладі дошкільної освіти.

Образотворча діяльність як засіб підготовки дітей до школи

Розвиток у старших дошкільників композиційних умінь в сюжетному малюванні.

Декоративна діяльність дошкільників за мотивами української кераміки.

Вплив музики і художнього слова на сприймання дошкільниками творів образотворчого мистецтва.

Створення старшими дошкільниками художнього образу в образотворчій діяльності за допомогою різних виразних засобів.

Спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї з формування у дітей 4-го і 5-го років життя технічних умінь і навичок в різних видах зображувальної діяльності.

Особливості організації образотворчої діяльності в групах зі змішаним віковим складом дітей.

Шляхи формування у старших дошкільників інтересу до зображувальної діяльності.

Організація мистецької діяльності дошкільників на засадах інтеграції.

Організаційно-педагогічні умови з художньо обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти.

Шляхи розвитку творчих здібностей старших дошкільників в образотворчій діяльності.

Роль скульптури малих форм в розвитку творчості старших дошкільників в ліпленні.

Образотворча діяльність як засіб художнього розвитку дошкільників.

Виховання у старших дошкільників інтересу до занять з художньої праці.

Педагогічні умови використання технології навчання старших дошкільників ілюстративному малюванню.

Формування творчості старших дошкільників засобами ілюстративної графіки.

Розвиток творчих здібностей старших дошкільників в конструктивно-модельючій діяльності.

РОЗДІЛ 4

ОРІЄНТОВНІ ПРИКЛАДНІ ПРОГРАМИ КУРСОВИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Шановні студенти й усі, кого цікавлять дослідження у галузі дошкільної педагогіки. Наведені нижче прикладні програми не є єдиноможливими для висвітлення запропонованих тем. Вашій увазі представлено один із варіантів розгляду теми. Кожна тема може бути розглянута під іншим кутом зору, що ймовірно зумовить і зміни в дослідницькому апараті. Однак переглянувши наведені нижче варіанти таких програм, ви з легкістю зможете зорієнтуватися і скласти спочатку план, а в подальшому і зміст вашого майбутнього дослідження. Навіть якщо ви не знайдете розробку теми вашої курсової чи кваліфікаційної роботи, можете ознайомитись зі змістом дотичної теми, списком рекомендованої літератури, що значно полегшить ваші пошуки і перші кроки до розкриття обраної вами теми.

1. Формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами Монтесорі-педагогіки

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами Монтесорі-педагогіки.

1.1. Сутність, цілі та завдання Монтесорі-педагогіки.

1.2. Зміст, завдання та методи формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку.

1.3. Вплив елементів Монтесорі-педагогіки на формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне вивчення впливу елементів Монтесорі-педагогіки на формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

2.1. Виявлення рівня сформованості сенсорно-пізнавальної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Система роботи щодо використання елементів Монтесорі-педагогіки як засобу формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – елементи Монтесорі-педагогіки як засіб формування сенсорно-пізнавальної компетентності старших дошкільників.

Мета дослідження – визначити, узагальнити та експериментально перевірити ефективність використання елементів Монтессорі-педагогіки у формуванні сенсорно-пізнавальної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність, цілі та завдання педагогіки М. Монтессорі.
2. Проаналізувати зміст, завдання та методи формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку.
3. Охарактеризувати вплив елементів педагогіки М. Монтессорі на формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку.
4. Виявити рівень сформованості сенсорно-пізнавальної компетентності дітей старшого дошкільного віку.
5. Розробити систему роботи щодо використання елементів педагогіки М. Монтессорі для формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку та здійснити аналіз її ефективності.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. [URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf) (дата звернення: 12.12.2022).
2. Білоуско Л. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку за допомогою засобів наочності (моделей). *Рідна школа*. 2002. №7. С. 45–48.
3. Бондар В. І., Ільченко А. М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтессорі: навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2009. 252 с.
4. Грядовкіна Ж. Методика Марії Монтессорі в освітньому процесі дошкільного закладу. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2011. №8. С. 15-21.
5. Грядовкіна Ж. Співпраця дошкільного закладу і сім'ї за системою Монтессорі. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 3. С. 16-19.
6. Дичківська І. М. Педагогіка М. Монтессорі: виклики сучасності: монографія. 2-ге вид., доп. Рівне: Волинські обереги, 2022. 402с.
7. Коваленко О. Індивідуальний підхід до формування логіко-математичної компетентності дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2016. № 5. С. 44-47.
8. Монтессорі-педагогіка – відповідь на виклики часу: різноманітні матеріали по вихованню дітей методикою Монтессорі. *Дошкільне виховання*. 2014. № 8. С. 1-38.
9. Пагута Т. І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: навч.-мет. пос. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 298 с.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб.

- Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
11. Самаріна В. В. Система роботи з впровадження технології саморозвитку М. Монтесорі в дошкільних навчальних закладах. *Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи*: зб. метод. матеріалів. Тернопіль: Мандрівець, 2011. С. 419-443.
12. Улюкаєва І. Г. Історія дошкільної педагогіки: підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 424 с.

2. Розвиток творчої уяви дітей старшого дошкільного віку в процесі підготовки до Нової української школи

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку в процесі підготовки їх до Нової української школи.

1.1. Теоретичні аспекти проблеми творчості у філософських та психологічних дослідженнях.

1.2. Творча уява особистості: дефінітивний аналіз поняття.

1.3. Комплексний підхід до процесу підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з розвитку творчої уяви старших дошкільників у процесі підготовки до навчання в школі.

2.1. Особливості розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку в контексті їх готовності до шкільного навчання.

2.2. Педагогічні умови розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Методичне забезпечення процесу розвитку творчої уяви старших дошкільників у процесі підготовки до школи.

2.4. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – процес розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку в контексті їх підготовки до навчання в Новій українській школі.

Предмет дослідження – педагогічні умови розвитку творчої уяви майбутніх першокласників.

Мета дослідження – обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови, які забезпечують ефективність розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз проблеми дослідження, уточнити сутність поняття творчої уява і дати його педагогічну інтерпретацію в контексті вікових особливостей дітей старшого дошкільного віку.

2. Визначити критерії, показники і типи розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку.
3. Обґрунтувати педагогічні умови, що забезпечать ефективність розвитку творчої уяви у процесі підготовки дітей до навчання в школі, забезпечити дані умови методичним інструментарієм та експериментально перевірити результативність їх дотримання.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Барташнікова І.А. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей 5-6 років: навчальний посібник. 2-е вид., переробл. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. 64 с.
3. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія. Київ: Університет, 2011. 320 с.
4. Богуш А. М. Концепція розвитку дитячого мовлення за Ж. Піаже. *Педагогіка психологія*. 2000. № 3. С. 22-29.
5. Концепція нової української школи / Упоряд.: Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова [та ін.]; Заг. ред. М. Грищенко. Київ, 2016. 35 с.
6. Клепиков О.І. Основи творчості особистості: навч. посібник для студ. вузів. Київ: Вища школа, 2016. 295 с.
7. Кривошея М. С. Цікаві числові фігури: збірник нестандартних завдань з математики для розвитку мислення школярів. Вінниця: Антекс-УЛТД, 2018. 84 с.
8. Латиш Н. М. Психологічні особливості творчого мислення дітей 6 років. *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи*: збірник наукових праць. Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2020. С.222-233.
9. Матіюк І. О. Формування творчих здібностей інтелектуального характеру. *Директор школи*. 2019. №19. С. 7.
10. Підготовка вихователів до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: монографія / Беленька Г. [та ін.]; за ред. І. Загарницької. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 310 с.
11. Тимофєєва І. Б. Дотримання наступності дошкільної та початкової освіти для реалізації творчого потенціалу дитини. *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи*: збірник наукових праць / Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2020. С.352-256.
12. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

3. Формування дослідницької поведінки старших дослідників у процесі дитячого експериментування

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування дослідницької поведінки у дітей дошкільного віку.

1.1. Завдання розумового виховання дітей дошкільного віку.

1.2. Сутність дослідницької поведінки старших дошкільників.

1.3. Дитяче експериментування як особлива форма пошукової діяльності та дослідницької поведінки дошкільників.

Розділ 2. Експериментальна перевірка системи формування дослідницької поведінки у старших дошкільників шляхом експериментування.

2.1. Оцінки рівня сформованості дослідницької поведінки старших дошкільників в умовах ЗДО.

2.2. Процесуально-технологічне забезпечення формування дослідницької поведінки у старших дошкільників.

2.3. Порівняльна характеристика рівнів сформованості дослідницької поведінки в дітей старшого дошкільного віку на етапі констатувального і контрольного експерименту.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розумове виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування дослідницької поведінки старших дошкільників шляхом експериментування.

Мета дослідження – визначити педагогічні умови формування дослідницької поведінки дітей старшого дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми дослідження.

2. Проаналізувати завдання розумового виховання та визначити педагогічні умови формування дослідницької поведінки дітей старшого дошкільного віку в умовах ЗДО.

3. Провести емпіричне дослідження з оцінки рівня сформованості дослідницької поведінки дошкільників у ЗДО;

4. Розробити систему роботи з формування дослідницької поведінки старших дошкільників шляхом експериментування та перевірити її ефективність.

Список рекомендованої літератури

1. Бабюк Т. Й. Організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. 64с.

2. Беленька Г. В. Експериментування – крок до пізнання. *Дошкільне виховання*. 2018. № 5. С. 7–10.
3. Крутій К. STREAM-освіта для дошкільнят: виховуємо культуру інженерного мислення. *Дошкільне виховання*. 2016. № 1. С. 3–7. URL: <http://ukrdeti.com/stream-osvita-doshkilnyat-vihovuyemo-kulturu-inzhenernogo-mislennya/> (дата звернення: 12.12.2022).
4. Крутій К. Сучасне заняття та освітні ситуації. *Дошкільне виховання*. 2016. № 9. С. 6–10. URL: <http://ukrdeti.com/k-krutij-suchasne-zanyattya-ta-osvitni-situacii/> (дата звернення: 12.12.2022).
5. Лисенко Н. В., Лисенко О. М., Мацук Л. О. Ознайомлення з природою та основи про екологічної освіти дітей дошкільного віку. Київ: Вид-во «Слово», 2019. 336 с.
6. Мандруємо екологічною стежиною: дослідницько-експериментальна діяльність дітей дошкільного віку в природі / авт.-упоряд.: С. Ю. Павлюк, Л. С. Русан, Г. І. Колосінська. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 168 с.
7. Михайліченко Т. Інтеграція дослідницької поведінки з різними видами діяльності дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. № 7. С. 42–50.
8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
9. Природничо-наукова освіта дошкільників: блоково-тематичне планування на засадах інтеграції та методичні поради. Літо-грайлик / К. Л. Крутій, І. Б. Стеценко, Т. І. Грицишина. Запоріжжя: ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2018. 200 с.
10. Стеценко І. Обґрунтування необхідності переходу від STEM-освіти до STREAM-освіти в дошкільному віці. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2016. № 8. С. 31–34.
11. Стеценко І. Особливості дослідів у STREAM-освіті дошкільників і молодших школярів. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2018. № 2. С.15-20.
12. STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт: альтернативна програма формування культури інженерного мислення в дошкільників / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. Запоріжжя: ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2018. 146 с.
13. Швайко Л. Л. Експериментальна діяльність у ДНЗ. Харків: Основа, 2019. 192 с.

4. Виховання інтересу до людини у дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Проблема виховання інтересу до людини у психолого-педагогічній науці.

1.1. Психологічні особливості сприймання дітьми людини.

1.2. Дорослий як чинник соціалізації особистості дитини дошкільного віку.

1.3. Роль закладу дошкільної освіти та сім'ї у вихованні інтересу до людини.

Розділ 2. Методика виховання інтересу до людини у дітей старшого дошкільного віку.

2.1. Виявлення особливостей прояву інтересу до дорослого у дітей 6-го року життя.

2.2. Організація педагогічного процесу, спрямованого на виховання інтересу до людей у дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – соціальне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – виховання інтересу до людини у дітей 6-го року життя.

Мета дослідження – вивчити особливості побудови педагогічного процесу з метою формування інтересу до людини у дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати проблему виховання інтересу до людини у дітей старшого дошкільного віку в психолого-педагогічній літературі.
2. Дослідити особливості сприйняття старшими дошкільниками людини.
3. Вивчити ставлення дітей до вихователя, незнайомих людей, батьків.
4. Розробити та експериментально перевірити методику виховання у дітей 6-го року життя інтересу до людини.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ: ІЗМН, 1998. 204 с.
3. Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві). Київ, 1998.
4. Марчук Г. В. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з соціальним довкіллям. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської*. Рівне: РДГУ, 2020. С.139-141.
5. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом» / Т. О. Піроженко, О. Ю. Хартман, К. В. Палієнко, М. В. Павленко. Київ: Алатон, 2016. 112 с.

6. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». Київ: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
8. Соціальний розвиток дитини: старший дошкільний вік. Метод. посібник / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьмук. Київ: Генеза, 2014. 2-ге вид. 88 с.
9. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ: монографія / Н. Гавриш та ін.; за заг. ред. О. Рейпольської. Київ – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 280 с
10. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; Наук. кер. О. Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

5. Комп'ютерні ігри як засіб формування соціальних взаємин старших дошкільників

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми формування міжособистісних взаємин за допомогою комп'ютерних ігор.

1.1. Проблема соціальних взаємин дошкільників у педагогіці і психології.

1.2. Психолого-педагогічна оцінка комп'ютерних ігор як засобу формування навичок соціальних взаємин дітей дошкільного віку.

1.3. Досвід комп'ютеризації соціально-особистісного зростання дошкільників.

Розділ 2. Особливості використання комп'ютерних ігор як засобу формування навичок соціальних взаємин старших дошкільників.

2.1. Рівень сформованості навичок безконфліктного співіснування дітей в групі.

2.2. Шляхи введення комп'ютерних ігор в процес формування навичок соціальних взаємин.

2.3. Значення комп'ютерних ігор для становлення соціальних взаємин старших дошкільників у групі

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – комп'ютерні ігри як освітній і розвивальний засіб, їх місце в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Предмет дослідження – процес включення комп'ютерних ігор у зміст роботи, спрямований на формування навичок побудови взаємин старших дошкільників.

Мета дослідження – вивчити освітні, виховні та розвивальні можливості

комп'ютерних ігор. Довести необхідність їх включення в процес формування у дошкільників навичок соціальних взаємин.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати проблему формування соціальних взаємин старших дошкільників за допомогою комп'ютерних ігор.
2. Вивчити рівень сформованості навичок безконфліктного співіснування дітей у групі.
3. Вивчити шляхи введення комп'ютерних ігор у процес формування навичок соціальних взаємин старших дошкільників.
4. Виявити значення комп'ютерних ігор для становлення соціальних взаємин старших дошкільників у групі.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
2. Болотова О., Вайнер В., Семизорова В. Комп'ютерна грамота для малят. Програма для дітей старшого дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2018. 32 с.
3. Гресь А. Діти та гаджети. Секрети розумного спілкування. Харків: Основа, 2020. 144 с.
4. Дені М., Стора М. Цифрове дитинство. Гаджети і ТБ. Заборонити не можна дозволити / Пер. Г. Кириєнко. Київ: Артбукс, 2021. 104 с.
5. Коваленко В. В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій: посібник / за наук. ред. проф. М. П. Лещенко. Київ, 2017. 192 с.
6. Максименко Д. Здоров'я дитини в сучасному інформаційному середовищі. Київ: ЦУЛ, 2021. 224 с.
7. Моторин В. Виховні можливості комп'ютерних ігор. *Дошкільне виховання*. 2000. № 11. С. 53-58.
8. Науменко Т. Чи буває комп'ютерна залежність у дошкільників. *Психолог*. 2006. № 46. С. 30-31.
9. Петрова Є. Розвиваючі комп'ютерні ігри. *Дошкільне виховання*. 2000. №8. С. 60-69.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
11. Соціальний розвиток дитини: старший дошкільний вік. Метод. посібник / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьмук. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2014. 88 с.

6. Педагогічні умови оптимізації ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади організації ігрової діяльності у педагогічному процесі закладу дошкільної освіти.

- 1.1. Оптимізація ігрової діяльності як психолого-педагогічна проблема.
- 1.2. Виховні і навчальні можливості гри.
- 1.3. Народні ігри як засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідження педагогічних умов оптимізації ігрової діяльності в закладі дошкільної освіти.

- 2.1. Особливості ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку.
- 2.2. Методика оптимізації умов організації ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку.
- 2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – ігрова діяльність дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови оптимізації ігрової діяльності в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Мета дослідження – вивчити особливості та педагогічні умови оптимізації ігрової діяльності у закладі дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні засади дослідження.
2. З'ясувати місце гри у сучасній практиці закладів дошкільної освіти.
3. Вивчити стан ігрової діяльності в старшій групі.
4. Дослідити педагогічні умови оптимізації ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку.
5. Розробити та апробувати систему оптимізації ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г., Гавриш Н. В. та ін.; Під наук. кер. Т.О.Піроженко. Київ, 2021.
2. Бурова А. Організація ігрової діяльності в дошкільному навчальному закладі. *Дошкільне виховання*. 2007. №10. С. 8-13.
3. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника. Навчальний посібник / Т. Піроженко та ін. Київ: Слово, 2016. 56 с.
4. Новий Базовий компонент. Усі ігри в закладі дошкільної освіти / Авт.-укл.: А. Доценко та ін. Харків: Вид-во «Основа», 2021. 271 с.
5. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності: метод. посіб. Вид. 2-ге. Рівне: Волинські обереги, 2012. 159 с.
6. Максименко Д. С. Гра – ключ до душі дитини. Гармонізація відносин дитини з навколишнім світом. Київ: ЦУЛ, 2020. 240 с.
7. Піроженко Т., Карасьова К. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік. Київ: Генеза, 2014. 96 с. (іл.)
8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академвидав», 2018. 408 с. (Альма-матер).

9. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта і піклування/Education & Care» / В. А. Воронов та ін. Київ: ФОП В. Б. Ференець, 2021. 130 с.
10. Соціальний розвиток дитини: старший дошкільний вік. Метод. пос. / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьмук. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2014. 88 с.
11. Шалда Н. В. Навчимо дітей гратися безпечно: серія бесід-занять для дітей дошкільного віку з формування правил безпечної поведінки під час ігрової діяльності. Запоріжжя: Ліпс, 2018. 208 с.

7. Формування навичок наочного моделювання у дошкільників засобами конструкторів LEGO Duplo

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування у старших дошкільників здатності до наочного моделювання.

1.1. Навички наочного моделювання як важливий компонент предметно-практичної і технологічної компетентності освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі».

1.2. Прийоми розвитку навичок моделювання в будівельно-конструктивних іграх з іграшками-конструкторами.

1.3. Розвивальні можливості конструкторів LEGO Duplo.

Розділ 2. Педагогічні умови формування у дітей старшого дошкільного віку навичок наочного моделювання у іграх з конструкторами серії LEGO Duplo.

2.1. Вихідний рівень сформованості у дітей 6 року життя навичок наочного моделювання.

2.2. Система ігор з конструкторами LEGO Duplo.

2.3. Аналіз змін у рівні здатності дітей до наочного моделювання.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – навички наочного моделювання як важливий компонент предметно-практичної і технологічної компетентності освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі».

Предмет дослідження – процес формування здатності моделювати різноманітні життєві ситуації у іграх з конструкторами серії LEGO Duplo.

Мета дослідження – виявити ефективні педагогічні умови використання конструкторів серії LEGO Duplo у роботі з дітьми старшого дошкільного віку для формування предметно-практичної та технологічної компетенції.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми формування у дошкільників навичок наочного моделювання.

2. Виявити особливості використання у ЗДО конструкторів LEGO.
3. Діагностувати рівень у дітей навичок наочного моделювання.
4. Апробувати систему ігор з конструктором LEGO Duplo, спрямовану на розвиток умінь моделювати різноманітні життєві ситуації.

Список рекомендованої літератури

1. Богдан Т. М., Галаган Д. О., Ярошенко Д. М. Використання конструктора LEGO у роботі з дітьми дошкільного віку: методичний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» та вихователів ЗДО. Чернігів: Баликіна О.В., 2018. 60 с.
2. Волощенко Н.О. Освітньо-розвивальний потенціал Lego-технологій у розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку. *Освітній дискурс: Педагогічні науки*: зб. наук. праць. Київ: Гілея, 2019. № 11 (3). С. 88–98.
3. Грама Н. Г. Сенсорний розвиток дітей дошкільного віку: теорія і практика. Одеса, 2018. 239 с.
4. Грицкова Ю. В. Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами LEGO-конструювання. *Інноваційна педагогіка*: зб. наук. праць. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2019. Вип. 12. Т.2. С.106-109.
5. Інтеграція Lego-технологій в освітньо-виховний процес в ДНЗ. *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. 2018. №2. С.87-90
6. Меренкова Р. В. Формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку засобами LEGO-конструювання. Запоріжжя, 2015. 24 с.
7. Міхеєва О. В., Якушкін П. А. LEGO: середовище, іграшка, інструмент. *Інформатика і освіта*. 2016. № 6. С. 54-56.
8. Рожок Т. Л., Костецька О. А. Від маленької цеглинки – до розумної дитинки. Дидактично-ігровий посібник. Вінниця, 2018. 15 с.
9. Ульянець Г. П. Інноваційні технології: ЛЕГО-конструювання в дошкільному закладі. Харків, 2016. 62с.
10. Хоменко М. Інноваційні технології в дитячому садку. Проведення дидактичних ігор засобами Lego. *Психолог дошкілля*. 2017. №8. С.13-16.
11. Шалда Н. В. Інтеграція LEGO-конструювання в освітній процес. *Палітра педагога*. 2018. №6. С. 7-10.
12. Шість це глинок. The LEGO Foundation. Методичні рекомендації. Київ, 2016. 32с.

8. Екологічний тренінг як засіб формування у старших дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування у дітей дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

1.1. Науковий аналіз сутності ідей сталого розвитку у контексті дошкільної освіти.

1.2. Психолого-педагогічні особливості формування у дітей старшого дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

1.3. Можливості екологічного тренінгу в формуванні навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

Розділ 2. Педагогічні умови формування у дітей старшого дошкільного віку засобами екологічного тренінгу навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

2.1. Вивчення стану сформованості навичок, орієнтованих на сталий розвиток, у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Експериментальне впровадження програми екологічних тренінгів, спрямованих на формування навичок, орієнтованих на сталий розвиток, у дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – особливості формування у дітей старшого дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

Предмет дослідження – процес формування у старших дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток засобами екологічного тренінгу.

Мета дослідження – теоретично визначити та перевірити експериментально можливості формування у дітей старшого дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток, засобами екологічного тренінгу.

Завдання дослідження:

1. визначити теоретичні засади проблеми формування у дітей старшого дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток засобами екологічного тренінгу;
2. здійснити обґрунтування показників та компонентів розвитку навичок, орієнтованих на сталий розвиток та провести у дітей старшого дошкільного віку їх педагогічну діагностику;
3. запропонувати й перевірити експериментально програму екологічного тренінгу, а також її вплив на формування у дітей старшого дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

Список рекомендованої літератури

1. Баюрко Н. В., Драченко В. В. Дидактичні ігри як засіб формування екологічної компетентності старших дошкільників. *Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук: основні наукові проблеми та перспективи дослідження: збірник наукових праць ВДПУ*. Вінниця, 2018. Вип. 16 (21). С.87-90.
2. Боголюбов В. М., Рідей Н. М., Андрущенко Т. В. Екологічна етика і освіта для сталого розвитку. *Стратегія післядипломної освіти для сталого розвитку: монографія* / за ред. Рідей Н. М., Панченко Л. М. 2 вид., доп. і перероб. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. С.83-102.
3. Братіцел М.Л. Екологічна культура в контексті концепції стійкого розвитку : українські реалії та перспективи. *Культура і мистецтво в сучасному світі*. 2020. № 7. С. 77-82.
4. Вахняк Н., Негрій О. Сучасні ігрові форми в екологічному вихованні дітей. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка*. 2015. № 2. С. 107-112.
5. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам про сталий розвиток : Маленькі люди великого світу : Навчально-методичний посібник для вихователів дітей молодшого дошкільного віку. / За ред. О. Пометун. [Бібліотека журналу «Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання»]. Київ, 2016. 96 с.
6. Горопаха Н.М. Екологізація розвивального середовища дошкільного закладу. *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки*. 2014. Вип. 65. С. 395-401.
7. Костенко В. Г., Фецишин Я. І., Голубовська О. В. Концепція сталого розвитку України. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького*. 2013. Т. 15. № 3(4). С. 387-391.
8. Меркулова Н. В., Іванікова М. Ю. До проблеми використання природничих ігор у дітей старшого дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. праць. 2020. №1 (69). С. 97-102.
9. Миськова Н. Підготовка педагогів дошкільних навчальних закладів до використання інноваційних технологій у контексті ідей сталого розвитку. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. 2016. № 2. С. 114-117.
10. Ошуркевич Н. Сучасні педагогічні технології формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2018. Вип. 1-2. С. 65-72.
11. Перга Т. Ю. Екологічна культура та становлення цінностей сучасного суспільства. *Еволюція цінностей в епоху глобалізації: збірник наукових праць* / за заг. ред. О. В. Зернецької. 2019. С. 184-192.

12. Розгон В. В. Інноваційні технології екологічної освіти дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 80. Т. 2. С. 96-101.

9. Спільна робота ЗДО і батьків з формування у дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Психолого-педагогічні засади спільної роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї у вихованні дітей дошкільного віку.

1.1. Психолого-педагогічні дослідження проблеми взаємодії суспільного і сімейного виховання.

1.2. Формування у дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток, як важливий компонент змісту освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі».

1.3. Роль родини у формуванні у дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

Розділ 2. Педагогічні умови співробітництва закладу дошкільної освіти та родини у формуванні у дітей дошкільного віку навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

2.1. Вихідний рівень сформованості у дітей старшої групи навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

2.2. Взаємодія батьків та вихователів у реалізації змісту освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі».

2.3. Аналіз змін у рівні екологічної компетентності дошкільників.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – взаємодія закладу дошкільної освіти і родини у вихованні дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування у старших дошкільників у сім'ї та закладі дошкільної освіти навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

Мета дослідження – вивчити зміст і методи спільної роботи ЗДО і сім'ї у реалізації змісту освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі».

Завдання дослідження:

1. Вивчити теоретичні засади співробітництва дошкільного закладу з сім'єю у вихованні дошкільників.
2. Діагностувати рівень сформованості у дітей старшої групи навичок, орієнтованих на сталий розвиток.
3. Запропонувати ефективні форми співробітництва дошкільного закладу та родини у формуванні навичок, орієнтованих на сталий розвиток.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція)
URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redak_tsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 02.02.2022)
2. Гавриш Н. В., Пометун О. І. Дошкільнятам освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для закладів дошкільної освіти, Київ, 2019
3. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам про сталий розвиток : Маленькі люди великого світу : Навчально-методичний посібник для вихователів дітей молодшого дошкільного віку / За ред. О. Пометун. [Бібліотека журналу «Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання»]. Київ, 2016. 96 с.
4. Гавриш Н., Саприкіна О. Перші кроки впровадження у дошкільних закладах України освіти для сталого розвитку. *Початкова школа*. 2014. № 10. С. 55-58.
5. Гавриш Н., Саприкіна О., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: навчально-методичний посібник для дошкільних навчальних закладів / за заг. ред. О. Пометун. Дніпропетровськ: «ЛПРА», 2014. 120 с.
6. Гайдамак А., Тійтанен Т. Соціально-екологічний ідеал. *Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія* / Укладач Н. М. Горопаха. Київ: Видавничий дім «Слово», 2012. С. 34-43.
7. Горопаха Н., Іванова Н. Methodological foundations of ecological education of preschool children. *Theoretical foundations of pedagogy and education: collective monograph* / Hritchenko T., Loiuk O., etc. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2021. pp.227-236.
8. Каньоса Н. Г. Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами. навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2015. 121 с.
9. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2020. С.44.
10. Методика ознайомлення дітей з природою: хрестоматія : навч. посіб. для вnz / уклад. Н.М. Горопаха. Київ: Слово, 2012. 432 с.
11. Пометун О. Програма «Дошкільнятам – освіту для сталого розвитку». URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2343-programa-doshklnyatam-osvtu-dlya-stalogo-rozvitku> (дата звернення: 02.12.2022).

10. Навчання старших дошкільників досліджувати природу

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади організації дослідницької діяльності дошкільників в природі.

1.1. Сутність понять «навчальне дослідження» та «дослідницьке навчання».

1.2. Екологічне виховання дошкільників як педагогічна проблема.

1.3. Педагогічні умови використання навчальних досліджень у ознайомленні з природою дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне вивчення педагогічних умов навчання старших дошкільників досліджувати природу.

2.1. Діагностика рівня сформованості у старших дошкільників умінь досліджувати природу.

2.2. Аналіз особливостей організації досліджень природи у педагогічній практиці.

2.3. Навчання старших дошкільників досліджувати природу.

2.4. Аналіз результатів експериментальної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – процес організації з дошкільниками навчальних досліджень з метою пізнання світу природи.

Предмет дослідження – педагогічні умови організації дослідницької діяльності старших дошкільників у природі.

Мета дослідження – вивчити педагогічні умови організації навчання старших дошкільників досліджувати природу.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми використання у екологічному вихованні дошкільників дослідницької діяльності.
2. Виявити особливості ознайомлення з природою дітей старшого дошкільного віку, зокрема і засобами дослідницької діяльності.
3. Діагностувати рівень сформованості у дітей старшого дошкільного віку умінь досліджувати світ природи.
4. Обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов навчання дошкільників досліджувати природу.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876> (дата звернення: 12.12.2022).
2. Бондаренко В. О. Формування екологічного світорозуміння дошкільників через пошуково-дослідницьку діяльність. *Майстер класи для вихователів ДНЗ / упоряд. В. М. Кравцова. Сер. Дошкільний навчальний заклад. Вихователю.* Харків: Основа, 2009. 284с.
3. Горопаха Н. М. Проблемні ситуації як метод формування екологічної компетенції старших дошкільників. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць. 2017. № 27. С. 25-30.
4. Горопаха Н., Гресь О. Теоретичні аспекти навчання старших дошкільників дослідженню природи. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І. Поніманської.* Рівне, 2020. С. 29-30.

5. Граматик Н. В. Готовність майбутніх вихователів дошкільних закладів освіти до формування першооснов екологічної відповідальності вихованців. *Науковий вісник Ізмаїльського державного університету. Серія «Педагогічні науки». Випуск 36.* Ізмаїл, 2017. С. 58-63.
6. Гресь О. В., Горопаха Н. М. Педагогічні умови навчання старших дошкільників дослідженню природи. *Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих науковців.* Рівне: РВВ РДГУ, 2021. С. 25-27.
7. Дернівська О. Дитячі дослідження: впроваджуємо нову методику. Семінар-практикум для педагогів. *Дошкільне виховання.* 2014. № 2. С. 24-26.
8. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2020. 44 с.
9. Ніколаєва С. М. Спостерігаючи – пізнаємо. *Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія* Укладач Н. М. Горопаха. Київ: Видавничий дім «Слово», 2012. С. 104-116.
10. Танець Л. В. Формування у дітей передшкільного віку бажання берегти природне довкілля, запобігти негативному впливу людини на нього: навч. метод. посіб. Вінниця: КЗ «ДНЗ №16 ВМР», 2018. 152 с.
11. Трубник І.В. Підготовка майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки старших дошкільників. Дис...канд. пед. Наук: 13.00.04. Слов'янськ, 2009. 219 с.
12. Шумер Т., Сергєєва І. Маленькі дослідники: Програма пізнавального розвитку дошкільників у пошуково-дослідницькій діяльності. *Палітра педагога.* 2008. № 2-6.

11. Застосування проблемних методів у ознайомленні дошкільників з правилами поведінки

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади застосування проблемних методів у моральному вихованні дошкільників.

1.1. Психолого-педагогічний аналіз проблеми морального виховання дітей дошкільного віку.

1.2. Застосування проблемних методів у моральному вихованні дошкільників.

1.3. Особливості засвоєння дошкільниками правил поведінки.

Розділ 2. Експериментальне дослідження використання проблемних методів для ознайомлення дошкільників з правилами поведінки.

2.1. Особливості роботи вихователів з морального виховання дошкільників.

2.2. Вихідний рівень уявлень дітей старшого дошкільного віку про правила поведінки та умінь їх дотримуватися.

- 2.3. Система роботи із ознайомлення дітей з правилами поведінки.
2.4. Аналіз змін у рівні моральних уявлень та поведінки дошкільників.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – моральне виховання дошкільників.

Предмет дослідження – педагогічні умови застосування проблемних методів у ознайомленні дошкільників з правилами поведінки.

Мета дослідження – виявити ефективні педагогічні умови використання проблемних методів у моральному вихованні дошкільників (на прикладі ознайомлення дітей з правилами поведінки).

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми морального виховання дошкільників.
2. Виявити рівень сформованості уявлень дітей про правила поведінки.
3. Виявити особливості організації в ЗДО роботи з ознайомлення дітей з правилами поведінки.
4. Апробувати систему роботи з використання проблемних методів для ознайомлення старших дошкільників з правилами поведінки.

Список рекомендованої літератури

1. Бех І. Д. Зростити моральну особистість – головна турбота. *Дошкільне виховання*. 2015. № 4. 6-8с.
2. Беленька Г. Роль казок В. О. Сухомлинського в процесі виховання морально-етичних якостей дітей старшого дошкільного віку. *Молодий вчений*. 2018. №8.1 (60.1). 18с.
3. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ: методичний посібник / Г. Беленька, Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Маршицька, С. Нечай; за заг. ред. Н. Гавриш. Харків: Мадрид, 2015. 160с.
4. Горопаха Н. М. Проблемні ситуації як метод формування екологічної компетенції старших дошкільників. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. праць*. Київ: ун-т ім. Б.Грінченка; редкол.: Огнев'юк В. О., Хоружа Л. Л. Київ: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2017. № 27. С. 25-30.
5. Желан А. В. Формування культури поведінки дітей дошкільного віку *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Сер.: Педагогічні науки. 2014. Вип. 1.45. С. 20-24.
6. Каплуновська О. М. Добрі справи, гарні вчинки. Духовно-моральне виховання дошкільнят. Старший дошкільний вік. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 144 с.
7. Кравчук Л. Сюжетно-рольова гра – школа моралі для дитини дошкільного віку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 8. С. 29-34.

8. Лохвицька Л. В. Моральне виховання: нові чи старі проблеми? *Дошкільне виховання*. 2014. №7. С. 12-16.
9. Поніманська Т. І. Світ людей у вихованні соціальної компетентності дошкільника. *Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закладах освіти*: зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 9. Рівне: РДГУ, 2000. С. 90–93.
10. Скорба Л. Проблема формування у дітей старшого дошкільного віку доброзичливого ставлення до однолітків засобами казок В.О. Сухомлинського. *Молодий вчений*. 2017. № 9 (49). С. 403.
11. Федорова М.А. Організація роботи з виховання культури поведінки дітей 6-7-го років життя (в умовах НВК «школа – дитячий садок»). *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. Вип. 287. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута, 2006. С. 184-190.

12. Створення в групі дітей раннього віку освітнього середовища для сенсорного виховання

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади створення розвивального середовища для сенсорного виховання дітей раннього віку.

- 1.1. Поняття розвивального середовища закладу дошкільної освіти.
- 1.2. Особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку.
- 1.3. Форми і методи сенсорного виховання дітей раннього віку.

Розділ 2. Педагогічні умови створення в закладі дошкільної освіти розвивального середовища для сенсорного виховання дітей раннього віку.

- 2.1. База для сенсорного виховання дітей раннього віку у ЗДО.
- 2.2. Особливості використання вихователями групи дітей раннього віку освітнього середовища у сенсорному вихованні.
- 2.3. Аналіз отриманих результатів.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – діяльність колективу закладу дошкільної освіти, спрямована на створення предметно-розвивального середовища для сенсорного виховання дітей раннього віку.

Предмет дослідження – процес сенсорного виховання дітей раннього віку.

Мета дослідження – визначити педагогічні умови та способи організації освітнього середовища групи дітей раннього віку, спрямованого на реалізацію завдань сенсорного виховання та його використання у сенсорному розвитку дітей.

Завдання дослідження:

1. Вивчити теоретичний аспект проблеми сенсорного виховання дітей раннього віку.
2. Здійснити аналіз створених у закладі дошкільної освіти умов для сенсорного розвитку дітей раннього віку.
4. Виявити типові особливості організації вихователями закладу дошкільної освіти сенсорного виховання дітей 3-го року життя.
5. Діагностувати рівень сенсорного розвитку дітей першої молодшої групи.
6. Здійснити експериментальну перевірку педагогічних умов сенсорного виховання дітей 3-го року життя з використанням створеного освітнього середовища.

Список рекомендованої літератури

1. Боднар В. І., Ільченко А. М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі: Навчальний посібник. Полтава: РВВ ПДАА, 2009. 354 с.
2. Грама Н.Г. Сенсорний розвиток дітей раннього віку: теорія і практика. Одеса, 2018. 239 с.
3. Григоренко Г., Погрібняк Н. Створення предметно-ігрового середовища. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С. 11-12
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. 325 с.
5. Кривоніс М. Л., Дроботій О. Л. Сенсорний розвиток дошкільнят. Харків: Ранок, 2015. 192 с.
6. Лаврентьева Г. Розвивальне предметно-ігрове середовище: Європейський довід та новітні підходи. *Палітра педагога*. 2001. №4. С. 11-13.
7. Лохвицька Л. В. Розвивальне середовище для дітей раннього віку. *Дошкільне виховання*. 2003. № 11. С. 12–14.
8. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: Навч. посіб. Київ: Академвидав, 2008. 432 с.
9. Проценко Н. «Урок у тиші», або занурення в сенсоріку. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С. 13-14.
10. Сенсорний розвиток: з досвіду роботи. 3–4 роки / упоряд. М. Л. Кривоніс, О. Л. Дроботій, В. М. Ачкасова. Харків: Вид-во «Ранок», 2012. 240 с.
11. Тарасова О. С. Сенсорний розвиток дітей раннього віку Київ: ВГ «Основа», 2014. 144 с.
12. Теплюк С. Заняття на прогулянці з малюками. Для роботи з дітьми 2-4 років. Харків: Вид-во «Ранок», 2007. 125 с.
13. Шевчик Н. Сенсорна кімната. *Дошкільне виховання*. 2019. № 1. С. 22-23.

13. Формування мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади дослідження мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.

1.1. Особливості розвитку мотиваційної сфери дітей старшого дошкільного віку.

1.2. Сутність мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.

1.3. Педагогічні умови формування мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування мотиваційної готовності старших дошкільників до навчання у початковій школі.

2.1. Стан мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.

2.2. Реалізація педагогічних умов формування мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.

2.3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мотиваційна готовність дітей старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати особливості розвитку мотиваційної сфери дитини старшого дошкільного віку.
2. З'ясувати сутність мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.
3. Визначити структуру, критерії, показники та виявити рівні мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.
4. Здійснити обґрунтування та експериментальну перевірку педагогічних умов формування мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Беленька Г. В. Особистість випускника дитсадка: базові якості. *Дошкільне виховання*. 2015. № 7. С. 11–14.
3. Гальченко В., Грузинська І. Характеристика мотиваційної готовності старших дошкільників до навчання в школі. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія. 2014. Вип. 35. С. 131–136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_35_24 (дата звернення: 30.12.22).
4. Клочко Н. Л. Готовність дитини до шкільного навчання: компоненти та критерії. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання і підготовки фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». Вип. 21. С. 57–61. URL: <http://ir.lib.vntu.ua/handle/123456789/12856> (дата звернення: 30.12.22).
5. Курчатова А. В., Вегера Т. М. Мотиваційна готовність дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі: співвідношення ключових понять. *Молодий вчений*. 2022. № 9 (109). С. 78–81. URL: <file:///D:/USER/Downloads/5569-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-5446-1-10-20221028.pdf> (дата звернення: 30.12.22).
6. Левицька Т., Кащук Т. Психологічні особливості формування мотиваційної готовності дошкільника. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2017. Вип. 4. С. 115–121. URL: https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/visnik_4_2017_psh.pdf (дата звернення: 30.12.22).
7. Любарська І. Співпраця дошкільного закладу і родини у контексті підготовки дитини до школи: монографія. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 72 с.
8. Подшивайлов Ф. М., Кривоцюк С. В. Психолого-педагогічні особливості навчальної мотивації дітей старшого дошкільного віку. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2017. № 12 (67). С. 40–43. URL: <http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2017/12/09.pdf> (дата звернення: 30.12.22).
9. Стасюк Л., Добринюк Л. Готовність дитини до школи. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки*. Серія: Педагогічні науки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки; [редкол.: І. О. Смолюк та ін.]. Луцьк, 2017. № 1 (350): С. 49–55. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13780> (дата звернення: 30.12.22).

10. Тимчишин Л. В. Формування у дошкільників мотиваційної готовності до шкільного навчання. *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі*: зб. наук. праць / [за заг. ред. О. А. Гнізділової, відпов. ред. Н. В. Ковалевська]. Полтава: Видавець Шевченко Р. В., 2018. Вип. 2. С. 174–177.
11. Тютнева І. Р. Виховання у дітей мотиваційної готовності до шкільного навчання. *Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених – «Родзинка 2018»*: зб. ст. 2018. С. 429–431. URL: http://eprints.cdu.edu.ua/3903/1/sbornik_2018_2-429-431.pdf (дата звернення: 30.12.22).
12. Чекстере О. Ю. Діагностика мотиваційної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання. *Готовність дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи* : матер. II Всеукр. наук.-практ. семінару, Київ, 20 травня 2021 р. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2021. С. 265–271.

14. Формування первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку засобами сюжетно-рольової гри

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи формування первинного економічного досвіду в дітей дошкільного віку.

1.1. Економічне виховання дітей дошкільного віку та сутність поняття «первинний економічний дітей дошкільного віку».

1.2. Роль закладу дошкільної освіти у формуванні первинного економічного досвіду в дітей дошкільного віку.

1.3. Сюжетно-рольова гра як засіб формування первинного економічного досвіду дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування первинного економічного досвіду старших дошкільників в закладі дошкільної освіти засобами сюжетно-рольової гри.

2.1. Педагогічна діагностика рівнів сформованості первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Методика формування первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку в закладі дошкільної освіти засобами сюжетно-рольової гри.

2.3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – економічне виховання дошкільників.

Предмет дослідження – методика формування первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку в закладі дошкільної освіти засобами сюжетно-рольової гри.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку в закладі дошкільної освіти засобами сюжетно-рольової гри.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати сутність економічного виховання та первинного економічного досвіду дітей старшого дошкільного віку.
2. Здійснити теоретичний аналіз проблеми формування первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку в закладі дошкільної освіти засобами сюжетно-рольової гри.
3. Обґрунтувати структуру, критерії та виявити рівні сформованості первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку.
4. Розробити та експериментально перевірити методику формування первинного економічного досвіду в дітей старшого дошкільного віку в закладі дошкільної освіти засобами сюжетно-рольової гри.

Список рекомендованої літератури

1. Агіляр Туклер В. В. Сюжетно-рольові ігри дітей: спостерігаємо, спрямовуємо, надихаємо. *Дошкільне виховання*. 2017. № 7. С. 20–24.
2. Атрощенко Т. О. Формування первинного економічного досвіду старших дошкільників засобами мовленнєвої ігрової діяльності. *Педагогіка і психологія: зб. наук. пр.* С. 3–13. URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/418/1/005.pdf> (дата звернення: 30.12.22).
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
4. Богдан Т. М., Найдьон Н. В. Формування економічного досвіду старших дошкільників. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2015. Вип. 125. С. 296–299.
5. Калугіна Ю. Гра як засіб формування економічної компетентності дітей старшого дошкільного віку. URL: https://www.researchgate.net/publication/338750139_Gra_ak_zasib_fo_rmuвання_ekonomichnoi_kompetentnosti_ditej_starsogo_doshkilnogo_viku (дата звернення: 30.12.22).
6. Кривоніс М., Дроботій О. Знайомство дошкільників з економікою. Старший вік. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 144 с.
7. Курінний Я. Теоретичний аналіз первинної економічної соціалізації дошкільників. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2020. №. 1 (99). С. 123–136.

8. Курінний Я. В. Вікові особливості дитини 6-го року життя як суб'єкта економічної соціалізації. *Інсайт*: зб. наук. пр. студентів, аспірантів та молодих вчених / ред. кол. І. В. Шапошнікова, О. Є. Юлинова та ін. Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2016. С. 215–218.
9. Маслова Г. В. Формування первинного економічного досвіду дітей дошкільного віку засобом «економічної ігротеки». URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100a0fa-c570.doc.html> (дата звернення: 30.12.22).
10. Формування первинного економічного досвіду старших дошкільників: навч.-метод. посіб. /Е. А. Кладієва, Т. П. Михайліченко, А. В. Сазонова; наук. ред. А. В. Сазонова; за заг. ред. А. В. Сазонової. Донецьк, 2008. 200 с.

15. Формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в закладі дошкільної освіти

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку.

1.1. Здоров'язбережувальна компетентність як предмет наукового дослідження.

1.2. Сутність здоров'язбережувальної компетентності дітей дошкільного віку.

1.3. Специфіка формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.

2.1. Рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку.

2.2. Реалізація експериментальної програми формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – здоров'язбережувальна компетентність дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити програму формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати сутність поняття «здоров'язбережувальна компетентність дітей дошкільного віку».
2. Дослідити особливості формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.
3. Визначити критерії, показники та з'ясувати рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку.
4. Розробити та експериментально перевірити експериментальну програму формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.

Список рекомендованої літератури

1. Андрющенко Т. К. Педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного віку. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/1065> (дата звернення: 25.12.22).
2. Андрющенко Т. К. Теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного віку: дис. ...докт. пед. наук : 13.00.08. Умань, 2015. 503 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
4. Здоров'язбережувальні технології в освітньому середовищі: колективна монографія / за заг. ред. Л. М. Рибалко. Тернопіль: Осадца В. М., 2019. 400 с.
5. Левінець Н. Рухова та здоров'язбережувальна компетентності дитини: впроваджуємо оновлений Базовий компонент дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2021. № 8. С. 7–10.
6. Лохвицька Л. В. Дошкільникам про основи здоров'я: навч.-метод. посіб. 2-ге вид., онов. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 191с.
7. Максимова О. О. Методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників. *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка*. 2017. № 1 (87). С. 118–122.
8. Полянська О. Д. Інноваційні підходи до формування у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності. Семінар для вихователів-методистів ДНЗ. *Дошкільний навчальний заклад*. 2017. №12. С. 2–6.

9. Система робота ДНЗ з формування здорового способу життя дошкільників: методичні рекомендації / М. В. Савченко та ін. *Дошкільний навчальний заклад*. 2018. № 5. С. 2–13.
10. Таймасов Ю. С., Турчинов А. В., Пашинський П. П. Здоров'язбереження як об'єкт наукового пізнання. *Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження*: колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид-во Рожко С. Г., 2017. С. 220–232.

16. Виховання гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади виховання гуманних взаємин у дітей дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

1.1. Сутність поняття «гуманні взаємини дітей дошкільного віку».

1.2. Проблеми виховання гуманних взаємин у дітей дошкільного віку в сучасних наукових дослідженнях.

1.3. Ігрова діяльність як засіб виховання гуманних взаємин у дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Методика виховання гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

2.1. Педагогічна діагностика рівнів сформованості гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку.

2.2. Хід експериментальної роботи з реалізації методики виховання гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку засобами ігрової діяльності.

2.3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – гуманні взаємини дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика виховання гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику виховання гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність поняття «гуманні взаємини».

2. Проаналізувати особливості виховання гуманних взаємин у дітей дошкільного віку.

3. Висвітлити роль ігрової діяльності як засобу виховання гуманних взаємин дітей дошкільного віку.

4. Визначити рівні сформованості гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку.
5. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику виховання гуманних взаємин у групі дітей середнього дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Виховання гуманних почуттів у дітей / С. Ладивір та ін; за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 168 с.
3. Гончаренко А. М. Педагогічні умови та шляхи формування гуманних взаємин старших дошкільників. *Теоретично-методичні проблеми навчання і виховання*: зб. наук. пр.; редкол.: Н. М. Бібік, М. С. Вашуленко, Е. С. Вільчковський та ін. Київ: Фенікс. 2020. С.22–24.
4. Короткова Н. А., Михайленко Н. Я. Сюжетно-рольова гра дітей дошкільного віку. *Дитина в дитячому саду*. 2016. №4. С. 79–87.
5. Котирло В. К. Гра, навчання та праця в житті дошкільника. Київ : Знання, 2008. 46 с.
6. Курінна С. М., Любчак В. О. Роль гри у соціальному становленні особистості дитини дошкільного віку. *Молодий вчений*. 2017. №10.1 (50.1). С. 1–5.
7. Максимів Н. Педагогічні умови формування гуманних взаємин в ігровій діяльності дітей дошкільного віку. *Молодий вчений*, 2022. № 5 (105). С. 117-121. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-5-105-24> (дата звернення: 30.12.22).
8. Мельник І. Вплив сім'ї на формування гуманних взаємостосунків у дітей дошкільного віку. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2021. Вип. 1. С. 28–34. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.1.5> (дата звернення: 30.12.22).
9. Поніманська Т. Теоретико-методичні засади гуманістичного виховання дітей дошкільного віку: монографія. Рівне: РДГУ, 2006. 352 с.
10. Скрипник Н. І. Психолого-педагогічні засади виховання гуманних взаємостосунків у дітей старшого дошкільного віку: монографія. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. 153 с.
11. Стельмах Н. В. Формування гуманних відносин дошкільників засобами ігрової діяльності. *Молодий вчений*. 2017. №11. С. 436–439.
12. Федорова М. А. Сюжетно-рольова гра як засіб виховання моральних цінностей дошкільника. *Сталий розвиток: проблеми та перспективи* / за заг. ред. О. А. Дубасенюк: зб. наук. праць. Житомир: вид-во «Полісся», 2015. С. 164–170.

17. Гендерне виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади гендерного виховання дітей дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

1.1. Гендерне виховання дітей дошкільного віку як психолого-педагогічна проблема.

1.2. Педагогічний потенціал ігрової діяльності як засобу гендерного виховання дітей дошкільного віку.

1.3. Педагогічні умови гендерного виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна роботи з гендерного виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

2.1. Стан гендерної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Реалізація педагогічних умов гендерного виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – гендерне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови гендерного виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови гендерного виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан розробленості досліджуваної проблеми в науково-теоретичних джерелах і визначити сутність поняття «гендерне виховання дітей дошкільного віку».
2. Виявити педагогічний потенціал гри в гендерному вихованні дітей дошкільного віку.
3. Вивчити особливості реалізації гендерного виховання дітей дошкільного віку в практиці закладу дошкільної освіти.
4. Обґрунтувати структуру, критерії, показники і визначити рівні гендерної вихованості дітей старшого дошкільного віку.
5. Здійснити теоретичне обґрунтування педагогічних умов гендерного виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності та здійснити їх експериментальну перевірку.

Список рекомендованої літератури

1. Аніщенко О. В. Гендерні дослідження у педагогічній науці та практиці: навч. посіб. / за ред. Г. М. Лактіонової, Н. І. Яковець. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 161 с.
2. Березняк М. Експериментальне дослідження організаційно-педагогічних умов гендерного виховання дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності. *Зб. наук. статей студ. спец. «Дошкільна освіта»* / за заг. ред. проф. О. Л. Кононко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. С. 6–11.
3. Вовк Л. Специфіка становлення гендерної ідентичності дошкільників. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. Вип. 18. С. 58–66.
4. Гра як інструмент гендерної соціалізації дошкільника: метод рек. по забезпеченню гендерної соціалізації дитини засобами гри. Кривий ріг, 2017. 102 с.
5. Дроздовська Н., Сорочинська О. Особливості гендерного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії ЗДО та сім'ї. *Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи*: зб. наук. пр.: в 2-х ч. Ч 1. 2022. С. 121–125.
6. Карнаух Л. П. Педагогічний супровід гендерної соціалізації особистості в період дошкільного дитинства. *Вісник Черкаського університету*. 2017. № 5. С. 59–63.
7. Клименюк Н., Субота Н. Виховання гендерної культури в дітей дошкільного віку засобами народної гри. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія: Педагогіка. 2016. Вип. 257. С. 131–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2016_269_257_26 (дата звернення: 30.12.22).
8. Листопад О. Педагогічні умови гендерного виховання старших дошкільників в закладах дошкільної освіти. *Наук. вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського*. 2019. № 1 (64). С. 145–151.
9. Мельниченко О., Биковська С. Гендерна освіта та гендерне виховання дітей старшого дошкільного віку як соціально-психологічна та педагогічна проблема. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 2. С. 212–216. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32791/1/O_Melnychenko_S_Bykovska_TPRNOUF_64_PI.pdf (дата звернення: 30.12.22).
10. Савченко М. С. Гендерне виховання дітей старшого дошкільного віку: автореф. дис. ... канд. пед наук : 13.00.07.; Умань, 2013. 23 с.
11. Шулигіна Р., Мовчун В. Гендерне виховання дітей дошкільного віку: досвід співробітництва учасників педагогічного процесу. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія. 2014. Вип. 35. С. 124–130.

18. Естетичне виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з природою

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми естетичного виховання дітей дошкільного віку у процесі ознайомлення з природою.

1.1. Проблема естетичного виховання дітей дошкільного віку в психолого-педагогічній літературі.

1.2. Природа як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку.

1.3. Особливості естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з природою.

Розділ 2. Експериментально-дослідна робота з естетичного виховання старших дошкільників у процесі ознайомлення з природою в закладі дошкільної освіти.

2.1. Педагогічна діагностика рівнів естетичного розвитку дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Експериментальна перевірка методики естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з природою в закладі дошкільної освіти.

2.3. Аналіз результатів експериментально-дослідної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – естетичне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі їх ознайомлення з природою в закладі дошкільної освіти.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методики естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі їх ознайомлення з природою в закладі дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічні праці з проблеми естетичного виховання дітей дошкільного віку та виявити основні характеристики цього виховного напрямку.
2. Довести значення природи як важливого засобу естетичного виховання дітей дошкільного віку.
3. Здійснити педагогічну діагностику рівнів естетичного розвитку дітей старшого дошкільного віку.
4. Розробити, впровадити в освітній процес закладу дошкільної освіти та перевірити ефективність методики естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі їх ознайомлення з природою.

Список рекомендованої літератури

1. Гаврило О. Естетичне виховання у процесі формування екологічної культури дошкільників. *Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в сучасному освітньому просторі* : матер. III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. С. 123–127.
2. Івершинь А. Г., Притула Н. В. Поліхудожній підхід у художньо-естетичному розвитку дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. 2017. № 1. С. 29–33.
3. Корінна Г., Плисканівська Ю. Значення та місце природи у вихованні дітей дошкільного віку у спадщині народної педагогіки. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/ukr-turkmen_visnuk/2018_1/16.pdf (дата звернення: 23.12.22).
4. Марчій-Дмитраш Т. М., Бойчук Т. В. Сучасний стан використання природи в естетичному вихованні дітей дошкільного віку. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації* : матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. : зб. наук. пр. Переяслав, 2021. Вип.69. С. 211–214. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/13007> (дата звернення: 23.12.22).
5. Паласевич І. Засоби формування художньо-естетичної компетентності старших дошкільників. *Молодь і ринок*. 2018. № 10. С. 35–40.
6. Пилявська М. В., Єнгаличева І. В. Естетичне виховання дітей дошкільного віку засобами природи. *Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018»*. 2018. С. 405–408.
7. Роганова М. В. Виховання естетичного ставлення до природи у дітей старшого дошкільного віку як основа їх духовності. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. №1 (76). С. 184–193.
8. Роганова М. В. Від ціннісного ставлення до природи до духовного розвитку дитини дошкільного віку. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2018. № 44. С. 93–109.
9. Сірант Н. П. Естетичне виховання дітей засобами природи. *Молодий вчений*. 2016. № 2. С. 338-340.
10. Тарасенко Г. С. Дивосвіт. Технологія естетико-екологічного виховання. 2-ге вид., із змінами. Київ: Рута, 2000. 208 с.

19. Проектна діяльність дошкільників як засіб формування предметно-практичної компетентності

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми формування предметно-практичної компетентності дошкільників засобами проектної діяльності.

1.1. Характеристика поняття «предметно-практична компетентність» та особливості її формування у дітей дошкільного віку.

1.2. Психолого-педагогічні особливості проектної діяльності дітей дошкільного віку.

1.3. Організація проектної діяльності дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментально-дослідна робота з формування предметно-практичної компетентності у дітей дошкільного віку засобами проектної діяльності.

2.1. Педагогічна діагностика сформованості предметно-практичної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Використання проектної діяльності в освітньому процесі ЗДО як засобу формування предметно-практичної компетентності дітей дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів експериментально-дослідної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – предметно-практична компетентність дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – проектна діяльність як засіб формування предметно-практичної компетентності.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і експериментально перевірити систему роботи з формування предметно-практичної компетентності дітей дошкільного віку засобами проектної діяльності.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні засади проблеми формування предметно-практичної компетентності дошкільників.
2. Визначити та обґрунтувати компоненти та показники, а також на їх основі провести педагогічну діагностику стану сформованості предметно-практичної компетентності дітей старшого дошкільного віку.
3. Вивчити роль проектної діяльності в організації освітнього процесу закладу дошкільної освіти.
4. Розробити, апробувати та експериментально перевірити у практиці закладу дошкільної освіти систему роботи з формування предметно-практичної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами проектної діяльності.

Список рекомендованої літератури

1. Андросович К. Проектна діяльність у сучасному дошкільному навчальному закладі. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2014. Вип. 1. С. 23-30.
2. Буракова Ю. Д. Проектні технології у дошкільному навчальному закладі. Харків: Видавнича група «Основа», 2009. 204 с.
3. Гавриш Н. Проектна модель організації освітнього процесу. *Дошкільне виховання*. 2009. №6. С. 9-11.

4. Гольська І.С. Особливості проектної діяльності в дошкільному навчальному закладі. *Формування дидактичної компетентності педагогів дошкільної та початкової освіти* : (збірник наук.-метод. пр.). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 121-123.
5. Горбуленко Л. В., Святко О. М Тематичні проекти для дітей старшого дошкільного віку. *Формування життєвої компетентності у дошкільника*. Навчально-методичний збірник / Упоряд. Т. Л. Коршунова. Полтава: ПОІШО, 2011. 140 с.
6. Гришкун А., Козлюк О. Формування предметно-практичної компетентності дітей шляхом впровадження проектної діяльності. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*: матеріали IV Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 2 грудня 2022 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С.193-195.
7. Козак Л. В., Король А. В. Проектна діяльність як чинник пізнавального розвитку дітей дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка*. 2019. №18. Т.3. С. 169-174.
8. Козлюк О., Гришкун А. Роль проектної діяльності у формуванні предметно-практичної компетенції дітей старшого дошкільного віку. *The 11th International scientific and practical conference "Eurasian scientific discussions"* (November 21-23, 2022). Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2022. P.168-171.
9. Крутій К. Л. Компетентність і компетенції дітей дошкільного віку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2015. №5. С.18-24.
10. Литвинюк Г. І., Когут О. І., Кульматицька О. Р. Проектна діяльність в освітньому середовищі : метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 126 с.
11. Маршицька В. В. Метод проектів як засіб виховання емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності у старших дошкільників. *Наукова скарбниця освіти Донеччини*. 2017. №10. С.30-42.
12. Методичні рекомендації до БКДО (нова редакція 2021 р.). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення: 20.12.22).

20. Віммельбух як засіб ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім світом

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім світом.

- 1.1. Завдання ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім світом.
- 1.2. Засоби ознайомлення дітей дошкільного віку із навколишнім світом.
- 1.3. Віммельбух як засіб ознайомлення з навколишнім.

Розділ 2. Експериментальне вивчення проблеми ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім світом засобами віммельбуха.

2.1. Вивчення рівня знань та уявлень про навколишнє у дітей дошкільного віку.

2.2. Система роботи з використання віммельбухів як засобу ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім світом.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – ознайомлення дошкільників з навколишнім світом.

Предмет дослідження – віммельбух як засіб ознайомлення дошкільників з навколишнім.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати особливості ознайомлення дошкільників з навколишнім світом засобами віммельбуха та експериментально перевірити ефективність його використання в ознайомленні з навколишнім.

Завдання дослідження:

1. Вивчити й охарактеризувати завдання ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім світом.
2. Здійснити теоретичний аналіз проблеми ознайомлення дітей з навколишнім у процесі роботи з віммельбухами.
3. З'ясувати рівень знань дітей про навколишній світ та місце віммельбуха в освітньому процесі ЗДО.
4. Розробити систему роботи з ознайомлення з навколишнім дітей засобами віммельбуха.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г., Гавриш Н. В. та ін. Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Беленька Г. Дитина в дошкільній групі: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. Київ: Сім кольорів, 2014. 56 с.
3. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ: Слово, 2008. 408 с.
4. Братусь І., Война А. Функції ілюстрацій у дитячій літературі. Інноваційний розвиток науки нового тисячоліття. Ужгород, 2017. С. 33-35.
5. Гавлішина А. Гавлішина Ю. Віммельбух: розвиваємо, створюємо, фантазуємо. *Дошкільне виховання*. 2022. №2. С. 24-25.
6. Гавлішина Ю., Козлюк О. Віммельбух як ефективний засіб ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім світом. *Modern research in world*

- science. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modernresearch-in-world-science-28-30-11-2022-lviv-ukrayina-arhiv/> (дата звернення: 25.12.22).
7. Гавриш Н. Навчання розповіді за картиною: активізація розумової та мовленнєвої діяльності дошкільнят. *Дошкільнє виховання*. 2003. №1. С.7-9.
 8. Живі письменники: дошкільня. Рекомендаційні матеріали щодо читання з дітьми дошкільного віку. [М. Артеменко, Г. Беленька, Н. Бонь, Н. Гавриш, Г. Джемугла та інші]. Київ: Світич, 2021. 194 с.
 9. Кондратюк С., Кравченко К. Фотовімельбух та інші види книжок-картинок у роботі з дітьми. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №7. С. 59-60.
 10. Косенчук О., Куземко Л. Дитина в соціумі. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти. *Дошкільнє виховання*. 2021. № 4. С.3-8.
 11. Lobachova I. Pedagogical Conditions of Using a Wimmelbuch at English Lessons at Primary School. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти: [наукове електронне видання]. Вип. 5. Ч. 2. 2017. URL: <http://pptma.dn.ua/index.php/uk/> (дата звернення: 04.04.2022 р.)
 12. Максимова О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям: навчальний посібник. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.

21. Формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку в ігровій діяльності

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування соціально-громадянської компетентності в ігровій діяльності дітей дошкільного віку.

1.1. Сутність та зміст поняття «соціально-громадянська компетентність».

1.2. Особливості формування соціально-громадянської компетентності у дітей дошкільного віку.

1.3. Гра як засіб формування соціально-громадянської компетентності у дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне вивчення проблеми формування соціально-громадянської компетентності в ігровій діяльності дітей дошкільного віку.

2.1. Методика обстеження рівнів сформованості соціально-громадянської компетентності в ігровій діяльності дітей дошкільного віку.

2.2. Формування соціально-громадянської компетентності в ігровій діяльності дітей дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – соціально-громадянська компетентність дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – ігрова діяльність як засіб формування соціально-громадянської компетентності в ігровій діяльності дітей дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити особливості формування соціально-громадянської компетентності дошкільників в ігровій діяльності.

Завдання дослідження:

1. Визначити сутність та зміст поняття «соціально-громадянська компетентність».
2. Вивчити й обґрунтувати особливості формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку.
3. Проаналізувати вплив ігрової діяльності на формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку.
4. Виявити рівні сформованості соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку.
5. Розробити та апробувати систему роботи щодо формування соціально-громадянської компетентності в ігровій діяльності дітей дошкільного віку, оцінити її ефективність та запровадити у педагогічну практику.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В. та ін. Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Бойко С. П. Практичне забезпечення формування соціальної компетентності дошкільників засобом дидактичної гри. *Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 80-річчю з дня народж. та 60-річчю професійної діяльності академіка А.М. Богуш.* Одеса, 2019. С.27-30.
3. Бойко С. П. Формування соціальної компетентності дошкільників у процесі ігрової діяльності. *Підвищення якості освіти: стан, проблеми, перспективи:* матеріали Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (м. Кривий Ріг, Криворізький державний педагогічний університет, 27-28 квітня 2017 р.). за заг. ред. Л. О. Савченко. Кривий Ріг, 2017. С. 141-142.
4. Гріднєва О. М. Ігрові технології як засіб формування соціальної компетентності старших дошкільників. URL: <https://uchika.in.ua/igrovi-tehnologiyi-yak-zasib-formuvannya-socialenoyi-kompetent.html> (дата звернення: 15.12.22).
5. Козлюк О. А., Перчиць А. П. Формування соціально-громадянської компетенції в ігровій діяльності дітей дошкільного віку. The VIII International Science Conference «Science and practice, actual problems,

- innovations», November 09–12, 2021, Amsterdam, Netherlands. 525 p. С.317-320.
6. Козлюк О. А., Перчиць А. П. Роль вихователя у формування соціально-громадянської компетентності в ігровій діяльності дітей дошкільного віку. Збірник наукових статей учасників СХІ Міжнародної інтернет-конференції «Жовтневі наукові читання», м. Івано-Франківськ, 28 жовтня 2022 р. 396 с. С.38-42.
 7. Косенчук О., Куземко Л. Виховуємо соціально компетентного громадянина у грі. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №6. С. 9-13
 8. Косенчук О., Куземко Л. Дитина в соціумі. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2021. № 4. С. 3–8.
 9. Косенчук О. Г. Формування соціально-громадянської компетентності у дітей старшого дошкільного віку. Педагогічна освіта: теорія і практика. Випуск 32 (1-2022) (Категорія «Б»). URL: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32-138-155> (дата звернення: 15.12.22).
 10. Соціальний розвиток дитини: діти п'ятого року життя: навчально-методичний посібник / І.М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьмук, Г. В. Марчук. Київ: Генеза, 2017. 120 с. (Настільна книжка вихователя).

22. Формування педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної дошкільної освіти

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичне вивчення проблеми формування педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної дошкільної освіти.

1.1. Педагогічна культура батьків: поняття, складові, рівні сформованості.

1.2. Формування педагогічної культури батьків дітей як педагогічна проблема.

1.3. Організація спільної діяльності сім'ї та закладу дошкільної освіти з інклюзивною формою навчання.

Розділ 2. Експериментальне дослідження педагогічних умов формування педагогічної культури батьків інклюзивної групи.

2.1. Виявлення рівня сформованості педагогічної культури батьків інклюзивної групи.

2.2. Педагогічні умови формування педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної дошкільної освіти.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – педагогічна культура батьків.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної дошкільної освіти.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити ефективність педагогічних умов формування педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати стан розробленості проблеми формування педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної дошкільної освіти у психолого-педагогічній літературі.
2. Уточнити сутність і структуру поняття «педагогічна культура батьків».
3. З'ясувати стан педагогічної роботи з формування педагогічної культури батьків у інклюзивній групі ЗДО та виявити рівень її сформованості.
4. Розробити педагогічні умови формування педагогічної культури батьків в умовах інклюзивної дошкільної освіти та перевірити її ефективність.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г., Гавриш Н. В. та ін. Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Гладун О. Робота з батьками дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії. *Корекційна педагогіка*. Вісник «Української асоціації корекційних педагогів». 2019. № 1. С.21-25.
3. Грицкова Ю. В. Педагогічна культура батьків: зміст і структурні компоненти. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. Харків, 2008. №7. С. 44-46.
4. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
5. Кляпець О. Формуємо батьківську команду в інклюзивній групі. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 3. С. 36-39.
6. Копка С. М. Особливості організації співпраці вихователя закладу дошкільної освіти з батьками дітей з особливими потребами. URL: <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-organizacii-spivpraci-vihovatelya-zakladu-doskilnoi-osviti-z-batkami-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-211584.html> (дата звернення: 01.09.2020).
7. Кузава І. Б. Умови організації інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*. №10 (12). 2013. С. 148.
8. Програма формування педагогічної культури батьків / [В. Г. Постовий, О. Л. Хромова, Т. Ф. Алексеєнко та ін.; ред. В. Г. Постовий]. Київ: Державний центр соціальних служб для молоді, 2003. 108 с.

9. Стаднік Н.В. Формування педагогічної культури батьків дітей раннього віку як педагогічна проблема. *Народна освіта. Наукове електронне видання*. Випуск №1 (37). 2019. С. 40-45.
10. Удич З. Соціально-педагогічний супровід батьків дітей із особливими потребами в системі загальної середньої освіти. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2015. Вип. 11. С. 165-180.
11. Фоміна Д. І. Партнерство сім'ї та вихователів інклюзивної групи як основа формування педагогічної культури батьків. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської*. Рівне, 2020. С. 306-310.
12. Цуркан Т. Г. Формування педагогічної культури батьків молодших школярів у взаємодії сім'ї і школи. Дис. на здобуття ... канд. пед. наук. 13.00.07 – теорія і методика виховання. Чернівці, 2018. 340 с. URL: https://nauka.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/dysertatsiya-na-sajt_Tsurkan-Taya.pdf (дата звернення: 12.12.22).

23. Формування навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми формування навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку.

1.1. Особливості соціального розвитку дітей старшого дошкільного віку.

1.2. Зміст і завдання формування навичок соціальної взаємодії у період старшого дошкільного віку.

1.3. Гра як ефективний засіб формування навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування навичок соціальної взаємодії у старших дошкільників.

2.1. Вивчення стану сформованості навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Експериментальне впровадження системи роботи з формування навичок соціальної взаємодії дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – соціальний розвиток старших дошкільників.

Предмет дослідження – особливості формування навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично вивчити та експериментально перевірити особливості формування навичок соціальної взаємодії у старших дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан проблеми у теорії та практиці дошкільної освіти.
2. Уточнити сутність базових понять дослідження: «соціальний розвиток», «соціалізація», «соціальна взаємодія».
3. З'ясувати особливості соціального розвитку дітей старшого дошкільного віку.
4. Охарактеризувати критерії, показники та рівні сформованості навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку.
5. Розробити та впровадити систему роботи з формування навичок соціальної взаємодії дітей старшого дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Артемова Л. Соціалізація дитини в родині. *Дошкільне виховання*. 2004. №3. С. 3–5.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В. та ін. Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
3. Беленька Г., Васильєва С., Гавриш Н., Маршицька В. та ін. Формування базових якостей особистості дітей старшого дошкільного віку в ДНЗ: монографія / за заг. ред. О. Рейпольської. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 330 с.
4. Козлюк О., Марчук Г. Науку життя опановуємо змалку. *Палітра педагога*. 2009. №1. С.13-17.
5. Матвієнко С. І. Методика формування у дошкільників соціальної компетентності навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2012. 106 с.
6. Соціальний розвиток дитини: старший дошкільний вік / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьтук. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2014. 88 с.
7. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». Київ: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.
8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. Київ: Академвидав, 2018. 408 с.
9. Прищепа Т. І. Соціалізація дошкільників в умовах ДНЗ. Харків: ВГ «Основа», 2009. 169 с.
10. Рогальська-Яблонська І. П. Соціалізація дітей в умовах сучасного освітнього середовища ДНЗ на засадах наступності та перспективності. Науковий вісник Миколаївського державного університету

ім. В. Сухомлинського: Серія: Педагогічні науки. Вип. 37. Т. 1. Миколаїв: МНУ, 2012. С. 351–356.

11. Ярмолчук І., Козлюк О. Теоретичний аналіз особливостей формування навичок соціальної взаємодії у старших дошкільників. *Наука, освіта, суспільство очима молодих*: матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих науковців. Рівне: РВВ РДГУ. 2020. С. 264-266.
12. Ярмолчук І., Козлюк О. Формування навичок соціальної взаємодії у дітей старшого дошкільного віку: практичний аспект. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської. Рівне: Видавець О. Зень. 2020. С. 90-92.

24. Формування умінь і навичок розумової діяльності засобами ігор-головоломок

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми формування умінь і навичок розумової діяльності дошкільників.

1.1. Аналіз досліджень з проблеми розумового виховання дітей дошкільного віку.

1.2. Завдання розумового виховання дітей дошкільного віку.

1.3. Значення ігор-головоломок у формуванні умінь і навичок розумової діяльності дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментально-дослідна робота з формування умінь і навичок розумової діяльності у дітей старшого дошкільного віку засобами ігор-головоломок.

2.1. Вивчення рівня сформованості умінь і навичок розумової діяльності дітей старшого дошкільного віку

2.2. Робота з формування умінь і навичок розумової діяльності у дітей старшого дошкільного віку засобами ігор-головоломок.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розумове виховання дошкільників.

Предмет дослідження – ігри головоломки як засіб формування умінь та навичок розумової діяльності дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність ігор-головоломок як засобу формування умінь та навичок розумової діяльності дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити психолого-педагогічний аналіз літератури з проблеми дослідження.
2. Вивчити особливості використання ігор-головоломок у процесі розумового виховання дітей в умовах закладу дошкільної освіти.
3. Виявити рівень сформованості умінь і навичок розумової діяльності дітей старшого дошкільного віку.
4. Розробити та експериментально перевірити педагогічні умови використання ігор-головоломок у формуванні умінь і навичок розумової діяльності дітей старшого дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Бушанова Т., Волошина С., Прокопович Н. Технологія «Казкові лабіринти гри». *Дитячий садок*. 2014. №8.
2. Васильченко С., Ганенко С. Ігри-головоломки (початок). *Обдарована дитина*. 2011. № 1. С. 54-56.
3. Васильченко С., Ганенко С. Ігри-головоломки (початок). *Обдарована дитина*. 2011. № 2. С. 48-50.
4. Ватманюк Г. Інтелектуальна гра як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності старших дошкільників та молодших школярів. *Початкова школа*. 2008. №6. С. 40-43.
5. Галяпа М., Руднік Н. Розвиток інтелектуальних здібностей дошкільників в ігротечі розвивальних ігор. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. №8. С. 13-25.
6. Давидюк Т.В. Використання ігор-головоломок у формуванні умінь і навичок розумової діяльності. *Актуальні проблеми дошкільної та корекційної освіти*. Збірник наукових праць студентів і молодих учених. Випуск 1. Рівне, 2018. С. 48-50.
7. Давидюк Т. В., Козлюк О. А. Ігри-головоломки як засіб формування умінь і навичок розумової діяльності дошкільників. *Матеріали XII Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих науковців «Наука, освіта, суспільство очима молодих»*. Рівне, 2019. С.44-45.
8. Давидюк Т. В. Педагогічні умови використання ігор-головоломок у розумовому вихованні дошкільників. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти. Матеріали II Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської*. Рівне: Видавець О. Зень, 2019. С. 48-49.
9. Кривошея Т.М. Взаємозв'язок образного і логічного мислення як шлях до гармонізації розумової діяльності дошкільників. *Імідж сучасного педагога*. 2015. № 6. С. 25-27.
10. Лук'янчук Л. Пазли: тренуємо розум у грі. *Дошкільне виховання*. 2016. № 5. С. 30-31.
11. Максименко Д. С. Розвиток розумової діяльності дітей дошкільного віку. Київ: ЦУЛ, 2020. 192 с.

12.Харькова Л. Гімнастика для розуму. Розвиток логічного мислення дошкільнят. *Дефектолог.* 2019. №4. С.30-49.

25. Виховання культури спілкування старших дошкільників засобами сюжетно-рольової гри

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичний аналіз впливу сюжетно-рольової гри на виховання культури спілкування дітей старшого дошкільного віку.

1.1. Загальна характеристика культури спілкування дошкільників.

1.2. Особливості виховання культури спілкування дітей старшого дошкільного віку.

1.3. Роль сюжетно-рольової гри у вихованні культури спілкування дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне дослідження впливу сюжетно-рольової гри на виховання культури спілкування дітей старшого дошкільного віку.

2.1. Вивчення рівнів сформованості культури спілкування дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Система роботи з виховання культури спілкування старших дошкільників засобами сюжетно-рольової гри.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – виховання культури спілкування дошкільників.

Предмет дослідження – сюжетно-рольова гра як засіб виховання культури спілкування старших дошкільників.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити вплив сюжетно-рольової гри на виховання культури спілкування дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми впливу сюжетно-рольової гри на виховання культури спілкування дітей старшого дошкільного віку.
2. Виявити рівень культури спілкування старших дошкільників.
3. Апробувати систему роботи з виховання культури спілкування у дітей старшого дошкільного віку засобами сюжетно-рольової гри.
4. Здійснити аналіз ефективності системи роботи.

Список рекомендованої літератури

1. Айзенбарт М. М. Формування соціально-комунікативної компетенції дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». Одеса, 2016. 20 с.

2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В. та ін. Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
3. Глушук О. П. Педагогічні умови розвитку вмінь спілкування у дітей старшого дошкільного віку. *Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя*: матеріали всеукр. наук.-прак. інтернет-конф., 29-30 лист. 2017 р. Вінниця: Нілан ЛТД, 2017. С. 31-34.
4. Джеджера К. В., Молчанович К. І. Культура спілкування дітей дошкільного віку як теоретична проблема. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 27. С. 179–183.
5. Доротюк Ю., Ватаманюк Г. Сюжетно-рольова гра як засіб соціально-комунікативної готовності старших дошкільників до навчання в школі. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи*. 2017. С. 209-211. URL <https://kmd.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/zbirnyk-2017.pdf#page=209> (дата звернення: 30.12.22).
6. Дуброва О. Формування основ культури спілкування у дітей 5–7 років в умовах навчально-вихованого комплексу «дошкільний навчальний заклад-початкова школа» : автореф. канд. пед. наук. Умань, 2014. 19 с.
7. Звєкова В. Педагогічні умови формування основ культури спілкування у дітей різних вікових. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць*. Серія: Педагогічні науки. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2020. Вип. 49. С. 31-38.
8. Кузьменко В., Карабаєва І. Етикетне мовлення дошкільника як показник комунікативно-мовленнєвої готовності до навчання. *Інноваційні технології в дошкільній освіті – 2022*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конференції, 14-15 квітня 2022, м. Пере'яслав, 2022. С. 57-61. URL: <https://preschool-conference.com/index.php/conference/article/view/96/74> (дата звернення: 30.12.22).
9. Кучеренко О. С. Методичні рекомендації щодо організації та проведення сюжетно-рольової гри *Класичні та інноваційні підходи у роботі вихователя сучасного закладу дошкільної освіти*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 21 лип. 2020 р. Част. I. Бердянськ: Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. 308 с.
10. Мацук Л. Вплив сюжетно-рольових ігор на міжособистісне спілкування 4–5-річних дітей. *Освітній простір України*. 2015. Вип. 5. С. 115-120.

26. Формування емпатії у дошкільників з агресивними проявами

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи формування емпатії у дошкільників з агресивними проявами.

1.1. Науково-теоретичний аналіз проблеми формування емпатії у дітей дошкільного віку.

1.2. Психолого-педагогічна характеристика дітей дошкільного віку з агресивними проявами.

1.3. Зміст, форми та методи роботи щодо формування емпатії у дошкільників з агресивними проявами.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування емпатії у дошкільників з агресивними проявами.

2.1. Діагностика стану сформованості емпатії та агресивних проявів у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Хід експериментального впровадження системи роботи з формування емпатії в дітей дошкільного віку з агресивними проявами.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розвиток емпатії в дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – формування емпатії в дітей дошкільного віку з агресивними проявами.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та перевірити на практиці експериментально систему роботи з формування емпатії в дітей дошкільного віку з агресивними проявами.

Завдання дослідження:

1. Теоретично проаналізувати проблему формування емпатії в дітей дошкільного віку з агресивними проявами.
2. Здійснити педагогічну діагностику розвитку емпатії та агресивних проявів у поведінці дітей старшого дошкільного віку.
3. Запропонувати та експериментально перевірити ефективність системи роботи з формування емпатії в дітей дошкільного віку з агресивними проявами.

Список рекомендованої літератури

1. Вавринів О. С. Становлення поняття емпатії в психології. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 2. Т.1. С. 28-31.
2. Вальдамірова О. П. Емоційна сфера дошкільника та її корекція. *Освіта Донбасу*. 2013. № 4. С. 61–66.

3. Вольська М., Мороз А. Причини виникнення агресивної поведінки у дошкільному віці. *Психологія молодшого: зб. наук.-метод. пр. Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка*. Житомир: Рута, 2016. С. 23-26.
4. Кононко О. Дитяча агресія: специфіка, причини виникнення, виховання вміння її долати. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 3. С. 80-85.
5. Ляпунова В. А., Волкова В. А. Стан сформованості емпатії в дітей старшого дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2018. Вип. 58–59 (111–112). С. 142-148.
6. Матюх Т. Поняття «емпатія»: витоки та трансформації в історико-філософському процесі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філософія. 2015. Вип. 17. С. 87-91.
7. Пономаренко Т. О., Волинець Ю. О. Розвиток емпатії у старших дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти. *Молодий вчений*. 2018. № 11. (63). Листопад. С. 256–262.
8. Рогозинська О. Агресивна поведінка дітей дошкільного віку: причини виникнення та шляхи подолання. *Психолог*. 2016. № 19 (211). С. 15-19.
9. Смоліна О. С. Роль емпатії у формуванні взаємодопомоги дітей дошкільного віку. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія: Соціально-педагогічна. 2012. Вип. 18. С. 185-193.
10. Таценко Н. В. Феномен емпатії в сучасних наукових парадигмах. *Філологічні трактати*. 2014. Т.6. № 4. С. 55-64.
11. Теплюк А. А. Особливості емоційного розвитку дітей дошкільного віку. *Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної наук: Матеріали III щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції 18.04.2013, м. Київ*. С. 180–184.
12. Туркот Т. Агресивна поведінка: виявити, запобігти, допомогти. *Дошкільне виховання*. 2016. №12. С. 6-8.

27. Вплив ігрової діяльності на розвиток спілкування дітей дошкільного віку з дорослими

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичне вивчення проблеми розвитку спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.

1.1. Спілкування як найважливіший фактор психічного розвитку дитини дошкільного віку.

1.2. Форми спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.

1.3. Ігрова діяльність як засіб розвитку спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.

Розділ 2. Експериментальне дослідження впливу ігрової діяльності на розвиток спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.

2.1. Виявлення рівня розвитку спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.

2.2. Педагогічні умови розвитку спілкування дітей дошкільного віку з дорослими засобом ігрової діяльності.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.

Предмет дослідження – педагогічні умови використання ігрової діяльності в процесі розвитку спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, експериментально перевірити ефективність застосування ігрової діяльності у процесі розвитку спілкування дітей дошкільного віку з дорослими в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати сутність та уточнити зміст поняття «спілкування», теоретично обґрунтувати специфіку і структуру цього поняття, дослідити форми спілкування в дошкільному віці.
2. Вивчити вплив ігрової діяльності на розвиток спілкування дошкільників з дорослими.
3. Виявити рівні розвитку спілкування дітей дошкільного віку з дорослими.
4. Розробити та науково обґрунтувати педагогічні умови використання ігрової діяльності в процесі розвитку спілкування дошкільників з дорослими.

Список рекомендованої літератури

1. Адаменко Л. В. Взаємодія дошкільників та дорослих. Комплексна корекційно-розвивальна робота. Київ: Шкільний світ, 2013. 128 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В. та ін. Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
3. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Вид. 2-ге, зі зм. і доп. Тернопіль: Мандрівець, 2022. 216 с.
4. Карасьова К. В., Піроженко Т. О. Ігровий простір дитини. Київ: Шк. світ, 2011. 128 с.
5. Короткова Н. А. Сюжетно-рольова гра старших дошкільників: *Дитина в*

- дитячому саду*. 2006. № 2. С. 84 – 87.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
 7. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія, 2-ге вид., випр. Київ: Академвидав, 2015. 400 с.
 8. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Київ: ЦУЛ, 2021. 232 с.
 9. Стельмах Н. В. Формування гуманних відносин дошкільників засобами ігрової діяльності. *Молодий вчений*. 2017. № 11 (51). С. 436-439.
 10. Федорова М. А. Теорія та методика ігрової діяльності дітей дошкільного віку: навч. посібн. Житомир, 2018. 155 с.
 11. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ: МЦФЕР-Україна, 2019. 488с.

28. Формування емоційної чутливості у дітей дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретико-методологічне дослідження ролі емоцій у психічному розвитку дитини.

1.1. Природа, сутність та функції емоцій.

1.2. Емоційна сфера дошкільника, її формування, розвиток та особливості.

1.3. Передумови розвитку емоційної чутливості у старших дошкільників.

1.4. Теоретичні засади формування емоційної чутливості у дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Організація, методи та результати емпіричного дослідження емоційної чутливості дітей старшого дошкільного віку.

2.1. Методика та організація дослідження особливостей прояву емоційної чутливості дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Психолого-педагогічний аналіз прояву емоційної чутливості у дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 3. Розробка системи роботи з формування емоційної чутливості у дітей старшого дошкільного віку.

3.1. Формування емоційної чутливості дошкільника за допомогою групових занять та ігор.

3.2. Контрольний етап обстеження особливостей прояву емоційної чутливості у дітей старшого дошкільного віку.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – емоційна сфера дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – процес формування емоційної чутливості у дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично дослідити та емпірично виявити особливості формування емоційної чутливості у дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Уточнити природу, зміст та основні функції емоцій та визначити фактори, що детермінують розвиток емоцій у дітей.
2. Дослідити особливості прояву емоційної чутливості у дітей.
3. Розробити систему роботи з формування емоційної чутливості дітей старшого дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Атемасова О. А. Проблеми розвитку та корекція емоційної сфери. Харків: Ранок, 2010. 176 с.
2. Загадковий світ емоцій. Розвиток емоційної сфери дошкільників / Упоряд. І. В. Молодушкіна. 2-ге вид. Харків: ВГ «Основа», 2011. С. 119-170.
3. Карпенко Є. В. Роль емоційного інтелекту в процесі життєздійснення особистості. *Український психологічний журнал*. 2018. Вип. 1 (7). С. 74–85.
4. Кононко О. Найголовніше «погода» вдома, або як сформувати емоційну сприйнятливість і чутливість. *Спеціалізований журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 5. 2017. С. 32-40.
5. Кульчицька О. І. Почуття та емоції в розвитку особистості. *Обдарована дитина*. 2007. Вип. 1. С. 3–16.
6. Кучеренко Ж. Емоційний інтелект дошкільників: шляхи розвитку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2016. № 7. С. 54–59.
7. Малімон Л. Я. Експериментальне дослідження емоційності як стійкої інтегральної характеристики індивідуальності. *Проблеми загальної та педагогічної психології. Зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. Київ, 2002. Т.IV, частина 4. С. 157-163.
8. Мельник Н. В. Емоційний розвиток особистості як основа формування емоційного інтелекту дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2018. №4. С.69–74.
9. Мельничук І. В. Генеза емоційних особливостей у сучасних дітей. *Наука і освіта*. Одеса, 2002. №5. С. 42-44.
10. Мельничук І. В. Особливості емоційного розвитку дітей різного віку та статі. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Зб. наук. пр. 2002. № 11-12. С. 149-154.

29. Розвиток емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи.

1.1. Характеристика емоційного інтелекту як соціально-психологічного конструкту.

1.2. Особливості виховного процесу в інклюзивній групі закладу дошкільної освіти.

1.3. Розвиток емоційної сфери дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Емпіричне дослідження розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи.

2.1. Діагностика рівня розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку інклюзивної групи.

2.2. Програма розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи.

2.3. Аналіз результатів дослідження та їх інтерпретація.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – емоційний інтелект дошкільника як здатність до розпізнавання, аналізу, розуміння та регулювання своїх емоцій та емоцій інших людей.

Предмет дослідження – розвиток емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи.

Мета дослідження – теоретично проаналізувати та емпірично дослідити особливості розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну літературу з теми дослідження.
2. Дібрати діагностичний інструментарій, що дозволяє визначити рівень розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити та експериментально перевірити програму розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку в умовах інклюзивної групи.

Список рекомендованої літератури

1. Андрусенко М. П., Балла Л. В. Розвиток емоційного інтелекту як фактор духовного виховання дошкільників. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2016. Вип. 4. С. 6-11.

2. Борисенко К. Ю., Бадер С. О. Особливості розвитку емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку. *Науковий Вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. Вип.1 (48). С.47-50.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2018. 512с.
4. Дерев'янюк С. П. Методичні засоби діагностики емоційного інтелекту. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Серія: Психологічні науки. Чернігів: ЧНПУ, 2015. Вип. 128. С. 95–99.
5. Дерев'янюк С., Лавренко С. Методичні засоби діагностики емоційного інтелекту у дітей. *Вісник Львівського університету*. Серія психологічні науки. 2020. Випуск 7. С. 23–29.
6. Карпенко Є. В. Сучасні вектори дослідження емоційного інтелекту особистості. *Психологія і особистість*. 2019. Вип. 1 (15). С. 60–72.
7. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості. Київ: Либідь, 2007. 256 с.
8. Колісник Л. О. Проблема діагностики емоційного інтелекту. *Проблеми сучасної психології*. 2014. Вип. 26. С. 278–295.
9. Мельник Н. В. Емоційний розвиток особистості як основа формування емоційного інтелекту дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. 2018. №4.С. 69–74.
10. Петрученко М. В. Теоретико-методологічні підходи до вивчення емоційного інтелекту. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2018. Вип. 1. С. 269–279.
11. Стельмашук Ж., Ваколюк А. До проблеми розвитку емоційного інтелекту особистості. *Інноватика у вихованні*. 2019. Вип. 9. С. 259–265.
12. Шпак М.М. Становлення емоційного інтелекту в дошкільному віці як передумова його розвитку в молодшого школяра. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2016. Вип. 4. С. 196–205.

30. Формування готовності до розуміння реклами у дітей дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичне дослідження проблеми розуміння реклами у дітьми дошкільного віку.

1.1. Особливості сприймання реклами.

1.2. Розуміння рекламних повідомлень дітьми дошкільного віку.

1.3. Вплив телевізійної реклами на дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Формування у дітей дошкільного віку готовності до розуміння реклами.

2.1. Методика виявлення розуміння реклами дітьми дошкільного віку.

2.2. Формування у дітей дошкільного віку готовності до розуміння телевізійної реклами.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – телевізійна реклама як засіб впливу і маніпуляції людиною.

Предмет – формування готовності до розуміння телевізійної у дітей дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально апробувати систему роботи з формування готовності до розуміння телевізійної реклами в дошкільному віці.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури за темою дослідження.
2. Визначити вплив телевізійної реклами на свідомість дитини.
3. Провести емпіричне дослідження розуміння телевізійної реклами дітьми дошкільного віку.
4. Апробувати серію занять з формування у дітей дошкільного віку готовності до розуміння телевізійної реклами.
5. Проаналізувати отримані результати дослідження.

Список рекомендованої літератури

1. Головкина Н. В. Оманлива реклама: світова практика контролю. *Маркетинг в Україні*. №1 (17). 2003. С. 20-24.
2. Гуцал А. Психологічні механізми сприйняття рекламної продукції дітьми. URL: s-journal.cdu.edu.ua/base/2008/v3/v3pp154-156.pdf (дата звернення: 15.12.22).
3. Лисиця Н. М. Реклама як соціальний інститут: автореф. дис. ... доктора соціол. наук: 22.00.03. Харків, 1999. URL: <http://avtoreferat.net/content/view/441/27/> (дата звернення: 30.12.22).
4. Медіадошкільник: парціальна програма з медіаосвітньої діяльності для дітей старшого дошкільного віку (6-й рік життя) / за заг. ред. О. В. Волошенюк, Г. А. Дегтярьової, В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 118 с.
5. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч.-метод. посібник / за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Барішпольця. Київ: Міленіум, 2010. 440 с.
6. Медіасвіт для дошкільнят: парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку / Василюк С. М. та ін., за заг. ред. О. В. Волошенюк, Г. А. Дегтярьової, В. Ф. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 98 с.

7. Мироненко Г. В. Час віртуального життя: монографія. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Київ: Імекс-ЛТД, 2015. 134 с.
8. Миронов Ю. Б., Крамар Р. М. Основи рекламної діяльності: навч. посіб. Дрогобич: Посвіт, 2007. URL: <http://kerivnyk.info/osnovy-reklamnoi-diyalnosti1-2> (дата звернення: 29.12.22).
9. Паккард В. Психологія в рекламі. URL: <http://evartist.narod.ru/text14/108.htm> (дата звернення: 23.12.22).
10. Петрунько О. В. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі: Монографія. Полтава: ТОВ нВП «Укрпромторгсервіс», 2010.
11. Таран І. Інформаційно-комунікаційна компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку. URL: http://www.kspu.kr.ua/download/conf2013/section5/artical_taran.pdf (дата звернення: 26.12.22).
12. 45 ідей як викладати медіаграмотність дітям 3–4 років. Навчально-методичний посібник. За редакцією О. В. Волошенюк, Г. А. Дегтярьової, В. Ф. Іванова. Київ. АУП, ЦВП. 2021. С 72.

31. Збагачення словника дітей старшого дошкільного віку лексикою економічної спрямованості

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади словникової роботи в закладі дошкільної освіти.

1.1. Слово як лінгвістична категорія.

1.2. Завдання та зміст, методи ознайомлення дітей із довкіллям та словникової роботи.

1.3. Форми та методи формування елементів економічних уявлень у дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне вивчення проблеми збагачення словника лексикою економічної спрямованості у дітей старшого дошкільного віку.

2.1. Виявлення рівнів розвитку словника дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Методика збагачення словника лексикою економічної спрямованості у дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мовленнєвий розвиток дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика збагачення словника дітей старшого дошкільного віку лексикою економічної спрямованості.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально

апробувати методику збагачення словника дітей старшого дошкільного віку лексикою економічної спрямованості.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми розвитку словника дітей старшого дошкільного віку.
2. Виявити рівні лексичного розвитку дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити методику збагачення словника дітей старшого дошкільного віку лексикою економічної спрямованості.
4. Обґрунтувати педагогічні умови збагачення словника дітей старшого дошкільного віку лексикою економічної спрямованості.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Програма та методичні рекомендації. Харків: «Ранок», 2013. 192 с.
3. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика. Київ: «Слово», 2017. 542 с.
4. Вишневська Т.С. Економічні ігри. *Бібліотека ВДС*. 2016. №11-12. С. 4-7.
5. Жадан Р. П., Григоренко Г. І. Економічна освіта дітей старшого дошкільного віку (перспективно-календарне планування занять з економіки). Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2006. 116 с.
6. Жадан Р., Григоренко Г. Малятам про економіку. *Дошкільне виховання*. 2021. № 10. С.12-13.
7. Жадан Р., Григоренко Г. Малятам про економіку. *Дошкільне виховання*. 2021. № 3. С. 22-25.
8. Іванова А. В. Первинний економічний досвід як засіб економічної соціалізації старших дошкільників. *Вісник ЛНПУ ім. Тараса Шевченка*. Луганськ, 2006. №4 (99). С.102-108.
9. Сазонова Т. Економічне виховання дітей старшого дошкільного віку *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 4. С. 49-54.
10. Сулімова С., Сокиринська Н. Соціально-фінансова освіта: успішний досвід. *Дошкільне виховання*. 2016. № 4. С. 9-11.
11. Смелянська Н. Економічне виховання – з дитячого садка. *Дошкільне виховання*. 2016. № 1. С. 26- 28.
12. Фесюкова Л. Б. Соціально-економічне виховання дошкільнят. Харків: Веста: Вид-во «Ранок», 2018. 104 с.

32. Розвиток зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з правовими нормами поведінки

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку.

1.1. Поняття зв'язного мовлення.

1.2. Особливості розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

1.3. Зміст роботи із ознайомлення з правовими нормами поведінки у закладі дошкільної освіти.

Розділ 2. Експериментальне вивчення проблеми розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з правовими нормами поведінки.

2.1. Виявлення рівнів розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Методика розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з правовими нормами поведінки.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мовленнєвий розвиток дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з правовими нормами поведінки.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально апробувати методику розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з правовими нормами поведінки.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.
2. Виявити рівні розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити методику розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з правовими нормами поведінки.
4. Обґрунтувати педагогічні умови розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з правовими нормами поведінки.

Список рекомендованої літератури

1. Артемова Л. В. Соціалізація дитини в родині. *Дошкільне виховання*. 2004. № 3. С. 3-5.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) Авт. група: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. Г., Косенчук О. Г., Корнєєва О. Л., Лисенко Г. М., Левінець Н.В., Машовець М. А., Мордоус І. О., Нерянова С. І., Піроженко Т. О., Половіна О. А., Рейпольська О. Д., Шевчук А. С. Під кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 38 с.
3. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 274 с.
4. Богуш А., Маліновська Н. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього віку і дошкільного віку. Підручник для учнів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Вид. 2-е, перер. та доповн. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2022. 344 с.
5. Доронова Т. Захист прав та гідності дитини в дошкільному закладі і в сім'ї. *Дошкільне виховання*. 2001. № 8. С.6-9.
6. Задорожна Г. С. Взаємодія закладів освіти з сім'ями дітей 6-7 років як важлива умова їхнього правового виховання. *Вісник Черкаського університету*. 2017. № 17-18. С. 54-60.
7. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. URL: [http://education.km.ua/uploads/Концепція громадянського виховання.doc](http://education.km.ua/uploads/Концепція_громадянського_виховання.doc) (дата звернення: 30.12.22).
8. Луб'янова А. Програмно-методичне забезпечення правового виховання дітей старшого дошкільного віку. Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. *Педагогічні науки*. 2013. № 4. С. 93-99.
9. Правове виховання в сучасній Україні: монографія / А.П. Гетьман та ін.; За ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2010. 368 с.
10. Програма і методичні рекомендації з правового виховання дітей дошкільного віку «Я – маленька людина». Укл. М. М. Конько, Т. М. Шумей, З. Л. Пертушина. Запоріжжя: ТОВ «ЛПРС» ЛТД, 2005. 80 с.
11. Ткаченко Ю. М. Морально-правове виховання дітей у сім'ї як соціально-педагогічна проблема. *Науковий пошук молодих дослідників. Соціально-педагогічні науки: збірник наукових праць студентів*. Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. № 6. (Ч. I). С. 116-121.
12. Фіголь Г. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови та розвитку у них зв'язного мовлення. *Дошкільний навчальний заклад*. 2010. № 11. С. 2-19.

33. Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами української народної казки

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами української народної казки.

1.1. Поняття образного мовлення дітей дошкільного віку в психолого-педагогічному вимірі.

1.2. Особливості розвитку образного мовлення в старшому дошкільному віці.

1.3. Характеристика української народної казки як засобу розвитку образного мовлення у дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментально-дослідна робота з розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами української народної казки.

2.1. Визначення рівнів розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Методика розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами української народної казки.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мовленнєва діяльність дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – українська народна казка як засіб розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – розробити та експериментально перевірити ефективність методики розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами української народної казки.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан вивчення проблеми в психолінгвістичній, лінгводидактичній та психолого-педагогічній літературі.
2. Схарактеризувати особливості розвитку образного мовлення в старшому дошкільному віці.
3. Обґрунтувати значення української народної казки у контексті розвитку образності мовлення дітей старшого дошкільного віку.
4. Дібрати діагностичний інструментарій та встановити рівні розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку.
5. Розробити та апробувати методику розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами української народної казки.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика. Київ: «Слово», 2017. 542 с.
3. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2002. 407 с.
4. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: монографія. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 376 с.
5. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Програма та методичні рекомендації. Харків: Вид-во «Ранок», 2013. 192 с.
6. Богуш А. М., Березовська Л. І. Творче самовираження дошкільників у художньо-мовленнєвій діяльності: монографія. Одеса: М. П. Черкасов, 2008. 203 с.
7. Богуш А. М. Методика навчання образно-виразного мовлення дітей передшкільного віку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*: зб. наук. пр. 2018. № 5. С. 39-44.
8. Богуш А., Попова І. Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного гумору. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
9. Маліновська Н. В. Формування мовленнєвої компетенції дітей старшого дошкільного віку засобами казки. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Зб. наук. пр. Вип. 1 (44). Рівне. 2011. С. 26-28.
10. Руденко Ю. А. Збагачення словника дітей старшого дошкільного віку експресивною лексикою засобами української народної казки: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2003. 24 с.
11. Сивачук Н. П. Українські народні казки для дітей: посіб. Київ: Наук. світ, 2002. 59 с.
12. Фесюкова Л. Б. Виховання казкою: Робота з дітьми дошкільного віку. Харків: Фоліо, 2001. 464 с.

34. Дидактична картина як засіб розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку.

1.1. Поняття зв'язного мовлення.

1.2. Особливості розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

1.3. Особливості сприймання картини дітьми.

1.4. Використання дидактичної картини з метою розвитку зв'язного мовлення старших дошкільників.

Розділ 2. Експериментальне вивчення проблеми розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної картини.

2.1. Виявлення рівня розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами дидактичної картини.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – зв'язне мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – процес впливу дидактичної картини на розвиток зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – розробити та експериментально перевірити методику розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної картини.

Завдання дослідження:

1. Дослідити теоретичні засади розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку.
2. Визначити критерії, показники та рівні розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної картини.
3. Обґрунтувати педагогічні умови розвитку зв'язного мовлення старших дошкільників у процесі складання розповіді за дидактичною картиною.
4. Розробити та перевірити експериментальну методику розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної картини.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика. Київ: «Слово», 2017. 542 с.
3. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Програма та методичні рекомендації. Харків: «Ранок», 2013. 192 с.

4. Бенера В. Є., Маліновська Н. В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта». Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 383с.
5. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Вчимося розповідати. Складання розповідей за серіями сюжетних картин на основі літературних творів: навч.-метод. посібник. Київ: МЦФЕР-Україна, 2013. 32 с.
6. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Вчимося складати розповіді: навчання дітей п'ятого року життя розповідання за сюжетними картинками. Київ: Генеза, 2016. 32 с.
7. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.
8. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку: навчально-методичний комплект: посібник та предметні картинки. Київ: Генеза, 2013. 160 с.
9. Богуш А. М. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку: навч.-метод. комплект: посібник і 216 предметних картинок за 18 темат. групами. Київ: Генеза, 2014. 18 с.
10. Гавриш Н. В. Навчання розповіді за картиною. *Дошкільне виховання*. 2003. № 1. С. 7-9.
11. Гавриш Н. В. Навчання розповіді за картиною. Активізація розумової та мовленнєвої діяльності дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 2003. № 2. С. 9-10.
12. Зайченко Н. Картина запрошує до розмови. *Дошкільне виховання*. 2017. № 7. С. 2-6.

35. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами моделювання

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

1.1. Особливості мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку.

1.2. Сутність моделювання.

1.3. Моделювання як засіб розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами моделювання.

2.1. Діагностика рівнів розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами моделювання.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – освітньо-мовленнєва діяльність дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – зміст і методика розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально апробувати методику розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами моделювання.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
2. Виявити рівні розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити та апробувати методику розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами моделювання.
4. Обґрунтувати педагогічні умови розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами моделювання.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика. Київ: «Слово», 2017. 542 с.
3. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Програма та методичні рекомендації. Харків: «Ранок», 2013. 192 с.
4. Використання піктограм у роботі з дошкільниками. Використання піктограм в мовному розвитку і розвиток розумових процесів у роботі з дітьми дошкільного віку. URL: <http://ped-kopilka.com.ua/blogs/mari-petrenko/ispolzovanie-piktgram.html> (дата звернення: 27.12.22).
5. Грицишина Т. Моделюємо навколишній світ. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 6. С. 34-41.
6. Копилова О. В., Ткаченко В. М., Використання символів у роботі з дошкільниками. Харків: Вид-во «Ранок». 2009. 56 с.
7. Кучеренко Ж. Інтерактивні технології розвитку мовлення дітей дошкільного віку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. № 3. С. 14-19.
8. Мнемотехніка: розучуємо скоромовки з радістю: індивідуальна робота з дітьми на етапі автоматизації та диференціації звуків. *Дошкільне виховання*. 2016. № 11. С. 20-22.

9. Омеляненко А. Розповіді-роздуми за моделями. *Дошкільне виховання*. 2010. № 3. С. 8-9.
10. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець. 2009. 360 с.

36. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами мнемотехніки

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

- 1.1. Особливості розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.
- 1.2. Освітня мнемотехніка як спосіб організації інтелектуальної діяльності особистості.
- 1.3. Специфіка використання мнемотехніки в розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментально-дослідна робота з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами мнемотехніки.

- 2.1. Діагностика рівнів розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.
- 2.2. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами мнемотехніки.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мовленнєвий розвиток дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами мнемотехніки.

Мета дослідження – розробити й експериментально апробувати методику розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами мнемотехніки.

Завдання дослідження:

1. Дослідити теоретичні засади розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.
2. Визначити критерії, показники та рівні розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами мнемотехніки.
3. Обґрунтувати педагогічні умови розвитку мовлення старших дошкільників у процесі використання мнемотехніки.
4. Розробити та перевірити експериментальну методику розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами мнемотехніки.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Програма та методичні рекомендації. Харків: «Ранок», 2013. 192 с.
3. Богуш А. М., Маліновська Н. В. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку. Підручник для учнів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2021. 336 с.
4. Ванжа С. М. Вивчаємо вірші за допомогою мнемотехніки. Старший дошкільний вік. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 64 с. (Серія сучасна дошкільна освіта).
5. Васильченко Л. Прийоми мнемотехніки: розвиваємо пам'ять і зв'язне мовлення дітей. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. №10. С. 59-62.
6. Комарніцька І. Мнемотехніка: розучуємо скоромовки з радістю. *Дошкільне виховання*. 2016. №11. С. 20-22.
7. Копилова О. В., Ткаченко В. М. Використання символів у роботі з дошкільниками. Харків: Вид-во «Ранок», 2009. 56 с.
8. Коршенко Н. Запам'ятовуємо сюжет казки-зв'язки за допомогою мнемотаблиць. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2016. № 4. С. 39-44.
9. Коршенко Н. Чому мнемотехніка корисна для дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 3. С. 31-38.
10. Мнемотехніка для дошкільнят / Упоряд. В. Семизорова, Н. Радоміцька. Київ: ВГ «Шкільний світ», 2019. 168 с. (Серія «Бібліотека «Шкільного світу»).
11. Мнемотехніка – технологія ефективного засвоєння інформації. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2014. №4. С. 31-35.
12. Юхимюк Т. Мнемотехніка: пов'язуємо образ і слово. *Палітра педагога*. 2018. №2. С. 29-31.

37. Використання технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми використання технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку.

1.1. Формування уявлень про множину у дітей раннього віку як психолого-педагогічна проблема.

1.2. Роль сенсорної інтеграції у вихованні дітей.

1.3. Особливості використання технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку.

Розділ 2. Експериментальна робота щодо використання технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку.

2.1. Виявлення стану сформованості уявлень про множину у дітей раннього віку.

2.2. Програма застосування технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку.

2.3. Аналіз результатів проведеного дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – формування у дітей раннього віку уявлень про множину.

Предмет дослідження – технології сенсорної інтеграції у процесі формування у дітей раннього віку уявлень про множину

Мета дослідження – визначити й експериментально перевірити програму застосування технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми використання технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку
2. Визначити стан сформованості уявлень про множину дітей раннього віку.
3. Розробити та апробувати програму застосування технологій сенсорної інтеграції у роботі з предметними множинами з дітьми раннього віку.
4. Дослідити динаміку змін стану сформованості уявлень про множину дітей раннього віку.

Список рекомендованої літератури

1. Айрес Е. Дж., Роббінс Дж. Дитина та сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку з практичними рекомендаціями для батьків та спеціалістів. 3-тє видання. Київ: ЦУЛ, 2022. 327 с.
2. Березовська Л. І. Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до логіко-математичного розвитку дітей. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 82. С. 9-14.
3. Березовська Л. І. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навч. пос. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. 252 с.
4. Дичківська І. М. Педагогіка М. Монтесорі: виклики сучасності:

- монографія. 2-ге вид., доп. Рівне: Волинські обереги, 2022. 402с.
5. Дорошенко З. П. Сенсомоторний розвиток дитини раннього дошкільного віку: теорія і практика. Пріоритетні напрями роботи дошкільної ланки освіти на 2006-2007 навчальний рік: методичний аспект. Випуск 6 / За наук. ред. К. Л. Крутій. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2007. С. 142–157.
 6. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку: навч. посіб. Запоріжжя: СТАТУС, 2021. 296 с.
 7. Кривоніс М. Л., Дроботій О. Л., Ачкасова В. М. Сенсорний розвиток: з досвіду роботи. 3-4 роки. Харків: Вид-во «Ранок», 2012. 240 с.
 8. Лобода С. Сенсорні дидактичні ігри. *Дошкільне виховання*. 2007. № 10. С. 28–31.
 9. Максименко Д. Мовленнєвий і психічний розвиток дітей раннього віку. Київ: ЦУЛ, 2021. 192 с.
 10. Острань Р., Музика Г. Ігри математичні – цікаві та незвичні: дидактичні ігри для дітей дошкільних груп. *Палітра педагога*. 2021. № 1. С. 12–13.
 11. Павлюк Т. О. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч.-метод. посіб. для студентів напряму підгот. 6.010101 “Дошкільна освіта”. Рівне: О. Зень, 2016. 119 с.
 12. Пагута Т. І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: навч.-метод. посіб. Львів, «Новий Світ-2000», 2020. 300 с.

38. Розвиток інформаційної компетенції у дітей дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми розвитку інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного віку.

- 1.1. Компетентнісний підхід у навчанні дітей старшого дошкільного віку.
- 1.2. Роль технічних засобів навчання у підготовці майбутніх школярів.
- 1.3. Особливості формування інформаційної компетенції у дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування інформаційної компетенції у дітей старшого дошкільного віку.

- 2.1. Вивчення стану сформованості інформаційної компетенції у дітей старшого дошкільного віку.
- 2.2. Система роботи з формування інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного віку.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об’єкт дослідження – формування інформаційної компетенції у дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування інформаційної

компетенції у дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови формування інформаційної компетенції у дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Вивчити й узагальнити теоретичні основи формування інформаційної компетенції у дітей старшого дошкільного віку.
2. З'ясувати рівень сформованості інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити систему роботи з формування інформаційної компетенції у дітей старшого дошкільного віку та експериментально її перевірити.

Список рекомендованої літератури

1. Антонченко М. А. Інформаційна культура як складова загальнолюдської культури. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. Наукових праць. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. №1(8). С.161-166.
2. Головань М. С. Інформатична компетентність: сутність, структура та становлення. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах: науково-методичний журнал*. № 4. 2007. С. 62-69.
3. Іржавська О., Дворцова Л. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільному навчальному закладі. *Дошкільний навчальний заклад*. 2015. № 3. С. 2–11.
4. Козак Л., Швидка І. Якість дошкільної освіти на сучасному етапі. *Освітологічний дискурс*. 2018. № 3–4 (22–23). С. 198–208.
5. Лаврентьєва Г. П. Комп'ютерно-ігровий комплекс. *Дошкільне виховання*. № 1. 2003. С. 10-12.
6. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Комп'ютерні ігри. *Педагогіка українського дошкілля*. 2002. С.101–116.
7. Ляшенко С., Зінченко З. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2013. № 7. С. 16–27.
8. Марковська Т. В. Стан і перспективи впровадження ІКТ в практику дошкільної освіти. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2012. № 1. С. 29–32.
9. Науменко Т. І., Стеценко І. Б. Пропедевтика інформаційної грамотності дітей від 2 до 6 років. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук, праць: наук, зап. Рівнен. держ. гум. у-ту*. Рівне: РДГУ, 2011. Вип. 2(45). С. 27-30.
10. Панченко А. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 1. С. 7-11.
11. Сахацька Т. Ю., Машовець М. А. Використання ІКТ в організації пізнавальної діяльності дітей. *Комп'ютер у школі та сім'ї: Науково-методичний журнал*. 2014. №8. С. 49-52.
12. Яцик Л. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в

освітньому процесі як чинник підвищення якості дошкільної освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2022. №2(203). С. 41–44.

39. Розвиток пам'яті у дітей дошкільного віку з використанням методики Г. Домана

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку пам'яті у дітей дошкільного віку з використанням методики Г. Домана.

1.1. Поняття пам'яті у психолого-педагогічних дослідженнях.

1.2. Особливості розвитку пам'яті в дітей дошкільного віку.

1.3. Методика Г. Домана як засіб розвитку пам'яті в дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальна робота з розвитку пам'яті у дітей дошкільного віку з використанням методики Г. Домана.

2.1. Вивчення стану пам'яті у дітей молодшого дошкільного віку.

2.2. Система роботи з розвитку пам'яті у дітей молодшого дошкільного віку з використанням методики Г. Домана.

2.3. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – пам'ять та процес її розвитку у дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика Г. Домана як засіб розвитку пам'яті в дітей дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично вивчити і експериментально перевірити ефективність методики Г. Домана у розвитку пам'яті дітей дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити вивчення та аналіз теоретичних аспектів з проблеми розвитку пам'яті в дітей дошкільного віку.

2. Розкрити особливості використання методики Г. Домана як засобу розвитку пам'яті в дітей дошкільного віку.

3. Обґрунтувати та підібрати діагностичний матеріал для проведення вивчення рівня розвитку пам'яті дошкільників.

4. Розробити та апробувати систему роботи з розвитку пам'яті у дітей молодшого дошкільного віку з використанням методики Г. Домана.

Список рекомендованої літератури

1. Аніщенко О. В. Глен Доман про ранній розвиток людського потенціалу. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти*: зб. наук. пр. / ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ. Харків: НТУ "ХПІ", 2010. Вип. 27 (31): V Кримські

- педагогічні читання “Педагогіка вищої школи 21-го століття та формування національної гуманітарно-технічної еліти”: в 3 ч. Ч.2. С.209-215.
2. Березовська Л. І. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. 252 с.
 3. Дичківська І. Розвивати інтелектуальну обдарованість. Технології раннього навчання Глена Домана. *Палітра педагога*. 2004. №2. С.7.
 4. Дорошенко Т. М., Мацько В. В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч. посіб. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 96 с.
 5. Коцюбанська Н. І. Діагностика та розвиток пам'яті у дітей: методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський, 2014. 60 с.
 6. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Київ: ЦУЛ, 2021. 232 с.
 7. Павелків Р. В. Загальна психологія: Підручник. Київ: Кондор, 2009. С. 213–241.
 8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
 9. Романюк І. С. Упровадження інноваційної освітньої діяльності у навчальному закладі. *Практика управління закладом освіти*. 2016. № 2. С. 23–33.
 10. Шульман Т. Ігри для розвитку дрібної моторики рук та пам'яті дошкілля. *Дошкільне виховання*. 2011. № 3. С. 25.
 11. Щудло С., Тимків І. Особливості вивчення англійської мови за методом Глена Домана. *Студентський вісник. Факультет філології і журналістики*. 2020. №45. С. 194-196.

40. Розвиток інтелектуальних здібностей дітей засобами дитячих комп'ютерних ігор

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку інтелектуальних здібностей дітей дошкільного віку.

1.1. Проблема розвитку інтелектуальних здібностей дітей у психолого-педагогічній літературі.

1.2. Сутність інтелектуальних здібностей і особливості їх прояву у дітей дошкільного віку.

1.3. Особливості розвитку інтелектуальних здібностей дітей дошкільного віку засобами дитячих комп'ютерних ігор.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з розвитку інтелектуальних здібностей дітей засобами дитячих комп'ютерних ігор.

2.1. Діагностика рівнів прояву інтелектуальних здібностей у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Зміст та методика розвитку інтелектуальних здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами дитячих комп'ютерних ігор.

2.3. Аналіз та інтерпретація результатів роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розвиток інтелектуальних здібностей дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – розвиток інтелектуальних здібностей у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячих комп'ютерних ігор.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити експериментальну методику розвитку інтелектуальних здібностей у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячих комп'ютерних ігор в умовах закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження, уточнити сутність поняття «інтелектуальні здібності».
2. Визначити критерії, показники та охарактеризувати рівні сформованості інтелектуальних здібностей у дітей старшого дошкільного віку.
3. Вивчити місце і роль комп'ютерних ігор в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.
4. Обґрунтувати педагогічні умови розвитку інтелектуальних здібностей у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячих комп'ютерних ігор.
5. Апробувати методику розвитку інтелектуальних здібностей у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячих комп'ютерних ігор.

Список рекомендованої літератури

1. Антонова О. Інтелектуальні здібності у структурі обдарованості особистості. Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика: зб. наук. пр. Випуск 5. Київ: Інформаційні системи, 2011. С. 137-144.
2. Антошак О., Ганжала І., Ніколаєнко Н. Розуміння – розум – творчість. Київ: Шкільний світ, 2006. 112 с.
3. Бонч-Бруєвич Г. Ф., Абрамов В. О., Косенко Т. І. Методика застосування технології SMART Board у навчальному процесі: навч. посіб. Київ: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2007. 102 с.
4. Вавіна Л., Ремажевська М. Розвиваємо у дитини вміння бачити: від народження до 6 років: поради батькам. Київ: Літера ЛТД, 2008. 128 с.
5. Завгородня Н. М. Педагогічні умови соціалізації обдарованих учнів у навчально-виховному середовищі загальноосвітнього навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.05 “Соціальна педагогіка”. Київ, 2006. 22 с.
6. Лабудько С. П. Теорія та методика застосування інтерактивних засобів

- навчання. Методичні вказівки. Суми: Редакційно-видавничий відділ СОШПО, 2014. 48 с.
7. Ляшенко С., Зінченко З. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2013. № 7. С. 16–27.
 8. Максименко Д. С. Розвиток розумової діяльності дітей дошкільного віку. Київ: ЦУЛ, 2020. 192 с.
 9. Марковська Т. В. Стан і перспективи впровадження ІКТ в практику дошкільної освіти. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2012. № 1. С. 29–32.
 10. Морзе Н. В. Основи інформаційно-телекомунікаційних технологій. Київ: Видавнича група ВНУ, 2006. 350 с.
 11. Юркевич В. С. Про окремі типи обдарованості. *Завуч*. 2003. № 17–18. С. 9–10.
 12. Янковчук М. М. Розвиток обдарованості: практичний досвід. *Обдарована дитина*. 2007. № 9. С. 48–54.

41. Формування у дітей дошкільного віку логічного мислення з використанням логічних блоків З. Дьєнеша

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи формування у дітей логічного мислення з використанням логічних блоків З. Дьєнеша.

1.1. Феноменологія поняття «логічне мислення» у структурі формування психічних процесів у дитини.

1.2. Особливості формування у дітей дошкільного віку логічного мислення.

1.3. Блоки З. Дьєнеша як засіб розвитку логічного мислення в дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальна робота з формування у дітей старшого дошкільного віку логічного мислення з використанням логічних блоків З. Дьєнеша.

2.1. Вивчення стану сформованості логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Система роботи з формування у дітей старшого дошкільного віку логічного мислення з використанням логічних блоків З. Дьєнеша.

2.3. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розвиток логічного мислення дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – використання логічних блоків З. Дьєнеша в розвитку логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і перевірити дослідно-експериментальним шляхом ефективність використання логічних блоків Дьенеша в розвитку логічного мислення дітей дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Дослідити феноменологію поняття логічне мислення у структурі формування психічних процесів у дитини.
2. Розкрити особливості формування у дітей дошкільного віку логічного мислення.
3. Розглянути блоки З. Дьенеша як засіб розвитку логічного мислення в дітей дошкільного віку.
4. Діагностика рівня розвитку логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку.
5. Розробити та апробувати систему роботи з розвитку в дітей старшого дошкільного віку логічного мислення з використанням логічних блоків З. Дьенеша.

Список рекомендованої літератури

1. Баранюк Л. К. Формування уявлень про форми та геометричні фігури дітей старшого дошкільного віку. *Підготовка майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи: комплексний підхід: збірник наукових праць* / за заг. ред. В. Є. Литнєва, Н. Є. Колесник, Т. В. Завязун. Житомир, 2019. С. 121-123.
2. Березовська Л. І. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. 252 с.
3. Гнізділова О. А., Гришко О. І., Клевака Л. П. Розвиток у дітей дошкільного віку логіко-математичних уявлень та умінь у процесі використання логічних блоків Дьенеша та паличок Кьюїзенера. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія «Педагогічні науки. Випуск № 4. 2020. С. 199-206.
4. Дорошенко Т. М., Мацько В. В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч. посіб. Кременчук: ПП «Бітарт», 2019. 96с.
5. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку: навч. посіб. Запоріжжя: СТАТУС, 2021. 296 с.
6. Кушнірук М. О. Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / за заг. ред. Н. П. Тарнавської, Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич. Житомир: ФОП «Левковець», 2015. 430 с.
7. Мамон В. Г., Яблонська І. А., Половець А. Л. Розвиток логіко-математичної компетентності дошкільників за допомогою паличок Кьюїзенера та блоків Дьенеша. *Дошкільний навчальний заклад*. 2009. № 3. С. 21-27.
8. Митник О., Задніпрянець С. Розвиваємо мислення: блоки Дьенеша. *Дошкільне виховання*. 2016. №10. С. 4-7.

9. Павленко Л. Г. Роль дидактичних ігор у розвитку логіко-математичних здібностей дошкільників. *Таврійський вісник освіти*. 2013. №2 (42). С. 80-87.
10. Павлюк Т. О. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч.-метод. посіб. для студентів напряму підгот. 6.010101 “Дошкільна освіта”. Рівне: О. Зень, 2016. 119 с.
11. Степанова Т., Тютюва А. Навчання математики дітей різновікової групи з використанням методик Х. Кюізенера і З. Дьєнеша. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. № 4 (55). 2016. С. 189-192.
12. Ясенюк С., Котненко А. Блоки Дьєнеша для логіко-математичного розвитку дітей. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. №5. С. 59–64.

42. Формування творчого потенціалу дітей дошкільного віку засобами нетрадиційних технік малювання

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування творчого потенціалу дітей дошкільного віку засобами нетрадиційних технік малювання.

1.1. Розвиток творчого потенціалу особистості як психолого-педагогічна проблема.

1.2. Структура та домінуючі ознаки творчого потенціалу дошкільника.

1.3. Нетрадиційні техніки малювання як засіб розвитку творчого потенціалу дошкільника.

Розділ 2. Дослідницько-експериментальна робота з формування творчого потенціалу дітей дошкільного віку засобами нетрадиційних технік малювання.

2.1. Сучасний стан проблеми у педагогічній практиці закладу дошкільної освіти.

2.2. Методика реалізації педагогічних умов формування творчого потенціалу дошкільника засобами нетрадиційних технік малювання.

2.3. Результати експериментальної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об’єкт дослідження – процес розвитку творчого потенціалу дітей дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.

Предмет дослідження – методика формування творчого потенціалу дітей старшого дошкільного віку засобами нетрадиційних технік малювання.

Мета дослідження – розробити та обґрунтувати методику формування творчого потенціалу дітей дошкільного віку засобами нетрадиційних технік малювання.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретико-методологічні аспекти проблеми розвитку творчого потенціалу особистості, розкрити змістові характеристики понять «творчість», «творчий потенціал», «творчі здібності» «творча активність».
2. Обґрунтувати можливості нетрадиційних технік малювання в зображувальній діяльності у формуванні творчого потенціалу дітей дошкільного віку.
3. З'ясувати стан організації роботи з розвитку творчого потенціалу дітей старшого дошкільного віку у закладах дошкільної освіти.
4. Розробити критерії, показники, рівні розвитку творчого потенціалу дітей дошкільного віку.
5. Теоретично обґрунтувати, розробити та здійснити експериментальну перевірку ефективності методики формування творчого потенціалу дітей засобами нетрадиційних технік малювання.

Список рекомендованої літератури

1. Гопка О. М. Творчий потенціал особистості як наукова категорія. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2016. Вип. 27. С. 11-14.
2. Ільїна Н. М. Психологія творчості та обдарованості. Київ: університетська книга, 2018. 227 с.
3. Карзан К., Скалько С. *Думай, як Шерлок Холмс*. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 98 с.
4. Ніканорова В., Пономаренко М. Творчі здібності дітей на кінчиках їхніх пальців. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2011. № 2. С. 16-27.
5. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / за заг. Ред. Г. В. Сухорукової. 4-те видання, перер. та доп. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 378 с.
6. Овсянецька Л. Творчий потенціал людини: соціально-психологічна парадигма. *Соціальна психологія*. 2004. № 2 (4). С. 140-145.
7. Скрипка Н. Г. Використання новітніх технологій в зображувальній діяльності. *Бібліотека вихователя*. 2005. №5-6. С. 49-51.
8. Туриніна О. Л. Психологія творчості: навч. посіб. Київ: МАУП, 2007. 157 с.
9. Чепурний Г. А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 208 с.
10. Шелестова Л. В. Методи діагностики креативності дошкільників у сучасному дошкільному навчальному закладі. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. № 11 (30). 2014. С. 23-28.

43. Формування гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками дошкільного віку засобами будівельно-конструкційної

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади вивчення проблеми формування гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками дошкільного віку засобами будівельно-конструкційної гри.

1.1. Визначення поняття «гуманні стосунки» в педагогіці і психології.

1.2. Гендерні особливості міжособистісних стосунків дошкільників.

1.3. Характеристика будівельно-конструкційної гри як засобу формування гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне дослідження формування гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками дошкільного віку засобами будівельно-конструкційної гри.

2.1. Характеристика рівнів сформованості гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками дошкільного віку.

2.2. Формування гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками за допомогою будівельно-конструкційної гри.

2.3. Результати контрольного етапу експерименту.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – моральне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика формування гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками дошкільного віку засобами будівельно-конструкційних ігор.

Мета дослідження – розробити та апробувати методику формування гуманних стосунків у дітей дошкільного віку засобами будівельно-конструкційних ігор.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну літературу щодо висвітлення понять «гуманні стосунки», «будівельно-конструкційна гра».

2. З'ясувати гендерні особливості міжособистісних стосунків дошкільників.

3. Визначити та обґрунтувати критерії, показники та охарактеризувати рівні сформованості гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками дошкільного.

4. Розробити та експериментально перевірити ефективність методики формування гуманних стосунків між хлопчиками і дівчатками засобами будівельно-конструкційної гри.

Список рекомендованої літератури

1. Біла І. М. Вивчення конструкторської творчості дошкільників. *Проблеми емпіричних досліджень в психології*: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 5-6 грудня 2013 р.). Київ: ОВС, 2013. Вип. 2. С. 160–165.
2. Врочинська Л. І. Виховання досвіду і звички гуманної поведінки старшого дошкільника. *Актуальні проблеми гуманітарної освіти*: Зб. Наук. праць. Випуск. 1. 2004. С. 140-143.
3. Гендерне виховання в ДНЗ / укл. Н. Радомицька, В. Семизорова, О. Духновська. Київ: Шкільний світ, 2018. 144 с.
4. Гендерний педагогічний альманах / за ред. О. Маруценка, О. Андрусик, Т. Дрожжиної. Харків: Планета – принт, 2017. 68 с.
5. Гончаренко А. М. Педагогічні умови становлення гуманних взаємин в групі дошкільників реабілітаційного центру. *Кроки до демократичної освіти*. № 3. 2002. С. 20 – 21.
6. Горбатих В. Будівельно-конструкційні ігри – джерело всебічного розвитку дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 5. С. 72-74.
7. Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади: монографія / кол. авт.; ред. Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай. Київ: «Хай-тек прес», 2018. 348 с.
8. Сазонова А. В. Саприкіна О. В. Організація конструювання з дошкільниками. *Вихователь – методист дошкільного закладу*. 2011. № 5. С. 26-32.
9. Стельмах Н. В. Формування гуманних відносин дошкільників засобами ігрової діяльності. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 436-439.
10. Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 10–11 вересня 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; за заг. ред. В. П. Кравця, О. М. Кікінежді. Тернопіль: ТНПУ, 2020. 288 с.

44. Педагогічні умови формування мовленнєвої активності у дітей старшого дошкільного віку засобами народної гри

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми формування мовленнєвої активності дітей старшого дошкільного віку.

1.1. Визначення понять мовленнєвий розвиток, мовленнєва активність.

1.2. Особливості мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку.

1.3. Методи і форми активізація мовленнєвої активності дітей старшого дошкільного віку.

1.4. Народна гра як засіб розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне дослідження формування мовленнєвої активності у дітей старшого дошкільного віку засобами народної гри.

2.1. Опис методик дослідження і результатів констатувального етапу дослідження мовленнєвої активності у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Результати формувального етапу дослідження мовленнєвої активності у дітей з старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів контрольного етапу дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування мовленнєвої активності дітей старшого дошкільного віку засобами народної гри.

Мета дослідження – розробити систему педагогічних умов формування мовленнєвої активності у дітей старшого дошкільного віку засобами народної гри та експериментально перевірити їхню ефективність.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз літератури з проблеми дослідження.
2. Підібрати діагностичні засоби для вивчення рівня сформованості мовленнєвої активності у дітей старшого дошкільного віку.
3. Провести апробацію педагогічних умов формування мовленнєвої активності у дітей старшого дошкільного віку.
4. Проаналізувати отримані емпіричні матеріали.

Список рекомендованої літератури

1. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Одеса: ПНЦ АПН України, 2010. 304 с.
2. Богуш А. М., Маліновська Н. В. Методика розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей раннього віку: навчально-методичний посібник. Вид.3-ге. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 392 с.
3. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Програма та методичні рекомендації. / Укладач А. М. Богуш. Київ: МО, 2007. 112 с.
4. Гавриш Н. В. Художнє слово і дитяче мовлення: Метод. посібник для вихователів. Донецьк: ТОВ «Лебідь», 2011. 226 с.
5. Гончаренко А. М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників: навч.-метод. посіб. Київ: Світич, 2009. 160 с.
6. Горбунова Н. В. Ігрова діяльність як засіб розвитку зв'язного мовлення старших дошкільників. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2012. Вип. 31. С. 44-56.
7. Маліновська Н. В. Формування мовленнєвої особистості дітей в умовах інтегрованої особистості. *Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Рівне,

- 28 квітня 2020 р. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2020. 176 с. С.69-70.
8. Маліновська Н. В. Розвиток мовлення дітей раннього віку засобами фольклору. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій університету «Україна»*. Київ: Університет «Україна», 2015. №11. 165 с. С.11-14.
 9. Омеляненко А. В. Роль мовленнєвої дидактичної гри у процесі навчання старших дошкільників складати розповіді-роздуми. *Наукові записки ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Психолого-педагогічні науки. 2015. № 4. С. 172 – 177.
 10. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 152 с.

45. Педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку знань про сучасні професії дорослих засобами дидактичної гри

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи формування у дітей дошкільного віку знань про сучасні професії дорослих засобами дидактичної гри.

1.1. Поняття про професії і види професійної діяльності.

1.2. Особливості уявлень дітей дошкільного віку про світ професій.

1.3. Педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку знань про сучасні професії засобами дидактичної гри.

Розділ 2. Емпіричне дослідження з формування у дітей дошкільного віку знань про сучасні професії дорослих засобами дидактичної гри.

2.1. Методика дослідження рівня уявлень у дітей дошкільного віку про професії дорослих.

2.2. Проектування діяльності з формування у дітей дошкільного віку знань про професії дорослих засобами дидактичної гри.

2.3. Аналіз роботи з формування у дітей знань про сучасні професії дорослих засобами дидактичної гри.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – знання дітей дошкільного віку про сучасні професії дорослих.

Предмет дослідження – дидактична гра як засіб формування у дошкільників знань про сучасні професії дорослих.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і експериментально перевірити ефективність використання дидактичних ігор у формуванні знань дошкільників про сучасні професії.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури щодо висвітлення проблеми по темі дослідження.
2. Розкрити освітні можливості дидактичної гри.
3. Виявити рівень уявлень дітей дошкільного віку про сучасні професії в умовах закладу дошкільної освіти.
4. Розробити комплекс дидактичних ігор для формування у дітей дошкільного віку знань про сучасні професії дорослих.

Список рекомендованої літератури

1. Беленька Г. Ким хочуть стати наші діти? Проблеми трудового виховання. *Дошкільне виховання*. 2008. № 5. С. 5-6.
2. Ведмеденко Д. Від інтересу до працьовитості. *Дошкільне виховання*. 2008. № 4. С. 12-14.
3. Дєдов О. А., Пислар О. В. Подорож у світ професій: навч. програма. Хотин, 2014. 67 с.
4. Єршова І. В. Організація роботи з ранньої профорієнтації дошкільників. *Нива знань*. 2013. №1. С. 32–33.
5. Коломієць Ю., Гутніченко А. Незвичайні професії. Львів: Видавництво Старого Лева, 2018. 123 с.
6. Корнеєва О., Стягунова О. Парк професій, або як зацікавити дошкільників професіями дорослих. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 1. С. 46–53.
7. Літченко О. Д. Трудове виховання дітей дошкільного віку на сторінках педагогічних журналів. *Молодий вчений*. 2017. № 3.2 (43.2). С. 58–61.
8. Наступність між дошкільною та початковою ланками освіти у вихованні патріотизму, моральності та трудових якостей дітей: навчально-методичний посібник / уклад. Т. В. Кісіль, Т. В. Левицька, Г. М. Левіцька. Хмельницький, 2015. 114 с.
9. Швайка Л. А. Організація трудової діяльності в дитячому садку. Харків: Основа, 2008. 187 с.
10. Янцур Л. Формування у старших дошкільників інтересу до професійної діяльності дорослих. *Іноватика у вихованні* : зб. наук. пр. / М–во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун–т. Рівне: РДГУ, 2019. Вип. 10. С. 299–304.

46. Виховання людяності дітей старшого дошкільного віку засобами творчої гри

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти виховання людяності у дітей дошкільного віку засобами творчої гри.

1.1. Аналіз проблеми виховання людяності у дітей дошкільного віку.

1.2. Психолого-педагогічні засади виховання людяності у дітей дошкільного віку.

1.3. Місце та роль творчої гри у вихованні людяності дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальна робота з виховання людяності дітей старшого дошкільного віку засобами творчої гри у закладі дошкільної освіти.

2.1. Педагогічна діагностика людяності дітей 6-го року життя у закладі дошкільної освіти.

2.2. Експериментальне впровадження творчих ігор у процес виховання людяності дітей дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – виховання людяності у дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – творча гра як засіб виховання людяності у дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – розробити та обґрунтувати методику виховання людяності дітей старшого дошкільного віку засобами творчої гри.

Завдання дослідження:

1. Визначити теоретичні основи проблеми виховання людяності дітей старшого дошкільного віку засобами творчої гри.
2. Провести педагогічну діагностику рівня розвитку людяності дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити, впровадити та експериментально перевірити ефективність методики виховання людяності дітей старшого дошкільного віку засобами творчої гри.

Список рекомендованої літератури

1. Буздуган О. А., Лебідь Ю. С. Шляхи виховання гуманної поведінки дітей старшого дошкільного віку як інтегрованої моральної якості особистості. *Сучасний рух науки: тези доп. VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Дніпро, 2019. Т.1. С. 230–233.
2. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ: методичний посібник / Г. Беленька та ін., за заг. ред. Н. Гавриш. Харків: Мадрид, 2015. 220 с.
3. Каплуновська О. М. Добрі справи, гарні вчинки. Духовно-моральне виховання дошкільнят. Старший дошкільний вік. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 144 с.
4. Кравець Н. С. Виховання гуманної поведінки дітей старшого дошкільного віку в сучасному суспільстві. *Освітній простір України*. 2018. №12. С. 172–178.

5. Ладивір С., Долина О., Котирло В. Виховання гуманних почуттів у дітей. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 168 с.
6. Лохвицька Л. В. Програма з морального виховання дітей дошкільного віку «Скарбниця моралі». Тернопіль: Мандрівець, 2014. 128 с.
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те видання, перероблене. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
8. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності. Методичний посібник. 2-ге вид. Рівне: Волинські обереги, 2012. 160 с.
9. Черепаня Н. І. Теоретичні аспекти гуманістичного виховання дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: зб. наук.пр. / гол. ред. В. Л. Федяєва*. Херсон: Херсонський державний університет, 2016. Вип. 70. Т.1. С. 114–118.
10. Шарапа Г. Організація гуманної взаємодії з вихованцями як важливе завдання педагога. *Людинознавчі студії*. Педагогіка. 2015. Вип. 31. С. 303–311.

47. Формування творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами гри-драматизації

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти проблеми формування творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами гри драматизації.

1.1. Поняття «творчі здібності» в психолого-педагогічній літературі.

1.2. Особливості розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку.

1.3. Використання гри-драматизації як дієвого засобу формування творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами гри-драматизації.

2.1. Діагностика стану творчих здібностей дітей дошкільного віку у ЗДО.

2.2. Експериментальне впровадження гри-драматизації для формування творчих здібностей дітей дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – формування творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – гра-драматизація як засіб формування творчих здібностей в дошкільників.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність гри-драматизації як засобу формування творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Визначити теоретичні аспекти проблеми формування творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами гри-драматизації.
2. Здійснити педагогічну діагностику актуального стану рівня творчих здібностей дітей дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.
3. Розробити, впровадити та перевірити експериментально ефективність гри-драматизації як засобу формування творчих здібностей дітей дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Аніщенко Н., Саприкіна В. Вплив музично-театральної діяльності на розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2014. Вип. 1. С. 62-70.
2. Беленька Г. Експериментування – крок до пізнання. *Дошкільне виховання*. 2007. №5. С. 7-10.
3. Гевко О. Педагогічні умови формування творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2019. Вип. 12/179. С. 95-100.
4. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / за ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. Житомир: Рута, 2006. 320 с.
5. Зозуля А. В. Театралізована діяльність як засіб мовленнєвого розвитку дошкільників. *Наукові записки [ніжинського державного університету ім. Миколи гоголя]. Психолого-педагогічні науки*. 2015. № 4. С. 151-157.
6. Ільїна Н. М. Психологія творчості та обдарованості. Київ: Університетська книга, 2018. 227 с.
7. Калініна Л. А. Формування творчої особистості дитини дошкільного віку засобами театрально-сценічної діяльності. *Науковий вісник миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Сер.: Педагогічні науки. 2014. Вип. 1.45. С. 46-49.
8. Канарова О. В., Шабалдіна А. Ю. Розвиток творчих здібностей старших дошкільників як педагогічна проблема. *Science, research, development*. 2018. №11. С. 84-87.
9. Кульчицька О. І. Творчі здібності та особливості їх прояву в дитячому віці. *Обдарована дитина*. 2000. № 1. С. 10-14.
10. Шипіло Л. Грі-драматизації – належну увагу. *Дошкільне виховання*. 2013. № 1. С. 14–17.
11. Шумер Т., Сергєєва І. Маленькі дослідники. Програма пізнавального розвитку дошкільників у пошуково-дослідницькій діяльності. *Палітра педагога*. 2008. №2. С. 11-18.

48. Лепбук як засіб розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичний аналіз проблеми розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку.

- 1.1. Поняття пізнавальної активності дошкільників.
- 1.2. Причини зниження пізнавальної активності.
- 1.3. Використання лепбуку в освітньому просторі сучасного ЗДО.

Розділ 2. Експериментальне вивчення методики використання лепбуку в процесі розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.

- 2.1. Діагностика рівня пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.
- 2.2. Педагогічні умови розвитку пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку засобом лепбуку.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – пізнавальна активність дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови розвитку пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку засобом лепбуку.

Мета дослідження – теоретично виявити, визначити і шляхом дослідно-пошукової роботи, перевірити ефективність педагогічних умов розвитку пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку засобом лепбуку.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати сутність та уточнити зміст поняття «пізнавальна активність», теоретично обґрунтувати специфіку цього поняття.
2. Охарактеризувати причини зниження пізнавальної активності дошкільників у процесі освітньої роботи закладу дошкільної освіти.
3. Виявити педагогічну цінність лепбуку.
4. Здійснити діагностику рівня пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.
5. Експериментально перевірити педагогічні умови розвитку пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку засобом лепбуку.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redak

[tsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](#) (дата звернення: 22.12.2022).

2. Воронцова А. О. Лепбук – як один з аспектів інноваційних технологій в дошкільній освіті. URL: <https://genezum.org/library/lepbuk--yak-odyn-z-aspektiv-innovaciynyh-tehnologiy-v-doshkilniy-osviti> (дата звернення: 12.12.22).
3. Гатовська Д. А. Лепбук як засіб навчання в умовах освітньої системи. Меркурій, 2015. С. 162-164.
4. Гетманська М. О. Пізнавальна активність як один з чинників навчання дітей. *Психолог дошкілля*. 2011. №7. С. 19-23.
5. Долбенко Т. Пізнавальна активність як предмет вивчення педагогіки і психології. *Вісник Книжкової палати*. 2005. № 10. С. 22-25.
6. Ковшар О. В. Формування пізнавальної активності дошкільників засобами ігрових технологій. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2013. №37. С. 310-316.
7. Ладивір С. О. Пізнавальний розвиток старшого дошкільника. *Дошкільна освіта*. 2009. № 3. С. 8-11.
8. Ладивір С.О. Розвиток пізнавальної активності дітей у процесі їхнього спілкування з дорослими. *Психологія*. Київ, 2014. №34. С. 53-59.
9. Марусинець М. Розвиток пізнавальної активності. *Дошкільне виховання*. 2004. №11-12. С. 7-9.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408с.
11. Смулько А. А. Лепбук як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності дошкільників. URL: <https://vseosvita.ua/library/lepbuk-ak-efektivnij-zasib-rozvitku-piznavalnoi-aktivnosti-doskilnikiv-289230.html> (дата звернення: 25.12.22).
12. Пляцок А. О., Олійник В. В. Використання технології «лепбук» в роботі з дошкільниками. Навчально-методичний посібник. Вінниця: КУ «ММК», 2017. 45с.

49. Сучасна авторська казка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади використання авторської казки в процесі морального виховання дітей дошкільного віку.

1.1. Моральне виховання дітей дошкільного віку.

1.2. Виховний потенціал сучасної авторської казки.

1.3. Казка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з використання сучасної авторської казки як засобу морального виховання дітей дошкільного віку.

2.1. Виявлення рівня моральної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Педагогічні умови використання сучасної авторської казки в процесі морального виховання старших дошкільників.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – моральне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови використання сучасної авторської казки як засобу морального виховання старших дошкільників.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов морального виховання старших дошкільників засобами сучасної авторської казки в умовах освітнього простору закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати сутність та уточнити зміст поняття «авторська казка», теоретично обґрунтувати специфіку і структуру цього поняття.
2. Дослідити як працює сучасна авторська казка у якості засобу морального виховання дітей дошкільного віку.
3. Виявити рівні моральної вихованості дітей старшого дошкільного віку.
4. Розробити та науково обґрунтувати педагогічні умови використання сучасної авторської казки як засобу морального виховання та перевірити їх ефективність.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Гончарова В. Б. Використання авторських казок для дітей старшого дошкільного віку у навчально-виховному процесі ЗДО.
URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7402/pdf> (дата звернення: 23.12.2022)
3. Зерно любові. Програма духовно-морального виховання дітей / О.Шиян та ін. Львів: ДНЗ Львівське ВПУ ІКТ, 2018. 61 с.
4. Карнаухова А. Українська казка як засіб виховного впливу на особистість. URL: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/85/15380-ukraïnska-kazka-yak-zasib-vixovnogo-vplivu-na-osobistist.html> (дата звернення: 27.12.22).
5. Копосов П. Чому діти так люблять казку: (через гру до знань). *Рідна школа*. 2008. №1-2. С.65-66.
6. Лисенко Н. Психолого-педагогічні механізми сприймання авторської казки. Київ: Вища школа, 1994. 398 с.

7. Лохвицька Л. В. Моральна пектораль. Книжка для читання дітям у закладах дошкільної освіти. Тернопіль: Мандрівець, 2019. 200с.
8. Лохвицька Л. В. Програма з морального виховання дітей дошкільного віку «Скарбниця моралі». Тернопіль: Мандрівець, 2020. 96 с.
9. Овдійчук Л. М. Жанрово-стильові особливості сучасної авторської казки. URL: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/286/> (дата звернення: 23.12.22.)
10. Підготовка майбутніх вихователів до використання авторської казки у роботі з дошкільниками. URL: <https://vseosvita.ua/library/pidgotovka-majbutnih-vihovateliv-do-vikoristanna-avtorskoi-kazki-u-roboti-z-doskilnikami-504982.html> (дата звернення: 23.12.22)
11. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності: метод. посіб. Вид. 2-ге. Рівне: Волинські обереги, 2012. 159 с.
12. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник. 4-е вид., випр. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.

50. Сенсорний розвиток дітей раннього віку засобом бізіборду

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичний аналіз проблеми сенсорного розвитку дітей раннього віку.

- 1.1. Сенсорне виховання як основа розумового розвитку дитини.
- 1.2. Бізіборд – ефективний засіб розвитку дитини раннього віку.
- 1.3. Сенсорний розвиток засобом бізіборду.

Розділ 2. Експериментальне вивчення педагогічних умов сенсорного розвитку дітей раннього віку засобом бізіборду.

- 2.1. Виявлення рівня сенсорного розвитку дітей раннього віку.
- 2.2. Педагогічні умови сенсорного розвитку засобом бізіборду.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об’єкт дослідження – сенсорний розвиток дітей раннього віку.

Предмет дослідження – бізіборд як засіб сенсорного розвитку дітей раннього віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку засобом бізіборду.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури охарактеризувати особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку.
2. Дослідити особливості використання бізіборду в процесі сенсорного виховання дітей раннього віку.

3. Здійснити діагностику рівня сенсорного розвитку дітей раннього віку.
4. Розробити педагогічні умови використання бізіборду в процесі сенсорного розвитку дітей раннього віку в умовах сучасного освітнього простору.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Денисенко Т. А. Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей раннього віку як передумова формування обдарованої особистості. Київ: *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2013. № 11. С. 47–52.
3. Дичківська І. М. Педагогіка М. Монтесорі: виклики сучасності: монографія. 2-ге вид., доп. Рівне: Волинські обереги, 2022. 402с.
4. Козлик М. Бізіборд як засіб сенсорного розвитку дітей раннього віку. URL: <http://detkam.in.ua/bizibord-yak-zasib-sensornogo-rozvitku-u-ditej-ranneogo-viku.html> (дата звернення: 15.12.22).
5. Кононко О. Л. Психолого-педагогічні аспекти розвитку дитини раннього віку: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2018. 255 с.
6. Коротеєва Н. А. Бізіборд як засіб різнобічного розвитку дітей дошкільного віку. URL: <https://rozrobka.in.ua/bizibord-yak-zasib-riznobichnogo-rozvitku-ditej-doshkilenogo-v.html> (дата звернення: 15.12.22).
7. Максименко Д. Мовленнєвий і психічний розвиток дітей раннього віку. Київ: ЦУЛ, 2021. 192 с.
8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
9. Розвиваємось, навчаємо, виховуємо дитину третього року життя: методичний посібник / Кузьмук Л.І. та ін.; за ред. Т. І. Поніманської. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 568 с.
10. Сенсорний розвиток: з досвіду роботи. 3–4 роки / М. Л. Кривоніс та ін. Харків: Видавництво «Ранок», 2012. 240 с.
11. Стецо Н. В. Бізіборд як засіб розвитку дітей дошкільного віку. URL: <https://vseosvita.ua/library/papka-bizibord-ak-zasib-rozvitku-ditej-doshkilnogo-viku-295705.html> (дата звернення: 23.12.2022).
12. Трофимчук Н. М. Формування у дітей раннього віку сенсорно-пізнавальної активності за допомогою ігрового посібника «Разом граємо – пальчики розвиваємо». URL : https://liyalno1.blogspot.com/2020/06/blog-post_19.html (дата звернення: 23.12.22).

51. Формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини

1.1. Патріотичне виховання дітей дошкільного віку як проблема сучасної дошкільної освіти.

1.2. Завдання патріотичного виховання старших дошкільників.

1.3. Особливості формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини.

Розділ 2. Експериментальна перевірка ефективності методики формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини.

2.1. Виявлення рівня сформованості у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини.

2.2. Упровадження експериментальної методики формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – патріотичне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити авторську методику формування любові до малої Батьківщини у дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми патріотичного виховання дітей дошкільного віку у сучасних дослідженнях.
2. Виокремити особливості, форми та методи формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини.
3. Виявити рівень сформованості любові до малої Батьківщини у дітей старшого дошкільного віку.
4. Розробити та запровадити авторську методику формування у дітей старшого дошкільного віку любові до малої Батьківщини та перевірити її ефективність.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redak

- [tsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](#) (дата звернення: 12.12.2022).
2. Батрун І. В. Національно-патріотичне виховання: поняття й сутність *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр.* / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя: КПУ, 2020. Вип. 69. С. 8-14. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/69/part_1/69-1.pdf (дата звернення: 26.12.22).
 3. Бех І. Д. Виховуємо патріотизм як почуття і цінність. *Вихователь методист дошкільного закладу*. 2016. № 6. С. 4–8.
 4. Бех І. Патріотизм має бути дієвим: сучасний підхід до патріотичного виховання. *Дошкільне виховання*. 2016. № 8. С. 2–4.
 5. Василевська Л. С. Методичні рекомендації щодо організації туристично-краєзнавчої роботи з дошкільниками. Ніжин, 2015. 8 с.
 6. Єпіхіна М. А., Курило Н.О. Формування основ патріотичного виховання у дошкільників засобами народознавства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2017. Випуск 1 (40). С. 96–99.
 7. Захарчук О. Л. Методичні особливості формування уявлень про малу Батьківщину у старших дошкільнят. *Питання дошкільної педагогіки*. 2015. №2. С. 25–27
 8. Каплуновська О. М., Кичата І. І., Палець Ю. М. «Україна – моя Батьківщина»: Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / За наук. ред. О. Д. Рейпольської. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 72 с.
 9. Козаченко Л., Клименко Ж. Формування національної свідомості дошкільників засобами музейної педагогіки. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. №4. С. 11-16.
 10. Олексюк О., Заволока С. Формування любові до рідного міста у дітей старшого дошкільного віку. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2017. № 4 (59). С. 380–385
 11. Олексюк О., Заволока С. Формування любові до рідного міста у дітей старшого дошкільного віку засобами ТРВЗ. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Nvmdup_2017_4_73.pdf (дата звернення: 24.12.22).
 12. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).

52. Виховання у дітей дошкільного віку любові до батьків

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми виховання у дітей дошкільного віку любові до батьків.

1.1. Виховання основ гуманізму у дітей дошкільного віку.

1.2. Особливості виховання у дітей дошкільного віку любові до батьків.

Розділ 2. Експериментальне вивчення особливостей виховання у дітей старшого дошкільного віку любові до батьків.

2.1. Рівні сформованості почуття любові до батьків у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Педагогічні умови виховання у дітей старшого дошкільного віку любові до батьків.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – виховання основ гуманізму у дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови виховання у дітей старшого дошкільного віку любові до батьків.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити ефективність методики виховання у дітей дошкільного віку любові до батьків.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми гуманістичного виховання дітей дошкільного віку.
2. Здійснити аналіз особливостей виховання любові до батьків у дітей дошкільного віку.
3. Експериментально виявити рівень сформованості почуття любові до батьків дітей дошкільного віку.
4. Розробити та експериментально дослідити педагогічні умови виховання любові до батьків у дітей дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Бех І. Формування у дитини почуття цінності іншої людини. *Педагогіка толерантності*. 2001. № 2 (16). С. 16-23.
3. Богуш А. Шляхи до милосердя і любові. *Дошкільне виховання*. 2001. № 2. С. 3–4.
4. Бутенко О. Повага до батьків як виховна проблема в історії педагогічної думки. *Вісник Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. Педагогічні науки*. 2009. Вип. 157. С. 32-35.
5. Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях: навч. прогр. та календарно-темат. план / А. М. Богуш та ін. Київ: ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2019. 164 с.

6. Зерно любові. Програма духовно-морального виховання дітей / О. Шиян та ін. Львів: ДНЗ Львівське ВПУ ІКТ, 2018. 61 с.
7. Лохвицька Л. В. Програма з морального виховання дітей дошкільного віку «Скарбниця моралі». Тернопіль: Мандрівець, 2020. 96 с.
8. Машовець М. Учїть дитину любити маму. *Дошкільне виховання*. 2003. № 5. С.28-29
9. Поніманська Т. Дитина в соціумі: робота за освітньою лінією. *Дошкільне виховання*. 2012. № 9. С. 8-11.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
11. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності: метод. посіб. Вид. 2-ге. Рівне: Волинські обереги, 2012. 159 с.
12. Яворська О. Люба моя матуся, я до неї серцем горнуся: Добірка статей. *Розкажіть онуку*. 2003. № 4-5. С. 36-50.

53. Розвиток мовленнєвих умінь у старших дошкільників у процесі спілкування

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи формування мовленнєвих умінь у дітей старшого дошкільного віку.

1.1. Особливості розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

1.2. Основні закономірності розвитку мовленнєвих умінь у дітей дошкільного віку.

1.3. Поняття спілкування, значення спілкування в житті дитини.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування мовленнєвих умінь у старших дошкільників у процесі спілкування.

2.1. Визначення рівня сформованості мовленнєвих умінь у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Експериментальна модель формування культури мовного спілкування в дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розвиток мовлення дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування мовленнєвих умінь у старших дошкільників у процесі спілкування.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити систему педагогічних умов формування мовленнєвих умінь у дітей старшого дошкільного віку в процесі спілкування.

Завдання дослідження:

1. Розкрити поняття спілкування, значення спілкування в житті дитини.

2. Охарактеризувати мовні особливості дітей старшого дошкільного віку.
3. Виокремити основні закономірності розвитку мовленнєвих умінь у дітей дошкільного віку.
4. Визначити критерії та рівні сформованості мовленнєвих умінь у дітей старшого дошкільного віку.
5. Розробити й експериментально перевірити методику формування мовленнєвих умінь у старших дошкільників у процесі спілкування.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник; за ред. А. М. Богуш. Вид. 2-ге, доповнене. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 704 с.
3. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Оптимізація мовленнєвої роботи з дітьми в розвивальному середовищі дошкільного навчального закладу. *Дошкільне виховання*. 2012. № 10. С. 5-9.
4. Богуш А. М., Маліновська Н. В. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку. Підручник для учнів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2021. 336 с.
5. Васьківська Г. Формування комунікативної компетентності особистості як основна проблема сучасної лінгводидактики. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 2016. № 1 (1). С. 33-38.
6. Вашуленко М. Мовленнєвий розвиток дошкільників – запорука їхньої наступної успішності. *Дитячий садок*. 2004. № 20. С. 10-13.
7. Гавриш Н. Мовлення дитини. Впроваджуємо базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. № 3. С.3-8.
8. Денисенко О. І. Розвиток навичок комунікабельності у дітей дошкільного віку. Черкаси : ЧОПОПП ЧОР, 2012. 32 с.
9. Дитина: освітня програма для дітей від 2 до 7 років / Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна та ін.; наук. кер. В. О. Огнев'юк. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
10. Михальська С. А. Чинники та критерії комунікативно-мовленнєвого розвитку дошкільника. *Проблеми сучасної психології*. 2010. Випуск 9. С. 107-118.
11. Мовленнєве спілкування. Комплексні заняття у повсякденні. Старша група / упор. В. Л. Сухар. Харків, «Ранок», 2009. 208 с.
12. Тур Л. В. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільників. Харків: ВГ «Основа», 2016. 160 с.: табл. (Серія «ДНЗ. Вихователю»).

54. Формування культури спілкування в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування культури спілкування в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

1.1. Формування комунікативної компетентності майбутніх вихователів ЗДО.

1.2. Культура мовленнєвої діяльності вихователя.

1.3. Шляхи вдосконалення мовлення майбутніх вихователів.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування культури спілкування в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

2.1. Визначення рівня культури спілкування в майбутніх вихователів ЗДО.

2.2. Формування культури спілкування в майбутніх вихователів ЗДО.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – культура спілкування майбутніх вихователів ЗДО.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування культури спілкування в майбутніх вихователів ЗДО.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально дослідити педагогічні умови формування культури спілкування в майбутніх вихователів ЗДО.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукову літературу з проблеми дослідження й визначити особливості формування культури спілкування в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.
2. Розкрити сутність та основні компоненти поняття «культура спілкування».
3. Визначити критерії, показники і схарактеризувати рівні сформованості культури мовлення в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.
4. Розробити та експериментально перевірити ефективність методики формування культури мовлення в майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти.

Список рекомендованої літератури

1. Ашиток Н. Комунікативна компетентність педагога: структура, етапи формування. *Молодь і ринок*. Дрогобич, 2015. № 6 (125). С. 10-13.
2. Бабич Н. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 2010. 232 с.
3. Біличенко Г., Міхеєва О. Теоретико-методична підготовка вихователів до педагогічного супроводу розвитку комунікативної культури дітей

- дошкільного віку. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2021. № 1 (100). С. 139-151.
4. Богуш А. М. Комунікативно-мовленнєвий супровід професійно спрямованого мовлення майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка»*. Острог, 2014. Вип. 29. С. 73-76.
 5. Богуш А. М. Лінгводидактичні засади мовленнєвого спілкування: монографія. Одеса: ПНЦ АПН України, 2006. 306 с.
 6. Єфименко Л. Теоретичні аспекти організації педагогічного спілкування майбутнього фахівця дошкільної освіти. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2022. № 1(3). С. 131-140.
 7. Загородня Л. П., Тітаренко С. А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного навчального закладу: навчальний посібник. 2-ге вид. Суми: Університетська книга, 2010. 319 с.
 8. Кардаш І. М. Мовленнєва культура як складова загальної культури майбутнього фахівця дошкільної освіти. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*. 2014. Вип. 1.45. С. 50-53.
 9. Квак О. В. Теоретичний аналіз проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Наука і освіта*. 2015. № 8. С. 64-70.
 10. Луценко О. І. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватись: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. 2-ге вид., перероб. і доповн. Київ: Світич, 2013. 208 с. : іл.
 11. Паласевич І. Комунікативна компетентність вихователя дітей дошкільного віку. *Людинознавчі студії. Педагогіка*. 2017. Вип. 4. С. 220-229.
 12. Савченко Л. Л. Культура мовлення вихователя як засіб професійної діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 65. Т. 1. С. 69-73.

55. Навчання дітей старшого дошкільного віку виразного читання віршів

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Науково-теоретичні основи проблеми навчання дошкільників виразного читання віршів.

1.1. Характеристика художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

1.2. Суть понять «виразність», «дикція», «тембр», «мелодика», «експресія» мовлення.

1.3. Методика навчання дітей старшого дошкільного віку виразного читання віршів.

Розділ 2. Експериментальне дослідження проблеми навчання дошкільників виразного читання віршів.

2.1. Діагностика рівня сформованості виразності мовлення в старших дошкільників під час читання віршів.

2.2. Організація роботи з навчання дітей старшого дошкільного віку виразного читання віршів.

2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – художньо-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – методи роботи з розвитку умінь і навичок виразного читання віршів у старших дошкільників.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити ефективність методів роботи з розвитку умінь і навичок виразного читання віршів у старших дошкільників.

Завдання дослідження:

1. Розкрити теоретичні основи проблеми художньо-мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.
2. З'ясувати суть понять «виразність», «дикція», «тембр», «мелодика», «експресія» мовлення.
3. Охарактеризувати особливості виразності мовлення дошкільників.
4. Визначити методи роботи з розвитку умінь і навичок виразного читання віршів у старших дошкільників та перевірити їхню ефективність.

Список рекомендованої літератури

1. Аніщук А. М. Культура мовлення та виразне читання: навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта». Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2012. 134 с.
2. Аніщук А. М. Оптимізація мовленнєвого самовираження старших дошкільників: метод. посіб. для вихователів, батьків та студентів дошкільних відділень пед. вузів. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2008. 63 с.
3. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови: навч. посіб. Львів: Світ, 2003. 432 с.
4. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
5. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник; за ред. А. М. Богуш. Вид. 2-ге, доповнене. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 704 с.

6. Гавриш Н. Мовлення дитини. Впроваджуємо базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. № 3. С. 3-8.
7. Капська А. Й. Виразне читання. Практичні і лабораторні заняття : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1990. 175 с.
8. Качак Т. Б., Круль Л. М. Змістові та методичні аспекти вивчення дисципліни «виразне читання» студентами педагогічних спеціальностей. *Гірська школа Українських Карпат*. Івано-Франківськ, 2020. № 22. С. 105-111.
9. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Ліра-К, 2007. 240 с.
10. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
11. Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії. Посібник для вчителів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 224 с.
12. Степанова О. І. Культура мовлення та виразне читання: навчально-методичний посібник. Рівне О. Зень, 2016. 206 с.

56. Формування в старших дошкільників умінь використовувати в мовленні образні слова

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми формування дошкільників умінь використовувати в мовленні образні слова

1.1. Сутність понять «образність мовлення» і «засоби творення образності».

1.2. Проблема формування образного мовлення в дітей дошкільного віку в педагогічній літературі.

1.3. Методи і прийоми розвитку в старших дошкільників умінь використовувати в мовленні образні слова.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з реалізація педагогічних умов формування в дітей старшого дошкільного віку умінь використовувати в мовленні образні слова.

2.1. Діагностика рівня сформованості в старших дошкільників використовувати в мовленні образні слова.

2.2. Реалізація педагогічних умов формування в дітей старшого дошкільного віку умінь використовувати в мовленні образні слова.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розвиток мовлення дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування в старших дошкільників умінь використовувати в мовленні образні слова.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити педагогічні умови формування в старших дошкільників умінь використовувати в мовленні образні слова.

Завдання дослідження:

1. Дослідити сутність понять «образність мовлення» і «засоби творення образності».
2. Вивчити проблему формування образного мовлення в дітей дошкільного віку в педагогічній літературі.
3. Ознайомитись із методами та прийомами розвитку в старших дошкільників умінь вживати в мовленні образні слова.
4. Окреслити оптимальні педагогічні умови формування в дітей старшого дошкільного віку вмінь використовувати в мовленні образні слова та експериментально їх перевірити.

Список рекомендованої літератури

1. Аніщук А. М. Культура мовлення та виразне читання: навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта». Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2012. 134 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
3. Богуш А. М. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Київ: Генеза, 2013. 159 с.
4. Богуш А. М. Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного гумору: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
5. Гавриш Н. Мовлення дитини. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. №3. С.3-8.
6. Гончаренко А. М. Комунікативна компетентність – головна мета. *Дошкільне виховання*. 2008. № 7. С. 12-13.
7. Ільїна Н. В. Проблема формування образного мовлення у дітей дошкільного віку в нормальному та патологічному онтогенезі. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. Херсон : Видавництво ХДУ, 2010. Вип. 56. С. 169-174.
8. Іщенко Л. В. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови. Умань: Жовтий, 2013. 138 с.
9. Калмикова Л. О. Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності: діагностико-розвивальний комплекс. Київ: Слово, 2016. 386 с.
10. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.

11. Миропольська Н. Є. Поетика в процесі виховання художньої культури дітей. *Освіта на Луганщині*. 2001. № 2. С. 43-46.
12. Тесленко С. О. Організаційний аспект виховання культури мовлення старших дошкільників у художньо-мовленнєвій діяльності. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2015. № 2 (49). С. 186-190.

57. Використання творів українських поетів у естетичному вихованні дошкільників

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти естетичного виховання дошкільників із використанням творів українських поетів.

1.1. Естетичне виховання дітей дошкільного віку як педагогічна проблема.

1.2. Особливості сприймання поетичних творів дошкільниками.

1.3. Поетичні твори українських письменників як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з використання творів українських поетів у естетичному вихованні дошкільників.

2.1. Діагностика рівня естетичної вихованості в дошкільників.

2.2. Експериментальна модель естетичного виховання дітей дошкільного віку з використанням творів українських поетів.

2.3. Аналіз результатів експериментальної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – естетичне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – поетичні твори українських письменників як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити педагогічні умови естетичного виховання дошкільників із використанням творів українських поетів.

Завдання дослідження:

1. Вивчити педагогічну проблему естетичного виховання дітей дошкільного віку.
2. Визначити особливості сприймання поетичних творів дошкільниками.
3. Охарактеризувати поетичні твори українських письменників як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку.
4. Окреслити педагогічні умови естетичного виховання дошкільників із використанням віршів.
5. Розробити й експериментально перевірити методику естетичного виховання дошкільників із використанням поезій українських письменників.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах: підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Слово, 2006. 304 с.
3. Донченко О. В. Проблема естетичного виховання дітей дошкільного віку в педагогічній думці України (кінець XIX – початок XX ст.): автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Харків: Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. 2005. 21 с.
4. Дудник Н. Педагогічні новації в естетичному вихованні дітей старшого дошкільного віку. Молодь і ринок. 2021. № 7-8 (193-194). С. 61-66.
5. Естетика : навч. посіб. За ред. В. Лозового. Київ : Либідь, 2003. 208 с.
6. Кокоткіна О. Формування особистості дитини в процесі ознайомлення з мистецтвом. *Дошкільне виховання*. 2004. № 2. С. 14-16.
7. Колесник О. Втілюючи програму естетичного виховання. *Дошкільне виховання*. 2007. № 6. С. 67-68.
8. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.
9. Мельник І., Луцик Т. Деякі аспекти естетичного виховання дітей дошкільного віку. *Вплив досягнень психологічних і педагогічних наук на розвиток сучасного суспільства: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 13-14 березня)*. Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. С. 45-50.
10. Нападій Н. Виховання ціннісного ставлення до людини у дітей старшого дошкільного віку засобами синтезу мистецтв. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія. 2013. Вип. 30. С. 80-85.
11. Огурцова С. Формування естетичної культури у дошкільному дитинстві. *Дитячий садок*. 2004. № 8. С. 23-26.
12. Оніщенко О. Естетичне виховання: історичні традиції та сучасність. *Мистецтво та освіта*. 2008. № 3. С. 2-6.

58. Розвиток пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти проблеми розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку.

1.1. Пізнавальна активність як предмет наукового дослідження.

1.2. Особливості розвитку пізнавальної активності дитини дошкільного віку.

1.3. Методи та прийоми стимулювання пізнавальної активності дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.

2.1. Педагогічна діагностика рівня розвитку пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку.

2.2 Система роботи з розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – пізнавальна активність дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – методика розвитку пізнавальної активності старших дошкільників.

Мета дослідження – теоретично проаналізувати та експериментально дослідити ефективність розробленої методики розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати проблему розвитку пізнавальної активності дошкільників у психолого-педагогічній літературі.
2. Виявити рівні пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити та експериментально перевірити методику розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку.
4. Здійснити аналіз результатів дослідження.

Список рекомендованої літератури

1. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2021. 392 с.
2. Козачук С.А. Пізнавальна активність як передумова становлення творчої особистості. *Генезис творчості в житті особистості: Збірник наукових статей (за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції)* / Відп. ред. Н. О. Полетаєва. Вип. I. Горлівка: Вид-во ГДПМ, 2007. С. 44-50.
3. Кузьменко В. У. Розвиток індивідуальності дитини 3-7 років. Монографія. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. 354 с.
4. Ладивір С. О. Пізнавальна активність старших дошкільнят : індивідуальні особливості *Дошкільне виховання*. 2006. № 11. С. 3-6.
5. Ладивір С. О. Пізнавальний розвиток старшого дошкільника. *Дошкільна освіта*. 2009. №3 (25). С. 12-22.
6. Литвиненко І. Багатоканальна діяльність – засіб розвитку пізнавальної активності. *Дошкільне виховання*. 2002. № 4. С. 22- 24.
7. Максименко Д. С. Розвиток розумової діяльності дітей дошкільного віку.

- Київ: ЦУЛ, 2020. 192 с.
8. Пастушенко Н. Б. Розвиток пізнавальних інтересів дітей дошкільного віку засобами пошуково-дослідницької діяльності. *Психолого-педагогічні науки*. 2012. № 5. С. 129-133.
 9. Смольникова Г. Нові відкриття щодня: організація пізнавальної діяльності дітей [Текст]. *Дошкільне виховання*. 2013. № 3. С. 6-11.
 10. Ткачук Т. Радість пізнання. *Дошкільне виховання*. 2002. № 9. С. 10-11.
 11. Товкач І. Є. Формування пізнавальної активності старшого дошкільника у ході мовленнєвих занять. *Молодий вчений*. 2014. № 3. С. 103-105.

59. Рухлива гра як засіб удосконалення основних рухів старших дошкільників

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Рухливі ігри в системі фізичного виховання дітей дошкільного віку

- 1.1. Фізичне виховання дітей дошкільного віку як педагогічна проблема.
- 1.2. Рухливі ігри як засіб фізичного виховання дітей.
- 1.3. Класифікація та вплив рухливих ігор на розвиток основних рухів дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Педагогічні умови удосконалення основних рухів у дітей старшого дошкільного віку засобами рухливих ігор.

- 2.1. Оцінка розвитку основних рухів у дітей старшого дошкільного віку.
- 2.2. Реалізація педагогічних умов удосконалення навичок основних рухів дошкільників засобами рухливих ігор.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – фізичне виховання дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови вдосконалення навичок основних рухів засобами рухливих ігор.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови вдосконалення основних рухів через рухливу гру в дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічні дослідження з проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку.
2. Оцінити рівень розвитку основних рухів у дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити та апробувати педагогічні умови систему рухливих ігор для вдосконалення удосконалення основних рухів засобами рухливих ігор.

4. Перевірити ефективність запропонованих педагогічних умов у роботі з дітьми старшого дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Список рекомендованої літератури

1. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку / О. Богініч та ін. Київ: Генеза, 2013. 128 с.
2. Гальченко Л. В., Дядечко І. Є. Рухливі і спортивні ігри в дошкільних закладах: нав.-метод. пос. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 125 с.
3. Гаращенко Л. Огляд сучасних тенденцій у сфері фізичного виховання дітей дошкільного віку. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім. Олександра Довженка*. Сер.: Педагогічні науки. 2015. № 29. С.72-75.
4. Дошкільне тіловиховання. Вплив рухової активності на здоров'я дитини дошкільного віку / Авт.-упоряд. Л. Калуська, З. Калуський, М. Гуменюк. Тернопіль: Мандрівець. 2008. 186 с., С.169-170.
5. Замрозевич-Шадріна С. Р. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку на сучасному етапі. *Збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторах»*, 06 листопада 2020 р., м. Мукачево: МДУ, 2020. С. 235-236.
6. Замрозевич-Шадріна С. Р. Рухова активність як основа всебічного розвитку дитини дошкільного віку. *Обрії*. 2016. № 1 (42). С. 46-48.
7. Кругляк Т., Крушляк Н. Рухливі ігри та забави в дошкільному навчальному закладі: метод. пос. Тернопіль: Вид-во «Підручники та посібники», 2018. 64 с.
8. Курок О.І., Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Суми: Університетська книга, 2019. 428 с.
9. Квашук П. В., Семаєва Г. М. Технології визначення рухової підготовленості та фізичного стану дітей і підлітків. Метод. посібник. Харків: Де-Ново, 2004. 35 с.
10. Рунова М. О. Рухова активність дитини в дитячому садку: посіб. для працівників дошк. закл., викл. і студентів педвузів і коледжів. Харків: Ранок, 2007. 192 с.
11. Самоленко Т. В., Захаріна Е. А. Рухливі ігри як спосіб підвищення фізичної підготовленості дітей старшого дошкільного віку. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11471/Samolenco_Za_kharina%20%D0%A2%D0%BE%D0%BC%20_2017-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 02.01.2023р.).
12. Фоменко Ж. В. Рухливі ігри як чинник розвитку у дітей дошкільного віку певних навичок і фізичних якостей для оптимізації рухової активності. *Нива знань*. 2015. № 3. С. 39–41.

60. Особливості розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку засобами рухливих ігор

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичне обґрунтування проблеми розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку засобом рухливої гри.

1.1. Розвиток рухових здібностей дошкільників.

1.2. Особливості використання рухливих ігор у фізичному вихованні дітей молодшого дошкільного віку.

1.3. Рухлива гра як засіб розвитку рухових здібностей дітей.

Розділ 2. Експериментальна перевірка педагогічних умов розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку засобом рухливих ігор

2.1. Виявлення рівня розвитку рухових здібностей.

2.2. Педагогічні умови розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку засобами рухливих ігор.

2.3. Аналіз результатів дослідження

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – рухові здібності дітей молодшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку засобами рухливої гри.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити застосування педагогічних умов розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку засобом рухливої гри.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасні психолого-педагогічні праці з проблеми дослідження.
2. Здійснити діагностику розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку.
3. Обґрунтувати педагогічні умови розвитку рухових здібностей дітей молодшого дошкільного віку засобами рухливої гри та перевірити їх ефективність на практиці.

Список рекомендованої літератури

1. Андреева О., Сухомлинов Р. Організація оздоровчо-рекреаційної рухової активності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2016. № 3. С. 29–32.
2. Артемова Л. Розвиток теорії і практики дитячої гри. *Дошкільне виховання*. 2001. №7. С. 18-19.
3. Гальченко Л. В., Дядечко І. Є. Рухливі і спортивні ігри в дошкільних закладах: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 125 с.

4. Богініч О. Здоров'я та фізичний розвиток дитини: реалізація завдань освітньої лінії «Особистість дитини». *Дошкільне виховання*. 2012. № 9. С. 3-7.
5. Курок О. І., Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Суми: Університетська книга, 2019. 428 с.
6. Вільчковський Е. С. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 144 с.
7. Гаращенко Л. В., Данилова І. С. Оптимізація рухової активності дітей дошкільного віку під час проведення ранкової гімнастики. *Молодий вчений*. 2018. № 8.1 (60.1). С. 38- 41.
8. Загородня Л. П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку: навч. посібн. Суми: Університетська книга, 2011. 272с.
9. Курок О. І., Лісневська Н. В. Рухова активність дітей дошкільного віку як необхідна складова здоров'язберігаючого середовища в ДНЗ. Педагогічні науки. Випуск 24. С. 100-105. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:JgGGruWdbBAJ:www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (дата звернення: 05.01.2022).
10. Черненко С.О. Особливості розвитку рухових здібностей у дітей молодшого шкільного віку. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2011. № 12. С. 7-12.
11. Швайка Л. А. Фізичне виховання. 4-й рік. Харків: Основа, 2019. 208 с.
12. Юрчук О.І. Оптимізація рухового режиму дітей дошкільного віку як необхідна умова здоров'язберігаючих технологій. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. 2012. Випуск 5 (48). URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FSAuPOQ8LdJ:nbuv.gov.ua/j-pdf/Ozfm_2012_5_34.pdf+&cd=5&hl=ru&ct=clnk&gl=ua (дата звернення: 21.12.2022).

61. Формування емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку в процесі рухливих ігор

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти формування емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку в процесі рухливих ігор.

1.1. Поняття емоційного інтелекту в психолого-педагогічній літературі.

1.2. Особливості емоційного інтелекту дітей середнього віку.

1.3. Рухливі ігри як засіб формування емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з розвитку емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку в процесі рухливих ігор

2.1. Визначення рівня емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку.

2.2. Педагогічні умови формування емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку в процесі рухливих ігор.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – емоційний інтелект дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку в процесі рухливих ігор.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку в процесі рухливих ігор.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасні психолого-педагогічні дослідження з розвитку емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку.
2. Здійснити діагностику емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку.
3. Обґрунтувати педагогічні умови формування емоційного інтелекту дітей середнього дошкільного віку в процесі рухливих ігор та перевірити їх ефективність на практиці.

Список рекомендованої літератури

1. Бакаленко О. А. Взаємовплив емоційних та розумових процесів: теоретико психологічні підходи. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. Серія: Психологія. Харків, 2010. №35. С. 13-21.
2. Бурова А. П. Рухливі ігри: організація та керівництво. *Дошкільне виховання*. 2002. №1. С. 18-19.
3. Бойко О. М., Яковенко Л. В. Рухливі ігри. Середній та старший вік: навч. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 32 с.
4. Вільчковський Е. С. Денисенко Н. Ф. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навчально-методичний посібник. Київ: Мандрівець, 2011. 128 с.
5. Діомідова Н. Ю. Теоретичні підходи до визначення емоційного інтелекту. URL: <https://oaji.net/articles/2015/797-1432124564.pdf> (дата звернення: 02.01.2023).
6. Емоційний інтелект дітей дошкільного віку. *Розвиток дитини*. URL: <https://childdevelop.com.ua/articles/develop/41/> (дата звернення: 03.01.2023).
7. Журавльова Л. С. Розвиток фізичних якостей дошкільників засобами рухливих ігор. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. С. 106-111.
8. Кучеренко Ж. Емоційний інтелект дошкільників: шляхи розвитку.

- Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2016. № 7. С. 54–59.
9. Льошенко О. А. Особливості формування поняття «емоційний інтелект». URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/eloadopen/actprob17_128.pdf (дата звернення: 03.01.2023).
 10. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції. Київ: Вища школа 2003. 126 с.
 11. Піроженко Т. Особистість дошкільника: перспективи розвитку. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 166 с.
 12. Шевченко Ю. М. Українські народні рухливі ігри як основа полікультурної парадигми виховання зростаючої особистості. *Вісник Прикарпатського ун-ту. Педагогіка*. Івано-Франківськ, 2008. С. 143-148.

62. Корекція порушень постави засобами фізичних вправ

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичний аналіз корекції порушень постави у дітей дошкільного віку засобами фізичних вправ.

- 1.1. Функціональний стан опорно-рухового апарату дітей.
- 1.2. Основні причини порушення постави у дітей.
- 1.3. Вплив фізичних вправ на формування правильної постави.

Розділ 2. Експериментальне дослідження порушень постави у дітей дошкільного віку засобами фізичних вправ.

- 2.1. Визначення рівня порушень постави у дітей дошкільного віку.
- 2.2. Програма корекції порушення постави у дітей дошкільного віку.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – процес корекції порушень постави у дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – структура та зміст корекції порушень постави дітей дошкільного віку з використанням фізичних вправ.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити вплив засобів фізичних вправ на корекцію порушення постави дітей.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукову літературу з проблеми порушень опорно-рухового апарату дітей дошкільного віку.
2. Розкрити основні причини порушення постави у дітей.
3. Визначити особливості розвитку постави у дітей.
4. Експериментально перевірити ефективність орієнтовних комплексів вправ спрямованих на корекцію порушення постави.

Список рекомендованої літератури

1. Альошина А. І., Бичук І. О. Технологія профілактики плоскостопості дітей старшого дошкільного віку засобами фізичної культури. *Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура*. Івано-Франківськ, 2012. Вип. VI. С. 126–135.
2. Бичук І. О., Альошина А. І. Вплив програми профілактики плоскостопості на біомеханічні характеристики стопи дошкільнят. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту* : наук. журн. Харків: ХОВНОКУ, 2011. № 2. С. 10–13.
3. Бубела О. Ю. 700 вправ для формування правильної постави: метод. посіб. Львів: [б. в.], 2002. 215 с.
4. Вольчинський А. Я., Вольчинська Н. О. Українські народні рухливі ігри в системі фізичного виховання дошкільнят: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. 148 с.
5. Дутчак М. В., Трачук С. В. Основні проблеми формування здорового способу життя дітей та молоді. *Здоров'я, фізичне виховання і спорт в умовах сьогодення: зб. праць наук.-практ. конф., присвяченої року спорту та здорового способу життя і 50-річчю Хмельницького нац. ун-ту*, 21–22 верес. 2012 р. (м. Хмельницький). Хмельницький: ХНУ, 2012. С. 117–120.
6. Дутчак М. В. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. Київ: Олімп. л-ра, 2015. № 2. С. 44–52.
7. Ісакован В. Я. Вправи для профілактики порушень постави. *Фізичне виховання в школах України*. 2013. № 4. С.16–20.
8. Корж Ю. М. Методика розвитку сили та силової витривалості основних м'язових груп у дітей старшого дошкільного віку з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. *Вісник ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка*. Чернігів, 2008. С. 232–234.
9. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Т. Бойчук та ін. Львів: ЗУКЦ, 2010. 240 с.
10. Організація профілактично-корекційної роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату: методичні рекомендації / Л. М. Тимошенко, С. Г. Лавренюк, Т.П. Жуковська. Запоріжжя: Вид-во ЛППС, 2018. 72 с.
11. Славик М. Постави як фактор відображення здоров'я людини. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр.* Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки (Т. 3). Луцьк, 2008. С. 138–141.
12. Юрчук О., Тишинська Я. Проблема профілактики порушень опорно-рухового апарату в дітей. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи: збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (10 квітня 2020 року, м. Запоріжжя)* / за заг. ред. О. В. Пономаренко, Л. О. Сущенко. Запоріжжя: АА Тандем, 2020. С. 141-143.

63. Формування основ здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування основ культури здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

1.1. Аналіз формування основ культури здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку.

1.2. Психолого-педагогічні особливості формування основ культури здорового способу життя у старшому дошкільному віці.

1.3. Форми та методи формування основ культури здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з формування основ здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

2.1. Педагогічна діагностика стану сформованості основ культури здорового способу життя у дітей шести років у закладі дошкільної освіти.

2.2. Упровадження методики формування у дітей старшого дошкільного віку основ культури здорового способу життя.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – основи культури здорового способу життя дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – зміст, форми та методи формування основ культури здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і експериментально перевірити ефективність запропонованої методики формування основ культури здорового способу життя у дітей старшого дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Обґрунтувати проблему формування основ здорового способу життя з огляду на її сучасні позиції у різних галузях науки.
2. Провести педагогічну діагностику стану сформованості основ культури здорового способу життя у дітей шести років у закладі дошкільної освіти.
3. Експериментально перевірити ефективність методики формування у дітей старшого дошкільного віку основ культури здорового способу життя в умовах закладу дошкільної освіти.

Список рекомендованої літератури

1. Бабич Т. К. Формування потреби у здоровому способі життя в дошкільників. *Таврійський вісник освіти*. 2015. №1 (49). С. 33-37.
2. Бабюк С. М., Ленська Т. Г. Завдання виховання основ здорового способу життя дітей старшого дошкільного віку. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. Вип.6. 300 с. С. 146-149.
3. Волошин О.Р. Валео-педагогічна культура батьків та її роль у формуванні здорового способу життя дітей дошкільного віку. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2012. №8. С. 17-20.
4. Ворощук В. В. Здорова дитина – щаслива дитина. Збереження та зміцнення фізичного і психічного здоров'я дошкільників. *Дошкільний навчальний заклад*. 2015. № 9. С. 22-25.
5. Гаврило О. І. Творчість педагогічного колективу ДНЗ у вихованні здорової дитини. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; редкол. : А.А.Сбруєва, Б.В.Год, О.В.Єременко [та ін.]*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. № 8 (26). С. 368-374.
6. Гаращенко Л. В. Педагогічні умови застосування здоров'язбережувальних методик виховання в дошкільному закладі. *Збірник наукових праць*. 2010. №4. С. 27-34.
7. Даниско О. Ідеї та досвід формування здорового способу життя у відчизняній педагогічній думці. *Педагогічні науки : зб. наук. пр. Полтав. нац. пед. ун-т ім. В.Г.Короленка*. Полтава, 2014. Вип. 61/62. С. 233-240.
8. Кисла О. Ф., Кошель А. П. Формування культури здорового способу життя дітей дошкільного віку. *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]*. Педагогічні науки. 2016. Вип. 69(3). С. 107-110.
9. Левшунова К. В. Роль сім'ї у формуванні здорового способу життя дітей старшого дошкільного віку: практичний аспект проблеми. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /фізична культура і спорт/» Зб. Наукових праць/ За ред. Г.М.Арзютова. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 45). С. 112-115.
10. Лісневська Н. В. Шляхи формування основ здорового способу життя у дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія «Педагогічні науки». 2019. Випуск №4. С. 211-217.
11. Мовчан Л. В. Формування інтересу у старших дошкільників до здорового способу життя як психолого-педагогічна проблема. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]*. Психолого-педагогічні науки. 2014. № 4. С. 95-99.

12. Труш Н. Здоровий спосіб життя у системі чинників формування здоров'я дітей дошкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2017. Вип. 5. С. 151-155.

64. Організація мистецької діяльності дошкільників на засадах інтеграції

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи інтеграції мистецької діяльності дошкільників.

1.1. Історичний характер мистецтва та проблема інтеграції, їх взаємозв'язок.

1.2. Інтеграція – важлива проблема організації мистецької діяльності дошкільників.

1.3. Характеристика видів мистецької діяльності та естетичне ставлення дошкільників до світу мистецтва.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з організації мистецької діяльності дошкільників на засадах інтеграції.

2.1. Вивчення стану роботи закладів дошкільної освіти з організації мистецької діяльності на засадах інтеграції.

2.2. Педагогічні умови організації мистецької діяльності дошкільників на засадах інтеграції.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мистецька діяльність дошкільників.

Предмет дослідження – процес реалізації мистецької діяльності дошкільників на засадах інтеграції.

Мета дослідження – вивчити педагогічні умови організації мистецької діяльності дошкільників на засадах інтеграції.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати стан досліджуваної проблеми у педагогічній теорії і практиці дошкільної освіти.
2. Уточнити сутність понять « мистецька діяльність» та « інтеграція».
3. Вивчити стан інтегрованих занять з мистецької діяльності в практиці роботи закладів дошкільної освіти.
4. Визначити і експериментально перевірити педагогічні умови організації мистецької діяльності дошкільників за принципом інтеграції.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Баєва Т. Дошкільні навчальні заклади в системі інтегрованої освіти. *Гуманіт. вісн. ДВНЗ «Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди»*: наук.-тер. зб., 2008. С. 10-13.
3. Беленька Г. Навчання через казку (Інтегрована освіта). *Палітра педагога*. 2004. №1. С.14 - 17.
4. Богуш А. М., Гавриш Н. В., Котик Т. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2006. 304 с.
5. Гавриш Н. В. Інтегровані заняття. Методика проведення. Київ: Шкільний світ, 2007. 127с.
6. Дронова О. Через красу до творчості: Інтегрований підхід до організації образотворчої діяльності старших дошкільників. *Дошкільне виховання*. 2004. №4. С. 18-19.
7. Кіндрат І. Р. Інтеграційні засади побудови освітнього процесу в сучасному дошкільному навчальному закладі *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2012. № 22. С. 114-120.
8. Крутій К. Інтеграція в дошкільній освіті як інноваційне явище або що треба знати про інтеграцію. *Дошкільне виховання*. 2018. № 7. С.2-3.
9. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г.В. Сухорукової. 4-те вид. Київ: Видавничий Дім «Слово». 2020. 376 с.
10. Половіна О. Дитина у світі мистецтва. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. № 2. С.3-8.

65. Художня освіта старших дошкільників на заняттях образотворчою діяльністю

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми художньої освіти дошкільників.

1.1 Художня освіта – основа навчання образотворчому мистецтву.

1.2. Психолого-педагогічні дослідження з проблеми навчання дошкільників образотворчій діяльності.

1.3. Зміст художніх знань дітей з образотворчої діяльності в освітніх програмах закладу дошкільної освіти.

Розділ 2. Художня освіта старших дошкільників в умовах експериментального навчання.

2.1. Вивчення стану роботи закладу дошкільної освіти з художньої освіти дошкільників.

2.2. Відбір і апробація художніх знань старших дошкільників на заняттях образотворчою діяльністю.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – художня освіта дошкільників.

Предмет дослідження – художня освіта на заняттях образотворчою діяльністю.

Мета дослідження – визначити зміст художньої освіти старших дошкільників і експериментально апробувати їх на практиці.

Завдання дослідження:

1. Розкрити теоретичні основи проблеми художньої освіти дошкільників.
2. Зробити аналіз програм, мистецтвознавчої і психолого-педагогічної літератури з даної проблеми.
3. Вивчити стан роботи закладу дошкільної освіти з художньої освіти старших дошкільників і визначити рівень їх художніх знань.
4. Відібрати художньо-освітні знання для дітей і апробувати їх в роботі зі старшими дошкільниками.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Борщ Р., Самойлик Д. Радість творчості. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. 2-ге вид. Тернопіль: Мандрівець, 2015. 72 с.
3. Виткалов С., Виткалов В. Художня освіта напередодні нового навчального року. *Вища школа*. 2020. №7-8. С. 44-49.
4. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г.В. Сухорукової. 4-те вид. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 376 с.
5. Петренко Л. Б. Дива у країні образотворчості (добірка казок з детальними рекомендаціями для образотворчої діяльності дітей). *Обдарована дитина*. 2014. № 2. С.33-41.

6. Половіна О. Мистецька освіта сьогодні: синтез підходів. *Дошкільне виховання*. 2019. №12. С. 3-6.
7. Половіна О. Дитина у світі мистецтва. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. № 2. С.3-8.
8. Тименко В. П. Дошкільна дизайн-освіта: первинна діагностика обдарованості: метод. посіб. Київ: ТОВ «Інформаційні системи, 2011. 433.
9. Шевчук А. Мистецька освіта дітей. *Дошкільне виховання*. 2021. № 4. С. 20-23.
10. Янцур Л. А. Художня освіта майбутніх вихователів як основа керівництва образотворчою діяльністю дошкільників. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. пр. Наук.записки Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту*. Рівне, 2012. Випуск 4(47). С. 224-226.

66. Ознайомлення старших дошкільників з декоративно-прикладним мистецтвом рідного краю на заняттях декоративною діяльністю

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Загальна характеристика декоративно-прикладного мистецтва рідного краю і можливість його використання на заняттях декоративною діяльністю дошкільників.

1.1. Характеристика народного декоративно-прикладного мистецтва України.

1.2. Своєрідність декоративного мистецтва рідного краю.

1.3. Особливості ознайомлення дошкільників з декоративно-прикладним мистецтвом.

1.4. Характеристика декоративної діяльності старших дошкільників.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з ознайомлення старших дошкільників з декоративно-прикладним мистецтвом рідного краю на заняттях декоративною діяльністю.

2.1. Вивчення стану роботи закладу дошкільної освіти з використання творів народного декоративно-прикладного мистецтва рідного краю.

2.2. Шляхи ознайомлення старших дошкільників з декоративно-прикладним мистецтвом рідного краю на заняттях декоративною діяльністю.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – декоративна діяльність дошкільників.

Предмет дослідження – декоративно-прикладне мистецтво рідного краю на заняттях декоративною діяльністю.

Мета дослідження – вивчити особливості декоративно-прикладного мистецтва рідного краю і експериментально апробувати шляхи ознайомлення з ним старших дошкільників.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу декоративно-прикладного мистецтва України розкрити своєрідність декоративно-прикладного мистецтва рідного краю і особливості ознайомлення з ним дошкільників.
2. Проаналізувати стан роботи закладу дошкільної освіти з ознайомлення старших дошкільників з декоративно-прикладним мистецтвом рідного краю.
3. Визначити шляхи ознайомлення старших дошкільників з декоративно-прикладним мистецтвом рідного краю на заняттях декоративною діяльністю і апробувати їх на практиці.

Список рекомендованої літератури

1. Антонович С. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1993. 272 с.
2. Артюх Л., Горленко В., Наулко В. Культура і побут населення України. Київ: Либідь, 1993. 285 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
[URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf) (дата звернення: 12.12.2022).
4. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі: практикум: навч. посіб. для студентів вищ. пед. навч. закл. Київ: Вища шк., 2003. 407 с.
5. Гулей О. В. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посіб. Суми, 2010. 152 с.
6. Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини: колективна монографія / Упор. і наук. ред. проф. В. Г. Виткалов. Рівне: ППДД, 2010. 224 с.
7. Євтушина Л. І. Земля, де народились і ростемо. Українознавство як основа національного виховання дошкільників. Харків: ВГ «Основа», 2017. 79с.
8. Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. Українське народне декоративне мистецтво: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 342 с.
9. Кириченко М. А. Український народний декоративний розпис: Навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2006. 228 с.
10. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну: навч. посіб. Київ: Слово, 2009. 172 с.
11. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г.В. Сухорукової. 4-те вид. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 376 с.
12. Рагозіна В. В., Очеретяна Н. В. Учимся в майстрів декоративно-ужиткового мистецтва: малюємо, ліпимо. Шостий рік життя. Альбом для

дитячої творчості та методичні рекомендації. Київ: Генеза, 2017. 48 с. + 12 с. вкл. (Серія «Маленький митець»).

67. Спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї з формування у дітей 5-го року життя технічних умінь і навичок в різних видах зображувальної діяльності

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї з формування у дошкільників технічних умінь і навичок в різних видах зображувальної діяльності.

1.1. Організація образотворчої діяльності дітей у родині.

1.2. Характеристика видів зображувальної діяльності дітей 5-го року життя.

1.3. Сутність понять «технічні уміння і навички», їх значення в розвитку дошкільників.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з організації спільної роботи вихователя і сім'ї з формування технічних умінь і навичок дітей 5-го року життя в різних видах зображувальної діяльності.

2.1. Вивчення стану співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї з організації образотворчої діяльності дітей 5-го року життя.

2.2. Педагогічні умови співпраці вихователя і батьків з формування у дітей 5-го року життя технічних умінь і навичок в різних видах образотворчої діяльності.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї з образотворчої діяльності.

Предмет дослідження – процес формування технічних умінь і навичок у дітей 5-го року життя спільно з батьками.

Мета дослідження – виявити педагогічні умови ефективної співпраці вихователя і батьків з формування у дошкільників технічних умінь і навичок в образотворчій діяльності.

Завдання дослідження:

1. Розкрити теоретичні основи проблеми спільної роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з питань організації образотворчої діяльності дітей 5-го року життя.

2. Вивчити стан співпраці вихователя і батьків з формування у дітей середньої групи технічних умінь і навичок в різних видах образотворчої діяльності.

3. Визначити педагогічні умови співпраці вихователя і батьків з формування у дітей 5-го року життя технічних умінь і навичок в різних видах образотворчої діяльності і перевірити їх ефективність.

Список рекомендованої літератури

1. Крок за кроком в Україні: Посібн. для батьків дошкільнят та соціальних педагогів / Л. В. Артемова, О. І. Кульчицька, Н. М. Голота, Г. В. Сухорукова; наук. ред. Л. В. Артемової; За заг. ред. С. Чередниченко. Київ, 2003, 384 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
3. Бім-Бад Б. М. Уміння: Педагогічний енциклопедичний словник. Київ: Велика українська енциклопедія, 2002. 258 с.
4. Дронова О. О. Дитячий малюнок як засіб збагачення педагогічної компетентності батьків. *Вісник Глухівського державного педагогічного ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Вип. 2.* Глухів: ГДПУ. 2003. С. 45-50.
5. Дронова О. О., Мезіна О. О. Діагностика та корекція внутрішньо-сімейних стосунків засобами дитячого малюнку. *Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наук. Праць. Вип. ІХ. Заг. ред. Л. Л. Льогенького, В. І. Сипченко.* Слов'янськ, 2000. С.126-130.
6. Дуброва В. Допоможемо батькам – допоможемо дітям. *Палітра педагога.* 1998. №1. С. 28.
7. Міщельський Я. Буквар для батьків. Львів, 1998.
8. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г.В. Сухорукової. 4-те вид. Київ: Видавничий Дім «Слово». 2020. 376 с.
9. Янцур Л. А. Інноваційно-пошукова робота педагога з методики образотворчої діяльності на різних етапах раннього і дошкільного дитинства. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти:* зб. наук. пр.: наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 17(60) Рівне: РДГУ, 2017. С.303-306.
10. Янцур Л. А. Особливості організації та педагогічне супроводження образотворчої діяльності на різних етапах художньо-творчого зростання особистості дитини. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.* Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 31. Рівне: РДГУ, 2005. С. 21-27.

68. Виховання у старших дошкільників інтересу до різних видів візуального мистецтва

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи інтересу старших дошкільників до видів візуального мистецтва.

- 1.1. Характеристика видів і жанрів візуального мистецтва.
- 1.2. Особливості сприймання творів образотворчого мистецтва дітьми дошкільного віку.
- 1.3. Проблема інтересу до образотворчого мистецтва і його характеристика.
- 1.4. Аналіз програм з ознайомлення дошкільників з різними видами візуального мистецтва.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з виховання у старших дошкільників інтересу до різних видів візуального мистецтва.

- 2.1. Вивчення інтересу старших дошкільників до видів візуального мистецтва на констатувальному етапі експерименту.
- 2.2. Шляхи виховання інтересу до видів візуального мистецтва у старших дошкільників в умовах експерименту.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – візуальне мистецтво в закладі дошкільної освіти.

Предмет дослідження – інтерес старших дошкільників до видів візуального мистецтва.

Мета дослідження – визначити шляхи виховання у старших дошкільників інтересу до різних видів візуального мистецтва.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу наукових джерел та спеціальної літератури дати загальну характеристику проблеми інтересу дітей дошкільного віку до видів візуального мистецтва.
2. Виявити особливості сприймання старшими дошкільниками творів візуального мистецтва і рівень інтересу до них.
3. Визначити шляхи виховання у старших дошкільників інтересу до видів візуального мистецтва і перевірити їх ефективність.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
[URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt)

[siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](#) (дата звернення: 12.12.2022).

2. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Вид. 2-ге, зі зм. і доп. Тернопіль: Мандрівець, 2022. 216 с.
3. Бойко Л. А. Бесіда «Мистецтво в нашому житті». *Мистецтво в школі*, 2015. № 4 (76). С. 13.
4. Борщ Р. М., Самойлик Д. В. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості». 2-ге вид. Тернопіль: Мандрівець, 2015. 72 с.
5. Котляр В. Ф. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей. Київ: Кондор, 2006. 200 с.
6. Курто С., Девіс К. Розповіді про картини. Серія «Картинна галерея». Друкується за виданням «Art Sticker Book». Перекладено з англ. «Махаон-Україна», 2011. 52 с.
7. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г.В. Сухорукової. 4-те вид. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 376 с.
8. Програма розвитку дитини від народження до шести років «Я у Світі». Авт. О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова та ін. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.
9. Половіна О. А. Дитина і мистецтво. Сучасні аспекти поліхудожнього розвитку. *Стандарти дошкільної освіти: дискурс науки і практики*. 2014. С. 233-241.
10. Щербакова О. М. Система роботи щодо ознайомлення дошкільників з декоративно-прикладним мистецтвом України. Харків, 2012. 36с.
11. Янцур Л. А. Створення у дошкільному навчальному закладі розвивального середовища засобами образотворчого мистецтва. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. Збірник наукових праць. Наукові записки РДГУ*, 2014. №10. С. 76-80.
12. Янцур Л. А. Розвиток у дошкільників інтересу до творів образотворчого мистецтва. . *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. Збірник наукових праць. Наукові записки РДГУ, Випуск 34*. 2006. С. 29-34.

69. Використання спостереження в природі у розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку в психолого-педагогічних джерелах.

1.1. Проблема розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.

1.2. Спостереження в природі як метод і форма організації у закладі дошкільної освіти.

1.3. Особливості використання спостереження в природі у розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.

Розділ 2. Педагогічні умови використання спостереження в природі у розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.

2.1. Вивчення особливостей мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.

2.2. Система роботи з розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку з використанням спостережень.

2.3. Аналіз ефективності та інтерпретація отриманих результатів.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – мовленнєва творчість дітей передшкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови використання спостереження в природі у розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.

Мета дослідження – розробити систему педагогічних умов використання спостереження в природі у розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Розкрити поняття мовленнєвої творчості.
2. Вивчити особливості використання спостереження в природі у розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.
3. Виявити рівень розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку.
4. Розробити систему роботи з розвитку мовленнєвої творчості дітей передшкільного віку з використанням спостережень.

Список рекомендованої літератури

1. Байер О., Погрібняк Н. Як оцінити рівень мовленнєвого розвитку дитини. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2022. №1. С. 10-13.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
3. Біла І. Спостережливість – ключ до пізнання. *Дошкільне виховання*. 2008. № 4. С.9-11.
4. Богущ А., Маліновська Н. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку. Підручник. Київ: Слово, 2021. 336 с.
5. Горопаха Н.М. Розвиток пізнавальної активності дошкільників у процесі спостережень природи. *Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика: матеріали V*

- Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (присвяченої 30-й річниці Незалежності України), 11 листопада 2021 року / уклад. С. Марчук, І. Ковальчук. Луцьк: КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2021. С.169-172.
6. Лисенко Н. В., Лисенко О. М., Мацук Л. О. Ознайомлення з природою та основи екологічної освіти дітей дошкільного віку. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 336 с.
 7. Легновська В. І. Метеомайданчик в ДНЗ: вивчаємо, спостерігаємо, граємо, досліджуємо: методична розробка. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 77 с.
 8. Ніколаєва С.М. Спостерігаючи – пізнаємо. *Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія*. Київ, 2012. С. 104-116.
 9. Організація спостережень у дитячому садку / Упор. Ю. Харченко. Харків, 2007. 144 с.
 10. Паласевич І., Семенюк В. Мовленнєво-творча діяльність дітей старшого дошкільного віку. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Зб. Наук. Праць. Випуск 79. Том 2. Київ, 2021. С. 30-35.
 11. Рібцун Ю. Мовленнєві намистинки для маленької дитинки: навчально-методичний посібник. Київ: Літера ЛТД, 2010. 160 с.

70. Формування комунікативної компетенції старших дошкільників засобами організованої трудової діяльності

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми формування комунікативної компетентності старших дошкільників.

1.1. Проблема розвитку комунікативної компетентності у дітей дошкільного віку.

1.2. Методи та прийоми розвитку комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

1.3. Особливості організації трудової діяльності у розвитку комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку в умовах ЗДО.

Розділ 2. Експериментальне вивчення умов формування комунікативної компетентності старших дошкільників засобами організованої трудової діяльності.

2.1. Вивчення особливостей розвитку комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Система роботи з розвитку комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – комунікативна компетентність дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування комунікативної компетентності старших дошкільників засобами організованої трудової діяльності.

Мета дослідження – розробити педагогічні умови формування комунікативної компетентності старших дошкільників засобами організованої трудової діяльності та здійснити її експериментальну перевірку.

Завдання дослідження:

1. Розкрити поняття «комунікативна компетентність дошкільників».
2. Здійснити аналіз психолого-педагогічних джерел з проблеми дослідження.
3. Виявити рівень розвитку комунікативної компетентності старших дошкільників.
4. Розробити систему педагогічних умов з формування комунікативної компетентності старших дошкільників засобами організованої трудової діяльності та здійснити її експериментальну перевірку.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А., Гавриш Н. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник. Друге видання, доповнене. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 704 с.
3. Богуш А., Маліновська Н. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку. Підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2021. 336 с.
4. Золотова К. І. Праця дітей по догляду за тваринами. *Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія.* Київ, 2012. С. 182-189.
5. Мазуріна Г. Праця дітей на городі, у квітнику, ягіднику. *Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія.* Київ, 2012. С. 189-214.
6. Маршицька В. Екологічні проекти. *Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія.* Київ, 2012. С. 317-321.
7. Ніколаєва С. Спільна діяльність дорослого і дітей. *Ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія.* Ч.1. Рівне, 2007. С. 306-312.
8. Присяжнюк Л. Дитина і природа: форми взаємодії. *Дошкільне виховання.* 2023. №1. С. 10-14.
9. Теплюк С. Трудові доручення на прогулянці влітку. *Ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія.* Ч.1. Рівне, 2007. С. 271-277.
10. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років. Нова програма / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ, 2019. 488 с.

71. Педагогічні умови формування позиції школяра у дітей передшкільного віку

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти формування готовності до школи дітей передшкільного віку.

1.1. Проблема формування готовності до школи у дошкільників в психолого-педагогічних джерелах.

1.2. Характеристика основних компонентів готовності до школи.

1.3. Методи та прийоми формування позиції школяра у дошкільників в умовах ЗДО.

Розділ 2. Експериментальне вивчення педагогічних умов формування готовності до школи дітей передшкільного віку.

2.1. Вивчення рівня знань дітей передшкільного віку про школу.

2.2. Система роботи з формування позиції школяра у дітей передшкільного віку.

2.3. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – готовність дітей до навчання в школі.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування мотиваційної готовності до школи старших дошкільників .

Мета дослідження – розробити систему педагогічних умов формування позиції школяра у дітей передшкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Розкрити суть понять «готовність до школи», «позиція школяра».
2. Здійснити аналіз психолого-педагогічних джерел з проблеми мотиваційної готовності до школи старших дошкільників.
3. Виявити рівень сформованості знань про школу старших дошкільників.
4. Розробити систему роботи з формування позиції школяра у дітей передшкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Барташнікова І.А. Як визначити рівень розумового розвитку людини? Діагностика готовності дітей до навчання в школі. Тести для дітей 5-7 років. Тернопіль: Богдан, 1998.
2. Гріньова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. 227 с.
3. Дитина: програм виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту О. В. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч та ін. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2020. 440 с.
4. Емоційний розвиток дитини / Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко,

- О. Главник. Київ: Мікрос-СВС, 2003.
5. Коробко С., Коробко О. Робота психолога з молодшими школярами: методичний посібник. Київ: Літера ЛТД, 2014. 416 с.
 6. Кочерга О. В. Психофізіологія шестирічних першокласників і адаптація до школи. Київ, 2010.
 7. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія. Київ: Центр навч. літ. 2019. 128 с.
 8. Лаврентьева Г. П. Практична психологія для вихователя. Вип. 1-2. Київ, 1993.
 9. П'ять потенційних проблем майбутнього першокласника та як їх уникнути. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №5. С. 12-18.
 10. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років. Нова програма / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова; наук. кер. О.Л. Кононко. Київ, 2019. 488 с.

72. Гра-стратегія як інтерактивна форма навчання в ознайомленні з навколишнім дітей дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Проблема використання інтерактивних форм навчання з дітьми дошкільного віку

1.1. Дослідження в психолого-педагогічних джерелах з проблеми використання інтерактивних форм навчання з дітьми дошкільного віку.

1.2. Роль дорослих в організації ігрової діяльності закладі дошкільної освіти.

1.3. Специфіка гри-стратегії у формуванні уявлень про навколишнє у старших дошкільників.

Розділ 2. Експериментальне вивчення педагогічних умов формування уявлень про навколишнє у старших дошкільників.

2.1. Діагностика уявлень про навколишнє старших дошкільників.

2.2. Організація педагогічних умов формування уявлень про навколишнє у дітей дошкільного віку з використанням гри-стратегії.

2.3. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – розумове виховання дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування уявлень про навколишнє дошкільників з використанням гри-стратегії.

Мета дослідження – розробити систему педагогічних умов формування уявлень про навколишнє у дітей дошкільного віку з використанням гри-стратегії.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічних джерел з проблеми використання інтерактивних форм в ознайомленні з навколишнім дошкільників.
2. Розглянути роль гри-стратегії в освітній діяльності закладу дошкільної освіти.
3. Виявити рівень сформованості уявлень про навколишнє старших дошкільників.
4. Розробити систему роботи з формування уявлень про навколишнє у дітей дошкільного віку з використанням гри-стратегії.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Карабаєва І. Лови момент, або формуємо цінності дошкільників у дитячому садку. *Спеціалізований журнал Вихователь-методист дошкільного закладу*. №10. 2017. С. 17-23.
3. Крутій К., Деснова І. Ігрова діяльність, дитяче експериментування і STREAM-освіта. *Дошкільне виховання*. 2022. № 5. С. 4-10.
4. Кондратюк С.Г. Теоретичні основи використання ігор психологічного спрямування в роботі з дітьми дошкільного віку. *Освітологічний дискурс*. № 3(30). 2020. 10.
5. Кондратюк С. Г., Середюк М. О. Дистанційні ігри для дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 12. С. 34-37.
6. Манжульянова О. Відкриваємо піцерію. Гра-стратегія для дітей старшої групи за участі дорослих. *Дошкільне виховання*. 2022. № 5. С. 20-23.
7. Маричева О.Б. «STREAM-освіта в дошкільному закладі. Система роботи з формування у дітей інженерного мислення». Навчально-методичний посібник. Вінниця: ММК, 2017. 47с
8. Піроженко Т. О. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік: навч-метод. посіб. Київ: Генеза, 2014. 96 с.
9. Стаєнна О. Ігрова діяльність дошкільників: сучасний формат *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 10. С. 38- 42.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
11. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років. Нова програма / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ, 2019. 488 с.

73. Формування навичок навчально-пізнавальної діяльності у дітей передшкільного віку засобом проекту

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти формування навчально-пізнавальної діяльності у дітей передшкільного віку

1.1. Дослідження в психолого-педагогічних джерелах проблеми формування навчально-пізнавальної діяльності у дітей передшкільного віку.

1.2. Методи формування навчально-пізнавальної діяльності у дітей передшкільного віку.

1.3. Специфіка використання методу проектів навчально-пізнавальній діяльності старших дошкільників.

Розділ 2. Експериментальне вивчення педагогічних умов використання методу проектів у формуванні навичок навчально-пізнавальної діяльності старших дошкільників.

2.1. Діагностика рівня сформованості навичок навчально-пізнавальної діяльності старших дошкільників.

2.2. Педагогічні умови використання методу проектів у формуванні навичок навчально-пізнавальної діяльності старших дошкільників.

2.3. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – навчально-пізнавальна діяльність дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування навичок навчально-пізнавальної діяльності старших дошкільників старших дошкільників засобом проекту.

Мета дослідження – розробити систему педагогічних умов формування навичок навчально-пізнавальної діяльності старших дошкільників старших дошкільників засобом проекту.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічних джерел з проблеми формування навичок навчально-пізнавальної діяльності дошкільників.
2. Розглянути роль проекту в освітній діяльності закладу дошкільної освіти.
3. Виявити рівень сформованості навичок навчально-пізнавальної діяльності старших дошкільників.
4. Розробити систему роботи з формування навичок навчально-пізнавальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку засобом проекту.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Вераска М. Організація проектної діяльності у дитячому садку: творчі проекти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. №2. С. 31–36.
3. Горбуленко Л. В. Тематичні проекти для дітей старшого дошкільного віку. Електронний ресурс. *Формування життєвої компетентності у дошкільника. Навч.-метод. зб.* / Упоряд. Т. Л. Коршунова. Полтава: ПОППО 2011. URL: <http://poippo.pl.ua/otmz/biblioteka/zbirnik3.pdf> (дата звернення: 12.01.2023).
4. Коршунова Т. Л. Диференційований підхід до типів проектування. Електронний ресурс. URL: http://poippo.pl.ua/otmz/kruglyj_stol (дата звернення: 12.01.2023).
5. Лінник О. О. Творче проектування в організації життєдіяльності шестирічок: навч.-метод. посіб. Луганськ : Альма-матер, 2005. 178 с.
6. Метод проектів у діяльності дошкільного закладу /укладач Л. А. Швайка. Харків: ВГ «Основа», 2010. 203 с.
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
8. Проектна діяльність. КОЗА-ДИСК. *Шаблони і розробки для вихователя методиста*. URL: <http://vmethodyst.blogspot.com/2013/09/20133.html> (дата звернення: 12.01.23).
9. Проектні технології у дошкільному навчальному закладі. Харків: ВГ «Основа», 2009. 204 с.
10. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років. Нова програма / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ, 2019. 488 с.

74. Педагогічні умови виховання соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Психолого-педагогічні засади виховання соціальної поведінки в дошкільному дитинстві.

1.1. Сутність і зміст процесу соціалізації у період дошкільного дитинства.

1.2. Заклад дошкільної освіти як провідний інститут соціалізації особистості дитини.

1.3. Особливості виховання соціальної поведінки дошкільника.

Розділ 2. Експериментальне дослідження ефективності організації виховання соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку.

2.1. Вивчення рівнів сформованості соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Педагогічні умови і методика виховання соціальної поведінки старших дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.

2.3. Аналіз результатів проведеної роботи.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – виховання у старших дошкільників соціальної поведінки.

Предмет дослідження – педагогічні умови виховання соціальної поведінки дітей дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови виховання соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати стан досліджуваної проблеми у педагогічній теорії і практиці дошкільної освіти.
2. Уточнити сутність поняття «соціальна поведінка дітей дошкільного віку».
3. Визначити критерії та показники, виявити рівні сформованості соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку.
4. Розробити й експериментально перевірити педагогічні умови і методику виховання соціальної поведінки старших дошкільників у умовах ЗДО.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байєр О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ, 2008.
3. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / А.М. Богуш та ін. ; наук. ред. А.М. Богуш; За заг. ред. Н. В. Гавриш. Луганськ, 2006.
4. Дичківська І. М., Поніманська Т.І. Це я можу сам (Вправи у соціальній поведінці): навчальний посібник. Рівне, 2001.
5. Кононко О. Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі». Київ, 2009.

6. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника. Київ, 2000.
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
8. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ: монографія / Н. Гавриш та ін.; за заг.ред. О. Рейпольської. Київ – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 280 с.
9. Соціальний розвиток дитини: старший дошкільний вік / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьмук. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2014. 88 с.
10. Соціальний розвиток дитини: діти п'ятого року життя / І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьмук, Г. В. Марчук. Київ: Генеза, 2017. 89 с.
11. Соціальний розвиток дитини: діти четвертого року життя / І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, Л. І. Кузьмук, Г. В. Марчук. Київ: Генеза, 2019. 109 с.
12. Стежинки у Всесвіт. Комплексна освітня програма для дітей раннього та передшкільного віку / О. В. Більська та ін.; наук. керівник К. Л. Крутій. Запоріжжя: ЛПС, 2020.

75. Гра як джерело формування соціальних емоцій дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку соціальних емоцій дітей дошкільного віку в ігровій діяльності.

1.1. Особливості розвитку соціальних емоцій у дітей дошкільного віку.

1.2. Роль емоцій у становленні соціальності дитини.

1.3. Гра як джерело формування соціальних емоцій дітей.

Розділ 2. Педагогічні умови формування соціальних емоцій старших дошкільників

2.1. Визначення рівня розвитку соціальних емоцій у дітей старших дошкільників.

2.2. Використання гри у формуванні соціальних емоцій дітей старшого дошкільного віку.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – емоційна сфера дошкільників.

Предмет дослідження – використання гри у формуванні соціальних емоцій дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність гри як джерела формування соціальних емоцій дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан вивчення проблеми в психолого-педагогічній літературі.
2. Виявити рівні соціально-емоційного розвитку дітей старшого дошкільного віку.
3. Розробити систему використання ігор у формуванні соціальних емоцій старших дошкільників.
4. Вивчити вплив гри на соціально-емоційний розвиток дітей старшого дошкільного віку.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ, 2008.
3. Богуш А. М. Ігрова діяльність дошкільників. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2008.
4. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / А. М. Богуш та ін.; наук. ред. А. М. Богуш; За заг. ред. Н. В. Гавриш. Луганськ, 2006.
5. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навчально-методичний посібник / за ред. Г.С. Тарасенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010.
6. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (у дошкільному дитинстві). К.: Освіта, 1998.
7. Кубата Н. П. Гра як засіб формування соціальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку. *Молодий вчений*. 2018. №5. С. 53-56.
8. Марчук Г. В. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з соціальним довкіллям. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської*. Рівне: РДГУ, 2020. С.139-141.
9. Пантюк Т. І. Організація ігрової діяльності в дошкільному віці: навчальний посібник. Дрогобич: Ред.-вид. відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2011.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
11. Седлецька Л. М. Вплив гри на соціальний розвиток дітей дошкільного віку. *Таврійський вісник освіти: науково-методичний журнал*. Херсон, 2012. № 1 (37) С. 287-295.

12. Усі розробки ігор і вправ до базової програми «Я у Світі» / Упоряд.: О. М. Гладченко, Н. І. Дикань. Харків: Вид. група «Основа», 2010.

76. Дорослий як джерело формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичне обґрунтування особливостей формування соціальної компетентності в дошкільному дитинстві.

- 1.1. Психологічні особливості формування соціальної компетентності.
- 1.2. Педагогічна наука про роль дорослого у формуванні соціальної компетентності старших дошкільників.
- 1.3. Аналіз практики роботи дошкільних закладів.

Розділ 2. Соціально-педагогічні умови формування соціальної компетентності старших дошкільників.

- 2.1. Рівні сформованості соціальної компетентності старших дошкільників.
- 2.2. Шляхи формування соціального досвіду дошкільників.
- 2.3. Роль дорослого у формуванні соціальної компетентності старших дошкільників.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – соціальна компетентність дошкільника.

Предмет дослідження – роль дорослого у процесі формування соціальної компетентності старших дошкільників.

Мета дослідження – дослідити психолого-педагогічні основи дитячої соціалізації, виявляти особливості формування соціальної компетентності старших дошкільників та роль дорослого у її становленні.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні основи формування соціальної компетентності дошкільників та роль дорослого у цьому процесі.
2. Вивчити рівень сформованості соціальної компетентності старших дошкільників.
3. Визначити шляхи формування соціальної компетентності дошкільників.
4. Виявити роль дорослого у формуванні соціальної компетентності старших дошкільників.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt

звернення: 12.12.2022).

2. Богуш А. Дитинство в ціннісному вимірі: особливості виховання в сучасному закладі дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2022. № 7/8. С. 3–6.
3. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2008.
4. Гончарова-Горяньська М. Соціальна компетентність: поняття, зміст, шляхи формування в дослідженнях зарубіжних авторів. *Рідна школа*. 2014. №7-8. С. 109.
5. Гриник А. Особливості становлення соціальної компетенції дітей дошкільного віку. *Педагогіка: збірник наук. пр.: матеріали 5 Міжнарод. наук.-практ. конф. науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми соціальної педагогіки, початкової та дошкільної освіти» / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки; за ред. П. Гусака, Н. Корпач. Луцьк, 2015. С. 128-131.*
6. Кононко О. Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі». Київ: Світич, 2009.
7. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника. Київ: Стилос, 2000.
8. Кузьменко В. У. Соціальна компетентність дошкільнят: особливості, показники та шляхи розвитку. *Дошкільне виховання*. 2001. № 9. С.11.
9. Марчук Г. В. Готовність майбутніх вихователів до формування соціальної компетентності старших дошкільників. *Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 14.* / упоряд. О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Н. Б. Грицай, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2021. С. 324-330.
10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
11. Поніманська Т.І. Світ людей у вихованні соціальної компетентності дошкільників. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. Наукові записки РДГУ. Випуск 9. Рівне 2000. С. 90-93.
12. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ : монографія / Н. Гавриш та ін.; за заг.ред. О. Рейпольської. Київ – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 280 с.

77. Виховання соціальної відповідальності у дітей старшого дошкільного віку

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Психолого-педагогічні основи виховання соціальної відповідальності.

1.1. Соціальна відповідальність – основа моральності.

1.2. Психолого-педагогічна наука про виховання соціальної відповідальності у старших дошкільників.

1.3. Виховання соціальної відповідальності як моральної норми поведінки дошкільника.

Розділ 2. Педагогічні умови виховання соціальної відповідальності у старших дошкільників.

2.1. Вивчення рівнів сформованості соціальної відповідальності у старших дошкільників.

2.2. Виховання у дітей старшого дошкільного віку позитивного ставлення до соціальної відповідальності.

2.3. Аналіз результатів рівнів сформованості соціальної відповідальності дітей старшого дошкільного віку.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – соціально-моральний розвиток дитини-дошкільника.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування соціальної відповідальності у старших дошкільників.

Мета дослідження – виявити особливості формування соціальної відповідальності у старших дошкільників.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз поняття «відповідальність».
2. З'ясувати стан проблеми в психолого-педагогічній теорії.
3. Вивчити рівень сформованості соціальної відповідальності дітей старшого дошкільного віку.
4. Визначити педагогічні умови, за яких процес формування соціальної відповідальності буде найбільш ефективним.
5. Проаналізувати результати роботи.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / А.М. Богущ та ін. ; Наук. ред. А.М. Богущ; За заг. ред. Н.В. Гавриш. Луганськ, 2006.
3. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника. Київ, 2000.
4. Кононко О. Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі». Київ, 2009.

5. Онипченко О. І. Статеворольова соціалізація дітей та підлітків в Україні (XX століття): монографія. Харків, 2020.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
7. Поніманська Т.І. Дитина і соціум. *Дошкільне виховання*. 2004. № 8. С.4.
8. Поніманська Т.І., Козлюк О.А., Марчук Г.В. Виховання людяності (До Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»): Методичний посібник. 2-ге вид. Рівне: Волинські обереги, 2012.
9. Поніманська Т. І. Теоретико-методичні засади гуманістичного виховання дітей дошкільного віку: [монографія]. Рівне: РДГУ, 2006.
10. Соціально-моральне виховання дошкільника: дослідно-технологічні аспекти: навч.-метод. посіб. для студентів пед. спец. / уклад.: О. Л. Кононко [та ін.]; за заг. ред. проф. О. Л. Кононко; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020.
11. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ : монографія / Н. Гавриш та ін.; за заг.ред. О. Рейпольської. Київ – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 280 с.
12. Фесюкова Л. Б. Соціально-особистісний розвиток старших дошкільників. Харків, 2008.

78. Виховання соціальної поведінки дошкільників засобами дитячої літератури

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади виховання соціальної поведінки дітей дошкільного віку засобами дитячої літератури.

1.1. Сутність та зміст соціальної поведінки у дошкільному дитинстві.

1.2. Дитяча література як важливий засіб виховання соціальної поведінки дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне дослідження ефективності організації виховання соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку засобами дитячої літератури.

2.1. Вивчення рівня сформованості соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку.

2.2. Методика організації виховання соціальної поведінки дітей засобами дитячої літератури в умовах закладу дошкільної освіти.

2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження – соціальноповедінка дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – дитяча література як засіб виховання соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови ефективного виховання соціальної поведінки дітей засобами дитячої літератури в умовах закладу дошкільної освіти.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми виховання соціальної поведінки дітей за сучасних умов.
2. Розробити та експериментально перевірити педагогічні умови ефективного виховання соціальної поведінки дітей старшого дошкільного віку засобами дитячої літератури в навчально-виховному процесі закладу дошкільної освіти.
3. Визначити показники та рівні сформованості соціальної поведінки дітей як прояву їх соціалізованості.
4. Створити та апробувати методику оптимізації виховання соціальної поведінки дітей у період дошкільного дитинства засобами дитячої літератури.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група: Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt_siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.12.2022).
2. Богуш А. Дитинство в ціннісному вимірі: особливості виховання в сучасному закладі дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2022. № 7/8. С. 3–6.
3. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ, 2008.
4. Врочинська Л. І. Народна казка як засіб виховання гуманної поведінки у старших дошкільників. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Вип. 29. Рівне: РДГУ, 2004. С. 142-144.
5. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / А.М. Богуш та ін.; Наук. ред. А.М. Богуш; За заг. ред. Н.В. Гавриш. Луганськ, 2006.
6. Кононко О.Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі». Київ, 2009.
7. Первоцвіт: Книга для читання в дошкільних навчальних закладах / Уклад. Л. О. Глущенко. Харків: Видавництво «Ранок», 2010.
8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-те вид., перероб. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).
9. Поніманська Т.І., Козлюк О.А., Марчук Г.В. Виховання людяності (До Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»): Методичний посібник. 2-ге вид. Рівне: Волинські обереги, 2012.

10. Соціально-моральне виховання дошкільника: дослідно-технологічні аспекти: навч.-метод. посіб. для студентів пед. спец. / уклад.: О. Л. Кононко [та ін.]; за заг. ред. проф. О. Л. Кононко; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020.
11. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ: монографія / Н. Гавриш та ін.; за заг.ред. О. Рейпольської. Київ – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 280 с.
12. Соціальний розвиток дитини: старший дошкільний вік / Т.І. Поніманська, І.М. Дичківська, О.А. Козлюк, Л.І. Кузьмук. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2014.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразки оформлення титульних листів

Рівненський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені
проф. Т. І. Поніманської

КУРСОВА РОБОТА

з _____

на тему: _____

Здобувач в/о ____ курсу, групи _____
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Прізвище, ініціали
Керівник: науковий ступінь, звання,
прізвище, ініціали

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ *Оцінка ЄКТС* _____

Члени комісії

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Рівне – 2023

Продовження Додатка Б

Рівненський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені
проф. Т. І. Поніманської

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
«магістр»

на тему: «.....»

Виконала: здобувачка 2 курсу, групи _____
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Прізвище, ім'я, по батькові

Керівник: учений ступінь, вчене звання
Прізвище, ім'я, по батькові

Рецензент: учений ступінь, вчене звання
Прізвище, ім'я, по батькові

Рівне – 2023

Додаток Б

РЕЦЕНЗІЯ

на курсову роботу на тему: _____

здобувача _____

група _____

№ з/п	Характеристики та критерії оцінки курсової роботи	Рейтингова оцінка. Максимальна к-ть балів (за 100-бальною шкалою)	Отримані бали
1	Обґрунтування актуальності проблеми	5	
2	Коректність наукового апарату	5	
3	Використані методи дослідження	5	
4	Теоретичні наукові результати	15	
5	Якість виконання та опису експериментального етапу дослідження	15	
6	Ілюстрація кількісних результатів проведеного дослідження	5	
7	Обґрунтована достовірність висновків, рекомендацій	5	
8	Відповідність змісту дослідження поставленим завданням	5	
9	Рівень використання наукової літератури та інших джерел інформації та оформлення її	5	
10	Наявність додатків, які ілюструють експериментальну частину роботи	10	
11	Ступінь самостійності роботи	10	
12	Якість оформлення курсової роботи в цілому	10	
Сума балів		100	

Оцінка після захисту курсової роботи _____

Керівник

курсвої роботи: _____

ПІП

Підпис

Навчальне видання

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти

Навчально-методичний посібник
для студентів
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Підп. до друку 16.02.2023

Формат 60x84 1/16

Папір офісн.

Друк цифр.

Гарнітура Times

Ум. др. арк. 9,2

Тираж 300 примірників.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С. Бандери, 12